

ISSN 1906-4950

วารสาร
การบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Journal of Educational Administration and Supervision, Mahasarakham University

---

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2565

Volume 13 Number 1 January - April 2022

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ISSN 1906-4950

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน พ.ศ. 2565

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารและพัฒนา และการจัดการความรู้ ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไป

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่

พิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 0-4374-3143-4 ต่อ 6234 โทรสาร 0-4374-3174

เว็บไซต์: <http://edu.msu.ac.th/journal>

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริลิว

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนนท์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เลขานุการและเหรัญญิก

นางสาวณชชลิตา เหลี่ยมไธสง

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นความคิดเห็นของผู้นิพนธ์ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ราคาปก 200 บาท Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
พิมพ์วันที่ 29 เมษายน 2565 E-mail: Jeas.msu@gmail.com

ออกแบบปก: สมร เหล็กกล้า

สำนักพิมพ์สวนหนังสือ: 189 หมู่ 12 ราชวดีการ์เด้นวิลล์

ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

โทรศัพท์: 09-2956-2419

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสาร

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.พนกอร สมปราษฎ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉวีตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร	มหาวิทยาลัยนครพนม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวภักดิ์ ศรีปัดดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรีวัฒน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ฐปทอง กว้างสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิวัฒน์ จุลสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชธร นามวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรค	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐานันท์ สีเนเลียว	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภมรพรรณ ยุธยาตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติวรดา พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ศษากฤษ เหลี่ยมไธสง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉวีตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร	มหาวิทยาลัยนครพนม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิวัฒน์ จุลสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชธร นามวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Professor Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison, USA
Professor Dr. Marilyn Waring	Deakin University, Australia
Professor Dr. Dennis A. Francis	University of the Free State, South Africa
Associate Professor Dr. Tran Vui	Hue University, Vietnam

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2565 ซึ่งประกอบด้วยบทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง และบทความวิจัยจำนวน 14 เรื่อง ซึ่งครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ทางการศึกษา โดยทุกบทความได้รับการพิจารณาทางวิชาการอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน เพื่อคงคุณภาพทางวิชาการและการเผยแพร่ในฐานะข้อมูลวารสารทั้งระดับชาติและนานาชาติ กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีแก่วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

เทคนิคการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ร่วมสมัยในสถานศึกษา

พัชรินทร์ ศิริสุข 7

รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน

ดุนภักดิ์ เชาวร์ศรีกุล 20

บทความวิจัย

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ดวงพร อัดโน, โกวิพัฒน์ เทศบุตร 32

สภาพ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครพนม

บุญตรี แก้วอินธิ, ไพฑูรย์ พวงยอด 42

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ศรีัญญา พันอากาศ, สมใจ ภูมิพันธ์ 52

การพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT

กิตยาพร คัมภีระ, ประสงค์ สายหงษ์ 64

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

กัสม่า อัครภูมิ, หทัย น้อยสมบัติ 75

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
DR-TA กับจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ธารทิพย์ พานเพชร, ประสงค์ สายหงษ์ 89

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ธนบดี สอนสระคู, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ 100

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

นักสำรวจ นันโท, หทัย น้อยสมบัติ 110

การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

เบญญาลักษณ์ รวยเรืองรุ่ง 122

แนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

ภัทมาภรณ์ เกตุศรี1, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ 136

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

เสถียร นิลบุตร, โกวิพัฒน์ เทศบุตร 148

การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนโนนไฮหนองอีเก็มวิทยา โดยใช้รูปแบบ CIPPIEST

อภิชาติ อรรถอำนาจ 161

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

อภิวัฒน์ คุ่มศรีไวย, หทัย น้อยสมบัติ 177

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน

ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

อังศัรวรา ยานะสกุล, ล้าไล สีสยามาศย์ 190

Contents

Academic Articles

The Contemporary Goal-Oriented Supervision Technique in Schools <i>Patcharin Sirisuk</i>	7
Model of School Supervision Vocals Curriculum Development for Private Schools <i>Danupak Chaousrikul</i>	20

Research Articles

Developing a Guideline to Strengthen Ethical Leadership of School Administrators under the Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1 <i>Duangporn Attano, Kowat Tesaputa</i>	32
Situations and Needs in Digital skills development of School Administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom <i>Boonthree Gawinhi, Paitoon Puangyod</i>	42
Innovative Leadership of School Administrators Affecting High Performance Organization Under Yasothon Primary Educational Service Area Office 2 <i>Sarinya Punarkat, Somjai Pumipuntu</i>	52
The Development of Speaking Abilities and Confidence of using Korean Language of Mathayomsuksa 5 Students by using Communicative Language Teaching <i>Kittayaporn Khamphira, Prasong Saihong</i>	64
Transformational Leadership of School Administrators Affecting Effectiveness of Academic Administration in Secondary Schools in Amnat Charoen Province <i>Kassama Assawaphum, Hatai Noisombut</i>	75
The Comparisons of English reading comprehension abilities between Using DR-TA Learning Approaches and KWL Plus Learning Approaches for Matthayomsuksa 2 Students <i>Thanthip Phanphet, Prasong Saihong</i>	89
The Program to Enhance Teachers' Digital Literacy in The Secondary Educational Service Area Office Surin <i>Thanabodee Sonsrakhu, Pacharawit Chansirisira</i>	100
Academic Leadership of Administrators Affecting Learning Organization of School Under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2 <i>Naphatsawan Nanto, Hatai Noisombut</i>	110
Developing a teaching model based on the concept of collaborative learning theory computer course by using the website <i>Benyalak Ruayruengrung</i>	122
Guidelines Management of New Normal Learning in Educational Opportunity Expansion Schools under the Mahasarakham Primary 2 <i>Patamaporn Ketsri, Pacharawit Chansirisira</i>	136
Factors Affecting Classroom Research Conducting of Teachers Under The Yasothon Primary Educational Service Area Office 2 <i>Stean Nilbut, Kowat Tesaputa</i>	148
Assessment of a Project to Develop Quality Assurance Systems within Educational Institutions that focus on Quality According to Basic Educational Standards of Nonhai Nong-ekumwittaya School Using the Cippiest Assessment Model <i>Apichart Akkha-umnay</i>	161
Academic Leadership of Administrators Affecting The Organizational Climate of Schools Under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 <i>Apiwat kumsriwai, Hatai Noisombut</i>	177
Development of lesson plans by using problem-based learning and Questioning techniques to develop Reading skills and Analytic thinking of Primary 5 students <i>Angwara Yanasakul, Lumyai Seehamat</i>	190

เทคนิคการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ร่วมสมัยในสถานศึกษา

The Contemporary Goal-Oriented Supervision Technique in Schools

พัชรินทร์ ศิริสุข¹
Patcharin Sirisuk¹

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีความมุ่งหวังนำเสนอแนวทางการปฏิบัติงานนิเทศการสอน ที่มีผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกรนิเทศการสอนที่เฉพาะเจาะจงเพื่อตอบสนองการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์แนวคิดการบริหารร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครู เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ทรงคุณค่า ประกอบด้วยแนวทางดังนี้ 1) ครูจะปรับปรุงการสอนเรื่องใด 2) ปัญหาเกิดจากแหล่งใด 3) เทคนิควิธีการที่ใช้ในการพัฒนาที่มาจากปัจจัยของการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นเป้าหมายและการปฏิบัติตามเป้าหมายที่ต้องการจะปรับปรุง 4) ผู้มีส่วนร่วมพัฒนา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นเสาหลักในการนิเทศการสอนให้บรรลุเป้าหมาย และ 5) ผลลัพธ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนางานของครูโดยครู ก่อให้เกิดคลังเครื่องมือนิเทศการสอนที่เฉพาะเจาะจงอย่างหลากหลายในการส่งต่อกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู อันนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและสนองตอบอุดมคติของการนิเทศการศึกษาที่มีส่วนในการจัดการศึกษาให้ทันต่อสภาวะการณ์ตามที่สังคมคาดหวัง

คำสำคัญ: เทคนิคการนิเทศการสอน, การนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์, ร่วมสมัย

Abstract

The article expected to present a guideline for the practice of teaching which regarded to the method of the science of educational supervision as it had direct effects on quality and effectiveness of teachers' instruction management. In addition, it was the supervision with the purpose to serve quality development of students in the 21st century by applied the concept of Management by Objective (MBO) towards Goal-Oriented Supervision Technique for further collaboration between a supervisor and a teacher. Expected outcomes for teachers could be divided as guidelines as follows: 1) what topics selected for improvement 2) sources of problems 3) development techniques resulted from factors of goal-oriented learning and achievement progress of expected improvement 4) participants in the development especially school administrators regarded as main pillars supporting success of supervision and

¹ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ดร. สังกัดกรุงเทพมหานคร

¹ Ph.D., School Principal, Senior Professional Level, under Bangkok Metropolitan Administration Administration

5) outcomes resulting in benefits of teachers' performance development initiated by teachers and a bank of several effective supervision tools for Professional Learning Community (PLC) leading to teachers' instruction development as well as development of students quality and fulfillment of ideal of educational supervision playing a crucial role in enabling education to be changed to particular needs of our society in the future.

Keywords: Supervision Techniques, Goal-Oriented Supervision, Contemporary

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญของครูในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดเพื่อสนองจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ดีจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้/กระบวนการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหรือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 11-12) ซึ่งในสภาวะการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่สนองตอบการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 ใน 4 ด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: 8) ดังนี้ 1) การเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Purposeful Learning) เพื่อให้เกิดการสร้างแรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่น 2) การเรียนรู้อย่างกว้างขวาง (Generative Learning) เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) การเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้อื่นและสังคม (Mindful Learning) เพื่อให้เกิดการคิดเพื่อส่วนรวม และ 4) การเรียนรู้ฐานผลลัพธ์

(Result-Base Learning) เป็นการเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลลัพธ์ จากการสรุปเป็นองค์ความรู้นำไปต่อยอดให้เกิดนวัตกรรมต่อไป

การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ในสภาวะการณ์ปัจจุบันนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพการสอนของครู ซึ่งเป็นบุคคลหลักในการบ่งชี้ถึงความสำเร็จของผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น โดยนัยนี้การพัฒนาครูให้สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้แนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองจนนำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้ดังนั้น การพัฒนาครูจึงควรเกิดจากความร่วมมือ ความเต็มใจในการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการนำศาสตร์ของการนิเทศการศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เกิดคุณค่าต่อการพัฒนางานของครู

ทั้งนี้ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความร่วมมือ แนะนำ ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน อันหมายถึงครูและบุคลากรของสถานศึกษา ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น และเพื่อพัฒนางานให้ครูพัฒนางานสอนให้ดียิ่งขึ้น (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2561: 188)

การนิเทศการศึกษาที่รวมถึงการนิเทศภายในโรงเรียน ควรเป็นการดำเนินการที่ทำให้ครู

มีความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าพอใจตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จนส่งผลให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์ทุกฝ่าย และผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก (วิเศษ ชิดวงศ์, 2561: 2) ส่วนเทคนิคการนิเทศการศึกษาที่มุ่งพัฒนาการสอนของครู จึงควรเลือกเทคนิคการนิเทศการสอนที่ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ครูเกิดทักษะในการจัดการเรียนรู้ให้ได้ผลคุ้มค่าตามอุดมการณ์ของการนิเทศการศึกษา

เทคนิคการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ (Goal Oriented Supervision) เป็นวิธีการนิเทศการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงและชัดเจนที่จะปรับปรุงพฤติกรรมการสอน โดยครูมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมกับผู้นิเทศ ซึ่งเทคนิคดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารโดยวัตถุประสงค์ (Management By Objective: MBO) ที่เปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการบริหาร ประสานความต้องการขององค์กรและความต้องการของบุคคลเข้าด้วยกัน สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่ต้องการโดยการจูงใจและพัฒนาทัศนคติที่ดี พัฒนาความสามารถแก้ปัญหาของบุคคล (สมยศ นาวิการ, 2550: 10) โดยนัยนี้ ทฤษฎีการบริหารโดยวัตถุประสงค์จึงมีความร่วมสมัยต่อการปฏิบัติการณ์เทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์

MBO ทฤษฎีร่วมสมัยในการบริหารที่มุ่งผลสำเร็จ

การบริหารโดยวัตถุประสงค์เป็นทฤษฎีที่มีวิธีการบริหารที่เป็นอมตะ แม้จะผ่านช่วงเวลายาวนานกว่า 20 ปี ยังคงได้รับการยอมรับนำมาใช้ในการพัฒนาเพื่อวัดประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กร ภายใต้ความเชื่อหลัก 2 ประการ คือ

พฤติกรรมของบุคคลมีความสำคัญกว่าบุคลิกภาพ และการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการทำงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนและให้คำแนะนำ ทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกระดับในองค์กร 2) กำหนดแผนงานและกิจกรรมมุ่งสู่เป้าหมายอย่างสร้างสรรค์ทั้งส่วนบุคคลและทั้งแผนกในองค์กร 3) ทบทวนความก้าวหน้าเป็นระยะทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อปรับปรุงระหว่างทางหรือปรับแผนการดำเนินงานเมื่อถึงคราวจำเป็น และ 4) ให้รางวัลแก่พนักงาน/บุคลากร เมื่อเกิดผลสำเร็จระหว่างขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อสร้างกำลังใจให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (Burdzinsk, Hoffmann & Flak, 2016: 67-68, 71-72)

ทั้งนี้ อาจนับได้ว่า MBO เป็นวิธีการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพโดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนที่เกิดจากการตกลงกันในระดับผู้บริหารและพนักงาน แต่กระนั้น MBO ในเชิงกลยุทธ์อาจสร้างหรือเพิ่มความเครียดให้กับบุคลากรในกรณีการกำหนดกรอบเวลาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น จึงควรคำนึงถึงบริบทและวัฒนธรรมการทำงานภายใต้การจัดการ MBO ขององค์กรด้วย (Drury, 2020)

การนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ในสถานศึกษา

การนิเทศการสอนเป็นเทคนิคและวิธีการของความพยายามในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้สอนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา สนองตอบหลักสูตรแกนกลางการ

ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยที่การนิเทศการสอนเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู จึงมีการนำเทคนิคการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์มาใช้ในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ ดังที่ วิเศษ ชิดวงศ์ (2561: 1-10) ได้กล่าวถึงเทคนิคการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู ดังนี้

1. การนิเทศแบบกัลยาณมิตร เป็นวิธีการชี้แนะและช่วยเหลือ ส่งเสริมแนะแนววิธีการต่างๆ ด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยความเต็มใจของครูผู้รับการนิเทศ ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 4 ประการ คือ 1) การสร้างศรัทธา 2) การสาธิตรูปแบบการสอน 3) การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 4) การติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ

2. การนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision) เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ครู 2 คน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ศักยภาพทางการสอนระหว่างกัน เป็นการเสริมแรงซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการสอน ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นเสนอแนวคิด 2) ขึ้นสาธิตให้ดู 3) ขึ้นอยากรู้ต้องปฏิบัติ 4) ขึ้นต้องการทราบผลให้ชัดเจนวัดและประเมินผล โดยใช้แบบสังเกตการสอนและแบบวิเคราะห์การสังเกตการสอน

3. การนิเทศแบบร่วมพัฒนา (Cooperative Development Supervision) เป็นกระบวนการนิเทศการศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเป็นปัจจัยหลัก เพื่อมุ่งปรับปรุงการปฏิบัติงานสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพบนพื้นฐานความต้องการของครูในการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวางแผนดำเนินงาน (Planning-P) เป็นการระดมสมองหาความต้องการจำเป็น (Need

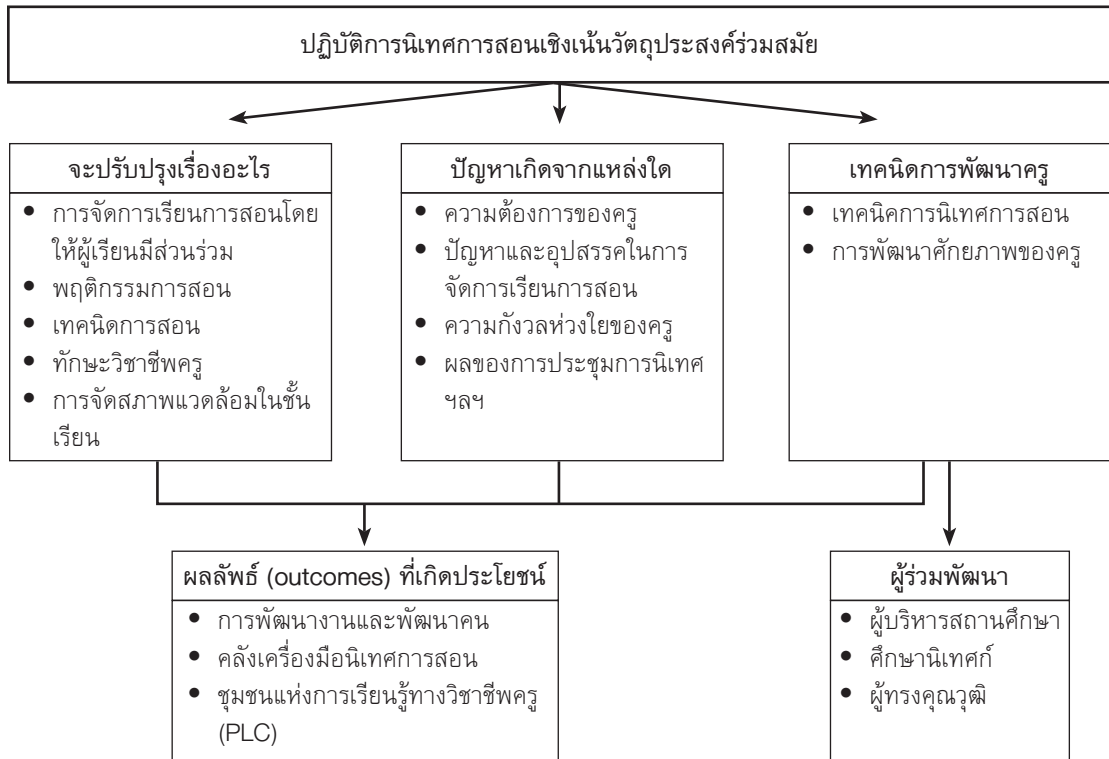
Assessment) ในเรื่องที่ต้องการพัฒนา 2) ขั้นการเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (Information-I) เป็นขั้นตอนทำความเข้าใจกระบวนการนิเทศทั้งระบบเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงาน 3) ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Doing-D) ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยจะได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานทั้งภาคราชการและเอกชน 4) ขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation-E) ที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้จากการนิเทศ (Output) กระบวนการดำเนินงาน (Process) และปัจจัยป้อนเข้า (Input) และ 5) ขั้นการเผยแพร่ขยายผล (Diffusing-D) ที่สามารถดำเนินการได้ในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ เครือข่ายวิชาชีพครู

4. การนิเทศการสอนบนพื้นฐานการวิจัย (Research Based Supervision: RBS) เป็นงานนิเทศการสอนที่มุ่งช่วยเหลือครูในการทำวิจัยนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้นิเทศและครูจะร่วมกันคิดค้นหาวัตถุกรรมที่จะใช้แก้ปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556: 11-13) ประกอบด้วยขั้นตอน 7 ขั้น ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัญหา โดยผู้นิเทศจะสังเกตการสอน เพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุง 2) ศึกษาองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่การเลือกวิธีการแก้ปัญหาและนำไปพิจารณาร่วมกับครูในการเลือกนวัตกรรมที่เหมาะสมที่จะแก้ปัญหา 3) เลือกนวัตกรรมที่เหมาะสมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครู 4) สร้างต้นแบบนวัตกรรม โดยผู้นิเทศและครูร่วมกันพิจารณา 5) ทดลองใช้และปรับปรุง 6) นำนวัตกรรมที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในห้องเรียน และ 7) ประเมินผลการทดลองใช้และนำมาเขียนรายงานการพัฒนานวัตกรรมร่วมกันทั้งผู้นิเทศและครู

จากแนวคิดของการบริหารโดยวัตถุประสงค์ (MBO) ในแวดวงธุรกิจที่มุ่งเน้นความสำเร็จขององค์กรโดยการกำหนดเป้าหมายของสิ่งที่ต้องทำให้ชัดเจนด้วยความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ร่วมงานภายใต้เกณฑ์ความสามารถและเงื่อนไขเวลาไปสู่การประยุกต์ในแวดวงการนิเทศการสอน

โดยเฉพาะนำมาใช้ในการนิเทศการสอนที่มุ่งเฉพาะเจาะจงในเรื่องการจัดการเรียนการสอนซึ่งเกิดจากความจำเป็นต้องปรับปรุงพฤติกรรมการสอนโดยครูร่วมกับผู้นิเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนด้วยการปรับวิธีคิดสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการนิเทศการสอนที่เฉพาะเจาะจงในสถานศึกษา

ปฏิบัติการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ร่วมสมัยในสถานศึกษา

การนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์เป็นการค้นหาหรือระบุพฤติกรรมการสอนที่ต้องการจะปรับปรุงให้เป็นไปตามกำหนดของตารางเวลาที่ครูและผู้นิเทศได้ตกลงกันไว้ และดำเนินการพิจารณาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ภารกิจที่ต้องกระทำบรรลุความมุ่งหวัง ประกอบด้วยมิติการมุ่งเป้าหมาย 3 ด้าน คือ 1) เป้าหมายการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถของบุคคล 2) เป้าหมายของประสิทธิภาพ

ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน และ 3) หลีกเลี่ยงการกำหนดเป้าหมายที่ไม่ตรงกับความสามารถของบุคคล ซึ่งหมายถึงการมอบงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคคลนั่นเอง (Carson M., Mosley C. & Boyar L., 2014: 156)

การนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์มีภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นความมุ่งหมายของครูที่มีความต้องการจะปรับปรุงการสอนอันเกิดจากสาเหตุใดและการระบุพฤติกรรมที่สนับสนุนวัตถุประสงค์

โดยเป็นข้อความที่ระบุอย่างเฉพาะเจาะจงในเชิงพฤติกรรม (นิพนธ์ ไทยพานิช, 2531: 11-12) มีวิธีดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างครูและผู้นิเทศ 2) มีการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน 3) มีการเสริมกำลัง (Reinforce) เพื่อให้ผู้สอนได้ปรับปรุงและพัฒนาการสอนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และ 4) มีการจัดทำกำหนดเวลาเพื่อที่จะลงมือปฏิบัติ ซึ่งมีขั้นตอนการส่งเสริมการดำเนินงานการใช้เทคนิคการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ 13 ขั้นตอน ที่สันติ บุญภิรมย์ (2552: 230) กล่าวไว้ ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจให้แก่ครูผู้สอน โดยไม่ควรใช้วิธีการบังคับครู แต่ควรใช้วิธีการส่งเสริมสนับสนุน เชื่อเชิญให้ครูเห็นคุณค่าประโยชน์ที่จะเกิดกับการพัฒนาการเรียนการสอนจนเกิดความเต็มใจ และยินดีจะใช้เทคนิคการนิเทศลักษณะนี้ 2) ขั้นจัดหาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู 3) ขั้นวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมการสอนที่ต้องการจะปรับปรุง 4) ขั้นแปลความหมายของประเด็นที่เฉพาะเจาะจงให้เป็นรายการพฤติกรรมสนับสนุนวัตถุประสงค์ที่สังเกตได้ 5) ขั้นเลือกพฤติกรรมเฉพาะเจาะจงกับพฤติกรรมสนับสนุนวัตถุประสงค์ 6) ขั้นสร้างแบบรายการเพื่อใช้ในการนิเทศ 7) ขั้นจัดแบบรายงานให้เพียงพอกับตารางกำหนดเวลาการนิเทศ 8) ขั้นทบทวนตรวจสอบการระบุรายการพฤติกรรมว่า “ทำแล้ว” 9) ขั้นอธิบายการใช้แบบรายการนิเทศ 10) ขั้นผู้นิเทศดำเนินการเสริมกำลังใจตามตารางปฏิบัติการนิเทศ 11) ขั้นถือหลักปฏิบัติต่อกันในการตกลงเยี่ยมเยียนเพื่อสังเกตการสอน 12) ขั้นเริ่มสร้างวัตถุประสงค์ชุดใหม่เมื่อชุดเก่าได้รับการพัฒนาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และ 13) ขั้นทบทวนพฤติกรรมการสอนที่ได้รับการนิเทศไปแล้ว

การนำเทคนิคการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาอาจเป็นจังหวะที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสภาวะการณ์ปัจจุบันค้นหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูโดยประยุกต์องค์ความรู้จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติการอย่างมีทิศทางให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันในเรื่องต่อไปนี้

1. จะปรับปรุงเรื่องอะไร คือข้อความที่มาจากวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงของครูที่ระบุชัดเจนว่าต้องการจะทำอะไรให้สำเร็จลุล่วงไป ต้องการจะแก้ปัญหาอะไร ซึ่งวัตถุประสงค์นั้นเป็นไปทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูและนักเรียน อาทิ การจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอน เทคนิคการสอน ทักษะวิชาชีพครู การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ฯลฯ

2. ปัญหาเกิดจากแหล่งใด หรือแหล่งที่มาของวัตถุประสงค์ ซึ่งหมายถึง เรื่องที่ต้องการปรับปรุงมาจากสาเหตุต้นตอของอะไร อาทิ ความต้องการปรับปรุงการสอนของครู ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ความกังวลห่วงใยของครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ผลของการประชุมนิเทศ ฯลฯ

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการปรับปรุงการสอนของครูและแหล่งที่มาของการเกิดปัญหา จึงนำไปสู่ความช่วยเหลือร่วมมือระหว่างครูและผู้นิเทศในการระบุเรื่องที่ต้องการจะปรับปรุงให้ชัดเจน จากนั้นผู้นิเทศจะใช้เวลาในการสร้างรายการพฤติกรรมที่ช่วยในการปรับปรุงการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และอธิบายให้ครูเข้าใจยอมรับ ตกลงใช้รายการพฤติกรรมต่างๆ ในการสังเกตการสอน ดังเช่นตัวอย่างรายการพฤติกรรมที่สนับสนุนวัตถุประสงค์จากเรื่องที่ครูต้องการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน ตาราง 1

ตาราง 1 ตัวอย่างรายการพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการปรับปรุงการสอนของครูและแหล่งที่มาของการเกิดปัญหา

ปัญหาเกิดจาก: ความต้องการของครู/ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน/ความกังวลห่วงใยของครู/ผลของการประชุมพิเศษ	เรื่องที่จะปรับปรุงตามวัตถุประสงค์และรายการพฤติกรรมที่สนับสนุน	ทำแล้ว	ว/ด/ป
1. ครูต้องการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) ที่มุ่งตอบสนองให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Purposeful Learning) เพื่อให้เกิดการสร้างแรงบันดาลใจ: ความต้องการของครู	1. ฉันจะจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 1.1 ฉันจะสอนนักเรียนให้ทำโครงการ โดยใช้ขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ให้ความรู้ว่าโครงการคืออะไร 2) กระตุ้นความสนใจให้นักเรียนหาคำตอบ 3) จัดกลุ่มความร่วมมือ 4) ส่งเสริมแนะนำให้นักเรียนแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่คำตอบ 5) ช่วยสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ 6) นำเสนอผลงานที่เป็นองค์ความรู้หรือผลงานที่เป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมตามวัย 1.2 ฉันจะสอนโดยใช้หลักการ STEM ศึกษา เพื่อให้เกิดชิ้นงานหรือนวัตกรรมตามศักยภาพของนักเรียน ฯลฯ	.....	.....
2. ครูมีพฤติกรรมตอบสนองพฤติกรรมของผู้เรียนที่น้อยเกินไป: ผลการประชุมพิเศษเพื่อการพัฒนา	2. ฉันจะใช้การเสริมแรงอย่างหลากหลายที่เหมาะสมในการตอบสนองพฤติกรรมของนักเรียน 2.1 ฉันจะให้รางวัลหรือสัญลักษณ์ต่างๆ เมื่อนักเรียนทำงานเสร็จตามข้อตกลงร่วมกัน 2.2 ฉันจะอนุญาตให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ชอบภายใต้ขอบเขตของวิชาและข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน ฯลฯ	.....	.....
3. ครูควรใช้เทคนิคการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง (Generative Learning) เพื่อให้เกิดการคิดสร้างสรรค์: ความต้องการของครู	3. ฉันจะใช้การเรียนรู้แบบชี้แนะ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดและหาข้อพิสูจน์ 3.1 ฉันจะนำนักเรียนไปเรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างน้อยยบทเรียนละ 1 ครั้ง 3.2 ฉันจะใช้เทคนิคการสอนแบบการค้นพบองค์ความรู้ (Discovery Learning Processes: DLP) โดยใช้เทคนิค 8 ส. ได้แก่ สงสัย สังเกต สัมผัส สืบค้น สัมผัส สรุปผล และสร้างสรรค์ผลงาน ฯลฯ	.....	.....

ตาราง 1 ตัวอย่างรายการพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการปรับปรุงการสอนของครูและแหล่งที่มาของการเกิดปัญหา (ต่อ)

ปัญหาเกิดจาก: ความต้องการของครู/ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน/ความกังวลห่วงใยของครู/ผลของการประชุมในเทศ ฯลฯ	เรื่องที่จะปรับปรุงตามวัตถุประสงค์และรายการพฤติกรรมที่สนับสนุน	ทำแล้ว	ว/ด/ป
4. ครูควรใช้ทักษะด้านเทคโนโลยีในชั้นเรียนเพื่อตอบสนองคนไทยยุค 4.0: ปัญหาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4. ฉันจะใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 4.1 ฉันจะจัดการเรียนให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองที่บ้านจากการทำใบงาน ชิ้นงาน คั่นคว้าโดยใช้เทคโนโลยีในการค้นหาความรู้ 4.2 ฉันจะใช้เทคโนโลยีช่วยสอนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ตามบริบทของโรงเรียน เช่น การสอนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) หรือห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) ฯลฯ	.	.
5. ครูควรจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เหมาะสมและทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง: ความกังวลห่วงใยของครูต่อการจัดการเรียนการสอน	5. ฉันจะจัดทำฐานข้อมูลสื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างอิสระโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 5.1 ฉันจะจัดทำบทเรียนออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต ทั้งโน้ตบุ๊ก สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ 5.2 ฉันจะติดต่อแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ เช่น พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดชุมชน เข้ามาสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนโดยผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ฯลฯ	.....	.....

3. เทคนิคและวิธีการพัฒนาครู
การนำเทคนิคการนิเทศการสอนที่เสริมกำลังทางบวก (Positive Reinforcement) และการพัฒนาศักยภาพของครูช่วยให้ปฏิบัติการณ์เทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

3.1 เทคนิคการนิเทศการสอน

นิพนธ์ ไทยพานิช (2531: 23) ได้กล่าวถึงเทคนิคการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารและผู้นำเทศการศึกษา โดยผู้นำเทศใช้เวลาส่วนมากในการสร้าง

วัตถุประสงค์ที่เกิดจากความต้องการของครูที่จะปรับปรุงตนเอง และเมื่อผู้นำเทศกับครูได้ตกลงในประเด็นการพัฒนาให้ชัดเจนลงตัวแล้ว จึงปฏิบัติการณ์สังเกตการสอน (Observation) มีการประชุมเสริมกำลังใจใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที ในแต่ละครั้งเพื่อเพิ่มพูนทัศนคติในทางดีงาม เล็งเห็นประโยชน์ของการพัฒนางานการสอนที่เริ่มต้นจากการพัฒนาตนเองไปสู่การพัฒนาทีมงาน ดังที่ Carson *et al.* (2014: 155-156) ได้กล่าวถึงการมุ่งเป้าหมายต่อการพัฒนาความสามารถของครูประกอบด้วยองค์ประกอบความคิดรวบยอด 2 ประการ คือ 1) เป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Goal

Orientation) ที่มุ่งความสนใจไปที่ขั้นตอนการเรียนรู้ ผ่านภาระงานและกลยุทธ์ของงาน ด้วยความเชื่อว่าบุคคลสามารถพัฒนาได้ และ 2) เป้าหมายของประสิทธิภาพ (Performance Goal Orientation) ที่เป็นไปในเชิงความสำเร็จเฉพาะเจาะจงที่มาจากข้อตกลงร่วมกัน โดยได้รับคำแนะนำที่ก่อให้เกิดกำลังใจจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทต่อการพัฒนาความสามารถของบุคคลในองค์กร

นอกจากนี้ ยังมีเทคนิคการนิเทศการสอนที่เหมาะสมและได้ผลคุ้มค่า ซึ่งเป็นการนิเทศการสอนร่วมสมัยในสถานศึกษา (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2561: 194-198) ดังนี้

1) เทคนิคการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) คือวิธีการพัฒนาครูในสถานศึกษา โดยมอบหมายครูหรือบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์มากกว่าทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาการทำงานให้แก่ครูที่มีความรู้และประสบการณ์น้อยกว่าในเรื่องต่อไปนี้ 1) มุ่งพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ 2) ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของพี่เลี้ยง (Mentor) 3) เริ่มต้นที่สัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกัน 4) ใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน มุ่งเน้นการเรียนรู้ วิธีการคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจของผู้มีประสบการณ์สูง และ 5) ใช้วิธีการที่ไม่มีรูปแบบเป็นทางการ ทั้งนี้รูปแบบของการนิเทศแบบพี่เลี้ยง จะเป็นแบบคู่ระหว่างพี่เลี้ยง (Mentor) 1 คน กับผู้รับการนิเทศ (Mentee) 1 คน หรือ 2 คน แต่ในปัจจุบันการจัดรูปแบบของพี่เลี้ยงเป็นแบบกลุ่ม กล่าวคือ พี่เลี้ยง 1 คนต่อผู้รับการนิเทศ 4-6 คน ซึ่งการนิเทศแบบกลุ่มนี้ พี่เลี้ยงมีบทบาทเป็นผู้นำทำให้เกิดการเรียนรู้ ส่วนกลุ่มผู้รับการนิเทศจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กำหนดประเด็นการพัฒนา ให้คำแนะนำกันเป็นกลุ่ม

2) เทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) คือวิธีการที่ผู้สอนงานหรือผู้นิเทศ

ให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมถึงการฝึกทักษะการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ที่ได้รับการสอน ด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอนงาน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ที่ได้รับการสอนงานมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและต่อวิชาชีพ การนิเทศแบบชี้แนะมีลักษณะเฉพาะ 6 ประการ คือ 1) มุ่งพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะด้าน 2) ให้ความสำคัญกับความรู้ของผู้สอนงาน 3) เริ่มต้นที่งานที่ต้องการพัฒนา 4) มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ 5) ใช้ระยะเวลาสั้น มุ่งเน้นเฉพาะความรู้หรือทักษะที่ต้องการสอนงาน และ 6) ใช้วิธีการที่เป็นกึ่งทางการหรือเป็นทางการในการถ่ายทอดความรู้หรือทักษะที่ต้องการ มีวิธีดำเนินการภายใต้หลักการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจต่อกัน ใช้พลังคำถามเพื่อสร้างแรงบันดาลใจการคิดแก้ปัญหา การสร้างสรรค์นวัตกรรม ดำเนินการชี้แนะอย่างเป็นระบบที่สามารถเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริง มีการทบทวนและสะท้อนผลการชี้แนะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา โดยคำนึงถึงมาตรฐานและเกณฑ์ในการนำไปสู่ความสำเร็จ

3.2 การพัฒนาศักยภาพของครู

การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะเพื่อพัฒนาศักยภาพของครู เพื่อก้าวให้ทันสถานการณ์วิกฤตการณ์โรคโควิด 19 ที่ยังต้องอยู่กับมวลมนุษยชาติและส่งผลกระทบต่อการศึกษาของครูที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ครูจึงต้องพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ที่เกี่ยวข้อง คือ 1) ความรู้ด้านเทคโนโลยี โดยครูสามารถนำความรู้ดิจิทัลเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ประกอบการเรียนการสอน ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาของผู้เรียน 2) ความรู้ด้านวิธีการสอน หมายถึงความสามารถประยุกต์วิธีการสอน เช่น การเรียน

รูปแบบผสมผสาน (Blended Learning) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมใหม่ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบยูบิควิตัส (Ubiquitous Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ได้ในสภาพแวดล้อมทุกแห่งโดยอาศัยเทคโนโลยีเซ็นเซอร์ และ 3) ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ โดยการจัดทำฐานข้อมูลของสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่ครูและผู้เรียนเข้าถึงได้อย่างอิสระและไม่เสียค่าใช้จ่ายในระบบบทเรียนออนไลน์ นอกจากนี้ครูต้องเพิ่มพูนพัฒนาทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต ได้แก่ การสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ (Network) การเป็นนวัตกรทางการศึกษาและการยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพครู (วุฒิชัย ภูติ และชัยณรงค์ เพียรภาลุน, 2564: 325) รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) ที่เกิดจากแผนงานและโครงการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีกระบวนการ PLC (ภารดี อนันต์นาวิ, 2562: 51)

จะเห็นได้ว่าเทคนิคและวิธีการนิเทศการสอนรวมทั้งความพยายามอย่างยิ่งยวดของครูในการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้การปรับปรุงพฤติกรรม การสอนของครูได้รับการพัฒนาสู่อย่างมีประสิทธิภาพได้

4. ผู้ร่วมพัฒนา

ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการนิเทศการสอนซึ่งเน้นวัตถุประสงค์ในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้สำเร็จลุล่วงประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณาจารย์ และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่ละบุคคลมีบทบาท ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่ร่วมงานการนิเทศการสอนกับครูอย่างใกล้ชิดและเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการปรับปรุงการสอนของครูซึ่งเป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการ

ในศตวรรษที่ 21 ด้านการนิเทศและประเมินการสอน ด้วยการจัดระบบการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีคณะกรรมการร่วมนิเทศการสอนที่ชัดเจน พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินผลและสรุปผล มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2562: 51) ภายใต้บทบาทการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการนิเทศการสอน และให้คำปรึกษาการทำงานผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ อาทิ Zoom, Google Classroom ดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการปรับปรุงการสอนร่วมกับครูในการตัดสินใจเลือกวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงของพฤติกรรมการสอนที่ครูต้องการจะปรับปรุง 2) สร้างรายการพฤติกรรมการสอนที่เฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงการสอน 3) นำรายการพฤติกรรมการสอนไปพิจารณาร่วมกับครูโดยมีความเห็นพ้องต้องกัน เพื่อจะใช้เป็นรายการนิเทศการสอนที่ต้องการจะปรับปรุง 4) ลงมือปฏิบัติการนิเทศการสอนตามตารางที่ครูเต็มใจ 5) อุทิศเวลาในการสนทนากับครูเพื่อให้กำลังใจ สร้างแรงจูงใจและให้รางวัลเชิงสัญลักษณ์ในกรณีที่จุดมุ่งหมายและพฤติกรรมของสมรรถภาพที่ระบุไว้ได้รับการพัฒนาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และ 6) ทบทวนและช่วยครูประเมินพฤติกรรมที่บรรลุจุดมุ่งหมายให้กำลังใจครูได้พยายามเก็บรักษาพฤติกรรมไว้ในระดับเกณฑ์มาตรฐาน

4.2 คณาจารย์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความใกล้ชิดกับครูทั้งทางตรงและทางอ้อม มีบทบาทต่อการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้ 1) ให้กำลังใจ ส่งเสริมครูให้ดำเนินการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางแนวทางไว้ 2) ให้การเสริมแรงเมื่อครูสามารถปรับปรุงพฤติกรรมการสอนได้ลุล่วง และ 3) ให้คำปรึกษา ร่วมวิพากษ์เชิงสร้างสรรค์ร่วมกับครูและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่

คาดหวังให้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่พึงประสงค์

4.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ ความชำนาญในแวดวงการศึกษา อาทิ นักวิชาการศึกษา นักบริหารการศึกษาทั้งภายในหน่วยงานหรือภายนอกสังกัด เป็นผู้ร่วมพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรม การสอนในลักษณะวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการ กรรมการสถานศึกษา กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ที่มีบทบาทในการร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ร่วมพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมการสอนในลักษณะเป็นผู้ร่วมสังเกตการสอนตามแบบรายการพฤติกรรม การสอนของสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่า การปรับปรุงพฤติกรรม การสอนขึ้นอยู่กับ การดำเนินงานร่วมกันด้วยความเต็มใจระหว่างครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ต่างมีบทบาทเกี่ยวข้องกัน ในการร่วมพัฒนาการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์

ปฏิบัติการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ ก่อให้เกิดผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดประโยชน์ ต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพโดยภาพรวม ดังนี้

5.1 การพัฒนางานและพัฒนาตน

Carson M. *et al.* (2014: 155) กล่าวว่า การตั้งเป้าหมายที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนช่วยให้ องค์การดำเนินการจัดอันดับสมรรถภาพงานหรือ สมรรถนะของบุคคลที่เกี่ยวกับคุณภาพ (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิภาพโดยรวม (Overall Performance) และช่วยให้เกิดผล ต่อด้านคุณภาพวิธีการทำงานของบุคคลในเรื่องความ พึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติและความเติบโตเจริญ ก้าวหน้า รวมทั้งช่วยให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน

ในองค์การ ซึ่งเป็นการพัฒนางานทั้งระบบที่เกิดจาก การกำหนดหรือตั้ง เป้าหมายไว้อย่างชัดเจนนั่นเอง

ในส่วนการพัฒนางานโดยครูที่เกิดจาก การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศการสอน เชิงเน้นวัตถุประสงค์จะช่วยให้ครูมีวิธีการสอนที่ ชัดเจนมากขึ้น ส่งผลถึงการวัดประเมินผลที่ตรง ตามวัตถุประสงค์ มีพฤติกรรม การสื่อสารและ การปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในเชิงบวกมากขึ้น ซึ่ง เป็นการเพิ่มพูนความเจริญงอกงามให้กับตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 คลังเครื่องมือนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ เป็นเทคนิคที่ผู้นิเทศและครูตกลงกันด้วยความเต็มใจ ที่จะปรับปรุงพฤติกรรม การสอนตามแบบรายการ แก่ไขพฤติกรรม การสอนที่เฉพาะเจาะจง และได้นำข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม การสอนที่ได้ผ่านการ สังเกตพฤติกรรมที่บรรลุจุดมุ่งหมายแล้วนำมาทบทวนเก็บรักษาไว้ในระดับเกณฑ์มาตรฐานและ เก็บไว้ในคลังเครื่องมือนิเทศการสอนสำหรับครูที่ ตกลง เต็มใจยอมรับการนำรายการพฤติกรรม การ สอนกับผู้นิเทศรายต่อไป

5.3 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

การพัฒนางานของครูจากการปรับปรุง พฤติกรรม การสอนในการนำไปสู่คุณภาพของ ผู้เรียนเป็นวิธีการพัฒนางาน การสอนที่สามารถ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีเครือข่ายการ ทำงานเป็นลักษณะชุมชนการเรียนรู้ของวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ที่มีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนาสมรรถนะตนเอง ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2561: 92)

ประโยชน์ของการตั้งเป้าหมายในการปรับปรุง พฤติกรรม การสอนที่เฉพาะเจาะจง มีความชัดเจน

ต่อการปฏิบัติการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ ก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนางานและพัฒนาครู ดังนั้น ครูและผู้นิเทศจึงมีเครื่องมือนิเทศการสอนที่เฉพาะเจาะจง ชัดเจนที่เกิดจากความร่วมมือตกลงกันในการแก้ไข ปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการสอน ส่งผลให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

บทสรุป

เทคนิคการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์ (Goal-Oriented Supervision Technique) เป็นวิธีการของการนิเทศการสอนที่ยกระดับการปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการสอนของครูได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้นิเทศอย่างมีระบบ ภายใต้การกำหนดรายพฤติกรรมกรรมการสอนที่เฉพาะเจาะจงและชัดเจนที่ครูต้องการจะปรับปรุงเรื่องอะไร มีปัญหาเกิดจากแหล่งใด ต้องใช้วิธีการใดมาเสริมหนุนให้บรรลุเป้าหมาย มีใครบ้างที่มีส่วนช่วยส่งเสริมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์อันทรงคุณค่าต่อการพัฒนางานและพัฒนาครู รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษา โดยนัยนี้ ปฏิบัติการ

นิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์จึงเป็นเทคนิคที่ร่วมสมัยในกระบวนการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาได้แสดงความเป็นผู้นำทางวิชาการช่วยเสริมสร้างศักยภาพครูให้มีสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0

กุญแจสำคัญในการปรับตัวให้ทันต่อสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะการสร้างผลงานที่เป็นแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ร่วมกับครูที่เกิดจากการทุ่มเทในการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนการสอนในเชิงประจักษ์ที่เกิดจากการเสนอแนวคิดและวิธีการใหม่ (Innovative Ideas) ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม เป็นผลผลิตของผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ของผู้นำที่แม้ไม่ใช่ของใหม่ แต่เป็นการมองใหม่ จัดภาพใหม่ เสนอประเด็นที่ใหม่ยิ่งขึ้น เพื่อให้ศึกษาค้นคว้าต่อยอด (ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์, 2561: 97) อันเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นเสาหลักในการบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามที่สังคมคาดหวังต่อผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำยุคใหม่ในยุคนี้

เอกสารอ้างอิง

- นิพนธ์ ไทยพานิช. (2531). *เทคนิคการนิเทศการสอนเชิงเน้นวัตถุประสงค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์. (2561). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ ใน ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์ นักรบ หมี่แสน (บรรณาธิการ) ความเป็นผู้นำทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2561). *การนิเทศการศึกษาร่วมสมัย ใน ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์ นักรบ หมี่แสน (บรรณาธิการ) ความเป็นผู้นำทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2562). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 30(2), 40-53.

- วิเศษ ชิดวงศ์. (2561). *เอกสารประกอบการสอนเรื่อง หลักการและแนวคิดในการนิเทศการศึกษา ยุคใหม่, รูปแบบกระบวนการและเทคนิคการนิเทศการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วุฒิชัย ภูดี และชัยณรงค์ เพ็ชรภายสุน. (2564). อนาคตภาพของครูยุคดิจิทัลหลังจากวิกฤตการณ์โควิด 19. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 13(2), 321-330.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. นนทบุรี: ไทยร่มเกล้า จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2556). *รายงานการศึกษาระบบการนิเทศ ปัญหาความต้องการและรูปแบบการนิเทศที่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครู สมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: พรักหวาน จำกัด.
- สมยศ นาวิการ. (2550). *การบริหาร: การบริหารโดยวัตถุประสงค์ (MBO) การตัดสินใจของผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม: QC*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์บรรณกิจ (1991) จำกัด.
- Burdzinska, H.K. & Flak, O. (2016). MANAGEMENT BY OBJECTIVE AS A METHOD OF MEASURING TEAMS' EFFECTIVENESS. *Journal of Positive Management*, 6(3), 67-82. Retrieved December 23, 2020, from <https://www.researchgate.net/publication/301597505>.
- Carson, C.M., Mosley, D.C. & Boyar, S.L. (2014, October). Goal orientation and supervisory behaviors: impacting SMWT effectiveness. *Team Performance Management*, 10(7), 152-162. Retrieved November 28, 2020. from <https://doi.org/10.1108/1352790410569878>.
- Drury, A. (2020). *Management by Objective (MBO)*. Retrieved January 28, 2021, from <https://www.investopedia.com/terms/m/management-by-objectives.asp>.

รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแก่นำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน

Model of School Supervision Vocal Curriculum Development for Private Schools

ดนุภัก ชาว์ศรีกุล¹

Danupak Chaousrikul¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแก่นำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 55 คน จากโรงเรียนเอกชน จำนวน 3 แห่ง ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบทดสอบแบบสอบถาม และการใช้ดัชนีประสิทธิผลในการวัดประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละและ t-test ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศ พบว่า รูปแบบการนิเทศประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการ ส่วนผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า รูปแบบการนิเทศมีประสิทธิผลร้อยละ 91.78 / 89.20 ซึ่งครูผู้สอนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับ “มากที่สุด”

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศโรงเรียนเอกชน, รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน, การพัฒนาหลักสูตร, การพัฒนาครู, การศึกษาของครู, การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน, การใช้หลักสูตร

Abstract

The aims of this study were to develop and implement a model of school supervision focused on classroom-level curriculum development in the private school context. Fifty-five teachers from three private schools selected using purposive sampling in this study. To assess the implementation of the model, the researcher used the pre-post test and the questionnaires for satisfaction survey. The researcher also used effectiveness index to measure the effectiveness of the model. The statistic used in this study were percentage and t-test. The result of classroom-level curriculum development model found that the model consisted of three elements which

¹ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ ดร., กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี

¹ Senior professional supervisor Dr., In-service Group Monitoring and Evaluation, Ubon Ratchathani Provincial Education Office

were principles, objectives and process. The result of the model implementation assessment showed that the effectiveness of the model was 91.78 / 89.20. The result of the t-test to compare pre-post test found that pre-test scores was higher than post-test scores at the significant level of 0.5. Moreover, satisfaction levels of administrators in classroom-level curriculum development model was at the highest level.

Keywords: Model of private school supervision, Classroom-level curriculum development model, Curriculum development, Teacher development, Teacher education, Curriculum materials, Curriculum implementation

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการได้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถการแข่งขันในเวทีสากล ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวนี้ใช้แนวคิดหลักสูตรอิงมาตรฐาน กำหนดให้มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีตัวชี้วัดระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 1, 8) ทั้งนี้ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุตามมรรคผลดังกล่าวนี้สถานศึกษาซึ่งมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

สถานศึกษาจึงต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนต้องจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบสอนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์ และคณะ, 2563: 59-60) โดยครูผู้สอนต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ 1 ตัวหลักสูตรเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นและส่วนที่ 2 เอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีทิศทางถูกต้องตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาหลักสูตรและช่วยให้การใช้หลักสูตรมีความสะดวกยิ่งขึ้น (รัตนะ บัวสนธ์, 2556: 31-32) ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสนใจอย่างจริงจังโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรระดับชั้นเรียนนั้นมีผลโดยตรงต่อผู้เรียน จำเป็นที่ครูผู้สอนต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษว่าทุกองค์ประกอบของหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาสาระที่สอน กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงานหรือภาระงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ เกณฑ์การวัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงสะท้อนสิ่งที่พัฒนาผู้เรียนตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนจึงมีความจำเป็นเพราะเป็นบุคคลสำคัญที่สุดใน

การนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และเลือกวิธีการสอนอย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุตามเป้าหมาย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 4, 36, 65)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดจากผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการนำหลักสูตรระดับชั้นเรียนไปใช้ของสถานศึกษานั้นเอง โดยได้จากรายงานผลการวิจัยของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อดีในหลายประการ เช่น กำหนดเป้าหมายการพัฒนาไว้ชัดเจน มีความยืดหยุ่นเพียงพอให้สถานศึกษาบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้ สำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาและห้องเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2562: 1) สอดคล้องกับผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพบสภาพปัญหาโดยรวม ดังนี้ (1) ขาดแคลนครูทั้งเชิงปริมาณตามความต้องการของโรงเรียน และคุณภาพด้านการสอนตามศาสตร์การสอนของกลุ่มสาระนั้นๆ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ (2) ขาดนโยบายสนับสนุนการปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ภาษาอังกฤษ และหน้าที่พลเมือง (3) ครูสอนไม่ตรงตามวุฒิ และขาดแคลนครูในบางพื้นที่จึงส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา (4) การสอนของครู เช่น เน้นการสอนบรรยายเนื้อหา การสอนที่เป็นนามธรรม โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ จินตนาการ ทักษะการแสวงหาความรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (5) หนังสือ ตำรา สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษายังขาด

คุณภาพ ไม่สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ และสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาเกิดจากความไม่พร้อมของผู้เรียนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2555 อ้างถึงใน สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2559 ก: 153 ; สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2559 ข: 38) เชื่อมโยงกับผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของครูในการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่อิงมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า การสอนของครูยึดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ มุ่งเน้นการประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่สอน ไม่ใช่การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรกำหนด ครูจึงมีความต้องการวิธีการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ (รุ่งทิวา จันทน์วิฒนวงศ์, 2559: 156-157) และสัมพันธ์กับรายงานผลการนิเทศการศึกษาด้านการนำหลักสูตรระดับชั้นเรียนไปใช้โรงเรียนเอกชนของปีที่ผ่านมาพบปัญหา คือ ครูไม่ได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ จึงส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด สาเหตุอาจเนื่องจากโรงเรียนเอกชนไม่ได้รับการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเวลามากกว่า 10 ปี (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี, 2562: 4) ซึ่งสภาพปัญหาเหล่านี้จึงส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงนับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา และผู้ที่มี

ส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การบริหาร และมีส่วนรับผิดชอบด้วยกัน จำเป็นต้องมีระบบกำกับติดตามคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น การกำกับดูแลคุณภาพของการนำหลักสูตรระดับชั้นเรียนไปใช้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยมีกระบวนการสำคัญที่นำมาใช้ในการควบคุมคุณภาพ คือ การนิเทศการศึกษา เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 9) จึงเป็นบทบาทของศึกษานิเทศก์ ผู้มีภาระงานหลักในการนิเทศการศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดในการทำหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ คือ การเป็นผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ (1) เป็นผู้ชี้้นำให้คำปรึกษาในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ (2) เป็นผู้จูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามตัวแบบหรือแบบอย่างที่ดีได้ และ (3) เป็นผู้พัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ขององค์กรหรือสังคม (สมหวัง พันธะลี, 2564: 2) ทั้งนี้ การนิเทศการศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีนวัตกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาที่จะส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน คือ รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน เพราะเป็นรูปแบบการนิเทศที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำไปใช้ได้กับปัญหาได้จริง จึงทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนและทักษะการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีการกำหนดกรอบและทิศทางในการพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

มีการทำงานเป็นทีมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้พูดคุยแสดงความคิดเห็นร่วมกันในเวลาปฏิบัติงานที่มีศึกษานิเทศก์เป็นหลักในการช่วยเหลือครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่อิงมาตรฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ครูได้รับการพัฒนาความรู้ควบคู่กับการเพิ่มพูนทักษะจากการฝึกปฏิบัติในขณะทำงานซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ในการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนและการนำไปใช้ (รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงษ์, 2559: 157) และผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูผู้รับการนิเทศสามารถจัดการเรียนรู้ได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยมีศึกษานิเทศก์คอยแนะนำและช่วยเหลือในขณะทำงาน (วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ, 2562: 130)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นประเด็นสำคัญที่ว่าปัญหาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องใช้นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือดำเนินการโดยมีศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้มีทั้งศาสตร์ของการนิเทศการศึกษา คือ มีความรอบรู้อย่างรอบด้านทั้งเชิงกว้างและเชิงลึกในงานวิชาการ และเป็นบุคคลที่มีศิลปะของการนิเทศการศึกษา คือ การใช้ศิลปะกระตุ้นแรงขับภายในของผู้รับการนิเทศให้ทำงานจนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น การนำรูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชนไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ จึงเป็นเรื่องจำเป็น

อย่างเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน
2. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ คือ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ครูผู้สอน จำนวน 1,800 คน จากโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2563

2. กลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน จำนวน 55 คน จากโรงเรียนเอกชน จำนวน 3 แห่ง ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน
2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน

เครื่องมือเก็บข้อมูล

เครื่องมือเก็บข้อมูล คือ (1) แบบประเมินรูปแบบการนิเทศ (2) แบบทดสอบ มีค่าความยากเท่ากับ 0.42 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.45 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 และ (3) แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

การดำเนินการวิจัย มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ แนวคิดการนิเทศแบบชี้แนะ แนวคิด Powerful Learning แนวคิดการนิเทศแบบ PIDER และแนวคิดการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิ่ง แล้วนำผลการศึกษาด้านทฤษฎีมาบูรณาการกับข้อค้นพบและข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านการนำหลักสูตรระดับชั้นเรียนไปใช้ของสถานศึกษาจากเอกสารรายงานผลการนิเทศการศึกษาโรงเรียนเอกชนของปีที่ผ่านมา และการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานหรือสถาบันทางการศึกษา ซึ่งผลจากการบูรณาการทำให้ได้ร่างรูปแบบการนิเทศ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ คือ ผู้รับการนิเทศเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการลงมือปฏิบัติจริง ร่วมคิดร่วมทำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้อง สร้างเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (2) วัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาความรู้ในการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนและทักษะการนำหลักสูตรไปใช้ และ (3) กระบวนการ มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดสิ่งที่จะนิเทศ (Define) เป็นการระบุปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการนิเทศ และการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาของกลุ่มเป้าหมาย ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศ (Plan) เป็นการกำหนดงานที่จะ

นิเทศ ได้แก่ การจัดทำแผนการนิเทศ การกำหนดปฏิทินการนิเทศ และการประชุมชี้แจงขั้นตอนการนิเทศ ขั้นที่ 3 การลงมือนิเทศ (Do) เป็นการทำงานตามแผนที่กำหนดซึ่งมีการปฏิบัติงาน 2 ลักษณะ คือ 3.1 การพัฒนาความรู้ก่อนการนิเทศ และ 3.2 การนิเทศพัฒนาทักษะงานภาคสนาม โดยใช้วิธีการนิเทศแบบสอนงาน มี 4 ขั้น ได้แก่ (1) การสร้างบรรยากาศที่ดี (2) การใช้คำถามเชิงบวก (3) การร่วมกันชี้แนะแนวทางแก้ปัญหา (4) การให้ดูตัวอย่างของจริง ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลการนิเทศ (Review) เป็นการทบทวนไต่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการนิเทศ ได้แก่ การเล่าถึงจุดเด่นและจุดพัฒนา การจัดทำรายงานผลการนิเทศ และการเผยแพร่ผลการนิเทศ หลังจากนั้นจึงนำรูปแบบการนิเทศที่ยกร่างเสร็จไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้องสัมพันธ์กันขององค์ประกอบแต่ละส่วน

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ โรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีเนื้อหาการนิเทศ 2 งาน คือ หลักสูตรระดับชั้นเรียนและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) (รัตนะ บัวสนธ์, 2556: 56) ดังนี้

1. การพัฒนาความรู้ในการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนก่อนการนิเทศ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน จำนวน 55 คน จากโรงเรียนเอกชน จำนวน 3 แห่ง ก่อนดำเนินการอบรมผู้วิจัยทำการทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน แล้วจึงดำเนินการกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร จำนวน 2 วัน โดยใช้วิธีการนิเทศแบบสอนงาน มี 4 ขั้น ได้แก่ (1) การสร้างบรรยากาศที่ดี โดยการกล่าวทักทายทำตัวตามสบายเป็นกันเอง และชื่นชมผู้เข้าอบรมที่พัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ (2) การใช้คำถามเชิงบวก เช่น ถ้ากล่าวถึงหลักสูตรระดับ

ชั้นเรียนแล้วผู้เข้าอบรมคิดถึงอะไรบ้าง ใครคือผู้ที่จะจัดทำ และต้องดำเนินการอย่างไร หรือการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนเป็นหน้าที่ของใคร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง และจะต้องดำเนินการอย่างไร (3) การร่วมกันชี้แนะแนวทางแก้ปัญหา โดยการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อคำถามจากข้อ 2 เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปของคำตอบ และร่วมกันสรุปประเด็นเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (4) การให้ดูตัวอย่างของจริง โดยให้ครูผู้สอนศึกษาตัวอย่างเอกสารประกอบหลักสูตรระดับชั้นเรียน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขณะปฏิบัติตามใบกิจกรรม ก่อนสิ้นสุดการอบรมผู้วิจัยทำการสอบวัดความรู้เรื่องเดิมที่ได้สอบวัดก่อนแล้วโดยใช้เครื่องมือเดิมเพื่อเปรียบเทียบผลการสอบวัดความรู้ความสามารถระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ และทำการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ โดยการนำเอาผลการสอบวัดความรู้และการฝึกปฏิบัติตามใบกิจกรรมของครูทุกคนจากการอบรมเชิงปฏิบัติการไปหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการนิเทศ

2. การนิเทศพัฒนาทักษะการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนภาคสนาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน จำนวน 55 คน โดยใช้วิธีการนิเทศแบบสอนงาน มี 4 ขั้น ได้แก่ (1) การสร้างบรรยากาศที่ดี ผู้วิจัยกล่าวทักทายแนะนำตัวเองและคณะนิเทศ แล้วจึงชื่นชมผลงานที่โดดเด่นของนักเรียนหรือครูหรือโรงเรียนเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน และแจ้งจุดประสงค์ของการนิเทศ (2) การใช้คำถามเชิงบวก ผู้วิจัยถามว่า ครูจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนแล้วเป็นอย่างไร และมีองค์ประกอบใดของหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่ลงมือทำแล้วยังไม่เข้าใจ (3) การชี้แนะแนวทางแก้ปัญหา ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศร่วมกันแสดงความคิดเห็นในคำถามจากข้อ 2 เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปของคำตอบ พร้อมทั้งกล่าวชื่นชมยกย่อง และร่วมกันสรุปประเด็น

เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปองค์ประกอบของหลักสูตรระดับชั้นเรียน (4) การให้ดูตัวอย่างของจริง ผู้วิจัยให้ผู้รับการนิเทศ ศึกษาตัวอย่างเอกสารประกอบหลักสูตรระดับชั้นเรียน วิชาไซลาร์เซลล์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้มองเห็นภาพรวมทั้งหมดในการจัดทำแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรระดับชั้นเรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนผลกลับในเนื้อหาเรื่องทีมนิเทศก่อนสิ้นสุดการนิเทศ หลังจากนั้น จึงให้ผู้รับการนิเทศทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลการประเมินรูปแบบการนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2. ข้อมูลที่แสดงประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่า E1, E2 และข้อมูลที่แสดงประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่า EI

3. ข้อมูลที่เป็นคะแนนจากการทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ การทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556: 145-147)

4. ข้อมูลที่เป็นคะแนนจากการสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบการนิเทศโรงเรียน แกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน พบว่า ได้รูปแบบการนิเทศที่มีความเหมาะสม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการ คือ ผู้รับการนิเทศเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการลงมือปฏิบัติจริง ร่วมคิด

ร่วมทำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (2) วัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาความรู้ในการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนและทักษะการนำหลักสูตรไปใช้ และ (3) กระบวนการ มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดสิ่งที่จะนิเทศ (Define) เป็นการระบุปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการนิเทศ และการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาของกลุ่มเป้าหมาย ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศ (Plan) เป็นการกำหนดงานที่จะนิเทศ ได้แก่ การจัดทำแผนการนิเทศ การกำหนดปฏิทินการนิเทศ และการประชุมชี้แจงขั้นตอนการนิเทศ ขั้นที่ 3 การลงมือนิเทศ (Do) เป็นการทำงานตามแผนที่กำหนดซึ่งมีการปฏิบัติงาน 2 ลักษณะ คือ 3.1 การพัฒนาความรู้ก่อนการนิเทศ และ 3.2 การนิเทศพัฒนาทักษะงานภาคสนาม โดยใช้วิธีการนิเทศแบบสอนงาน มี 4 ขั้น ได้แก่ (1) การสร้างบรรยากาศที่ดี (2) การใช้คำถามเชิงบวก (3) การร่วมกันชี้แนะแนวทางแก้ปัญหา (4) การให้ดูตัวอย่างของจริง ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลการนิเทศ (Review) เป็นการทบทวนไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการนิเทศ ได้แก่ การเล่าถึงจุดเด่นและจุดพัฒนา การจัดทำรายงานผลการนิเทศ และการเผยแพร่ผลการนิเทศ

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ โรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบการนิเทศมีประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการกับหลังกระบวนการเท่ากับ 91.78/89.20 และประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการนิเทศเท่ากับ 0.8444 ซึ่งครูผู้สอนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดตามตาราง 1-3 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการหาค่าประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการกับหลังกระบวนการและประสิทธิผลของการเรียนรู้

คนที่	คะแนนก่อนการอบรม	คะแนนระหว่างการใช้อยู่รูปแบบ					รวม	คะแนนหลังการอบรม
		คำอธิบายรายวิชา)	โครงสร้างรายวิชา	หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	การนำเสนองาน		
	30	10	10	20	20	10	70	30
Σx	506	492	504	1016	1012	510	3534	1472
$\bar{X}$	9.20	8.95	9.16	18.47	18.40	9.27	64.25	26.76
S.D.	1.84	0.89	0.79	1.02	0.99	0.76	1.89	1.32
ประสิทธิภาพ: $E1/E2 = 91.78/89.20$								
ประสิทธิผล = 0.8444								

จากตาราง 1 พบว่า รูปแบบการนิเทศมีประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการกับหลังกระบวนการเท่ากับ $91.78/89.20$ และประสิทธิผลของการ

เรียนรู้เท่ากับ 0.8444 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นนี้ทำให้ครูผู้สอนเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 84.44

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรมและหลังการอบรมของครูผู้สอน

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	P
ก่อนอบรม	55	30	9.20	1.8398	54	56.646*	.000
หลังอบรม	55	30	26.7636	1.3188			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ค่าสถิติ (t) มีค่าเท่ากับ 56.646 ที่องศาอิสระเท่ากับ 54 โดยมีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) แสดงว่า มีนัยสำคัญทาง

สถิติ นั้นหมายความว่า ครูผู้สอนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ผลการวัดความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน

รายการประเมิน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	55	4.52	0.59	มากที่สุด
การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน	55	4.56	0.59	มากที่สุด
การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร	55	4.60	0.54	มากที่สุด
ภาพรวมทั้ง 3 ด้าน	55	4.56	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ($\bar{X}=4.60$) รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน ($\bar{X}=4.56$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X}=4.52$)

การอภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบการนิเทศประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการ โดยมีการจัดเรียงไว้ให้มีความสัมพันธ์และส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากเป็นรูปแบบการนิเทศที่ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างมีลำดับขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนไม่ได้แยกจากกันโดยเด็ดขาดแต่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน โดยเริ่มต้นจากผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนำหลักสูตรระดับชั้นเรียนไปใช้และผลการวิเคราะห์ความต้องการของครูในการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนซึ่งทำให้เกิดความชัดเจนในประเด็นการพัฒนา แล้วจึงศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ

กำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนาแบบการนิเทศ เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ ส่วนการสังเคราะห์สาระในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศได้มีการดำเนินการอย่างสอดคล้องกัน เริ่มตั้งแต่การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการนิเทศเพื่อเชื่อมโยงไปสู่วัตถุประสงค์และกระบวนการของรูปแบบการนิเทศ แล้วจึงนำมาขยายเป็นรูปแบบการนิเทศและนำรูปแบบการนิเทศที่ย่างเสร็จไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องสัมพันธ์กันขององค์ประกอบในแต่ละส่วน หลังจากนั้นจึงนำรูปแบบการนิเทศไปทดลองนำร่อง เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศก่อนนำไปทดลองใช้จริง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Fawcett and Downs (1986 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนาวาสี, 2554: 49-50) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างรูปแบบว่า ผู้สร้างต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องสัมพันธ์กันเพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของแนวทางการดำเนินงานทั้งหมด เพราะจะช่วยให้การทำความเข้าใจ การทำนาย และการตัดสินใจได้ตรงตามจุดประสงค์ (แฮนด์, 2555: 140 ; รัตนะ บัวสนธิ์, 2556: 124)

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบการนิเทศมีประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการกับหลังกระบวนการ

เท่ากับ 91.78/89.20 และมีประสิทธิผลของการเรียนรู้เท่ากับ 0.8444 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นนี้ทำให้ครูผู้สอนเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้จากการอบรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 84.44 ซึ่งครูผู้สอนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่า รูปแบบการนิเทศนี้ได้มาจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการที่ตรงกับสภาพจริง ทำให้กระบวนการของรูปแบบการนิเทศตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับการนิเทศมากที่สุด โดยมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีการออกแบบกิจกรรมเป็นระบบมีขั้นตอนชัดเจน มุ่งเน้นให้ครูได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และมีการทำงานเป็นทีมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งก่อนสิ้นสุดการอบรมมีการมอบหมายงานให้ครูผู้สอนปฏิบัติต่อเนื่องในโรงเรียน มีการประชุมวางแผนการนิเทศระหว่างศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและฝ่ายวิชาการก่อนการนิเทศ โดยการมอบให้ผู้บริหารโรงเรียนและฝ่ายวิชาการ กำกับติดตามอย่างใกล้ชิด แล้วนำผลงานที่ปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกันในขณะศึกษานิเทศก์มาปฏิบัติการนิเทศแบบสอนงาน เริ่มต้นจากการสร้างบรรยากาศที่ดีแล้วใช้คำถามเชิงบวกจากนั้นจึงชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องพร้อมทั้งการให้ดูตัวอย่างของจริง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในเวลาปฏิบัติงานที่มีศึกษานิเทศก์เป็นหลักในการช่วยเหลือครู จึงถือเป็นรูปแบบการนิเทศที่ช่วยให้ครูผู้สอนเกิดการประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนและทักษะการนำหลักสูตรไปใช้ได้ที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การพัฒนาความรู้ของครูโดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนชัดเจน และการมีพี่เลี้ยงแบบชี้แนะ ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถและสมรรถนะเพิ่มขึ้นส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจ

อยู่ในระดับมาก (พิสิษฐ์ แก้ววรรณ เกตุมณี มากมี และลำเนา หมิ่นแจ่ม, 2558: 939 ; วารุณี ลัณโซคติ, 2560: 175 ; วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ, 2562: 131)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

รูปแบบการนิเทศโรงเรียนแกนนำการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน เป็นนวัตกรรมการนิเทศการศึกษาที่พัฒนาให้ครูมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนและทักษะการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้อย่างแท้จริง แต่การนำไปใช้ผู้นิเทศต้องมีความรอบรู้ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึกในการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนเพื่อให้คำแนะนำที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ รวมทั้งทักษะการนิเทศแบบสอนงานในการกระตุ้นแรงขับภายในของผู้รับการนิเทศให้กล้าที่จะแสดงออกถึงความรู้ความสามารถของตนเอง อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู ผู้นิเทศ และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาจึงควรสร้างความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาก่อนดำเนินการในโรงเรียน นอกจากนี้ ควรมีการเตรียมครูผู้สอนล่วงหน้าให้ศึกษาเอกสารหลักสูตรการฝึกอบรมก่อนดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบการนิเทศนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับการนิเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยผลการใช้หลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการพัฒนาการใช้หลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมแบบหน่วยบูรณาการด้านพลังงานทดแทนหรือด้านการเกษตรแบบพึ่งพา

ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ “การจัดการ เรียนที่ทำให้เกิดการสร้างงานและอาชีพให้กับ
ศึกษาแบบมืออาชีพ” สำหรับสร้างรายได้ระหว่าง ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2556). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กภาพลินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- พิสิษฐ์ แก้ววรรณเขตุมณี มากมี และสำเนา หมั่นแจ่ม. (2558). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียน รู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา. *เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา วิชาการการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (Proceedings) เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15 ; 23 กรกฎาคม 2558; มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 939-950.*
- ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์และคณะ. (2563). *คู่มือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา: การนำมาตรฐาน และตัวชี้วัดในกลุ่มสาระที่เปลี่ยนแปลง พ.ศ.2560 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่อการปฏิบัติในสถานศึกษา*. อุบลราชธานี: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2556). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: สำนักพิมพ์ บัณฑิตกราฟฟิค.
- รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์. (2559). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่อิงมาตรฐานตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 10(2), 151-162.*
- วชิรา เครือคำอ้ายและชวลิต ขอดศิริ. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะ และระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสมาคมนักวิจัย, 24(1), 121-135.*
- วารุณี ลัภนโชคดี. (2560). รูปแบบการพัฒนาครูภาษาไทยโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 13(2), 150-181.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดดา.
- สมหวัง พันธะสี. (2564). หลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้ง ให้มีและเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. *เอกสารความรู้ เรื่อง ศึกษานิเทศก์ผู้นำทางวิชาการ ; 13-17 กันยายน 2564 ; สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นครปฐม.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี. (2562). รายงานผลการนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนคุณภาพ การศึกษาตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ของโรงเรียนเอกชน. อุบลราชธานี: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดอุบลราชธานี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (16 เมษายน 2562). เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ พัฒนาบุคลากรหลักเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่อง การนำมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และสาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไปสู่การปฏิบัติ. สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2563, จาก <http://academic.obec.go.th/newsdetail.php?id=70>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกน กลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2559). ก. รายงานการวิจัยแนวโน้มสภาพอนาคตการศึกษาและ การเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2559). ข. แนวทางส่งเสริมเครือข่ายวิจัยทางการศึกษาในการขับเคลื่อน การวิจัยและพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- แฮนส์, เดวิด เจ. (2555). สถิติ: ความรู้ฉบับพกพา. แปลจาก Statistics: A Very Short Introduction โดย วิโรจน์ รุจิณากุล. หน้า 140. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

Developing a Guideline to Strengthen Ethical Leadership of School Administrators under the Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1

ดวงพร อัดโน¹, โกวัฒน์ เทศบุตร²

Duangporn Attano¹, Kowat Tesaputa²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู จำนวน 442 คน และระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน และ 2) แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 1) การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้บริหารที่ได้รับการยอมรับว่ามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสูง เพื่อสร้างความตระหนัก 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และ 3) การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารควบคู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, การพัฒนาแนวทาง, แนวทางเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master Degree Program Student in Educational Administration, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

² Lecturer in Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

Abstract

This research aimed: 1) to investigate the existing situations and desirable situations of school administrator ethical leadership under the Roi-Et Primary Educational Service Area office 1; and 2) to develop a guideline to strengthen ethical leadership of school administrators under the Roi-Et Primary Educational Service Area office 1. Mixed methods research was employed with divided into two phases: the first phase was investigating existing situations and desirable situations of school administrator ethical leadership under the Roi-Et Primary Educational Service Area office 1. Samples used in this phase were 442 administrators and teachers. The second phase was developing a guideline to strengthen ethical leadership of school administrators and evaluated the propriety and possibility of guideline by 5 experts. The research instruments were five-rating scales questionnaire of existing and desirable situations, interview form, and guideline evaluation form. The statistics used were mean, standard deviation and priority needs index modification.

The research results were: 1) the existing situations of school administrator ethical leadership under Roi-Et Primary Educational Service Area office 1 in overall was at the high level. When each aspect was considered, it was found that each aspect was at a high level. While the desirable situations in overall and each aspect was at the highest level. 2) A guideline to strengthen ethical leadership of school administrators under Roi-Et Primary Educational Service Area office 1, consist of: 1) field trips and sharing ideas with outstanding leaders in ethical leadership to create awareness, 2) Workshop to provide knowledge and understanding on ethical leadership for school administrators, and 3) practicing on ethical leadership development in parallel with the school's administrators' performance.

Keywords: ethical leadership, guidelines development, guidelines to strengthen ethical leadership

บทนำ

พระบรมราชาไชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ความว่า “การจะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือให้เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้น เสมือนเครื่องยนต์ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนที่ไปได้ประการ

เดียว ส่วนคุณธรรม ดังกล่าวแล้ว เป็นเสมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำทางให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ์ คือปลอดภัย บรรลุจุดประสงค์ ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารดำเนินการ ย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้างานใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตามขาดบุคคลผู้มีความรู้คุณธรรมความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่ไม่ได้เลย”(พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, พระบรมราชาไชวาท, 8 กรกฎาคม 2520) การจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมในการบริหาร มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี ผู้บริหารจะต้องช่วยพัฒนาองค์การให้เจริญก้าวหน้า เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถ ด้านการบริหารจัดการ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา มีบุคลิกภาพที่ดี และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่สามารถกระตุ้น จูงใจ เป็นแบบอย่าง ให้บุคคลอื่นเชื่อถือ ยอมรับ ทำให้เกิดความพยายามและแสดงความ สามารถให้สูงขึ้น ในการทำงาน ให้บรรลุเป้า หมายร่วมกัน การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร งานของผู้บริหารเป็นสิ่งที่ควบคู่ไป กับความรู้ ความสามารถ และความฉลาดทางสติ ปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) ผู้บริหารมีอ าศีพต้องมีความฉลาดทางศีลธรรมหรือจริยธรรม (Moral Quotient: MQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) จึงจะสามารถยืนหยัด ในโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วปัจจุบัน (สุรัตน์ ไชยชมภู, 2557: 1)

สังคมปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความเสื่อมโทรมด้านจริยธรรมของสังคม ที่มาจากสาเหตุของการยึดวัตถุมากกว่าความดี การ แข่งขันเพื่อเอาชนะแทนการร่วมมือ การมองคนอื่น เป็นคู่แข่งมากกว่าเป็นพันธมิตร การศึกษาน่าจะให้ ทางออกที่ดีต่อปัญหาดัง กล่าว และผู้บริหารสถาน ศึกษา น่าจะเป็นความ หวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านจริยธรรมต่อครู นักเรียน และบุคคลอื่นในสังคม จากผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมาส่งผลให้สังคม ไทยในยุคปัจจุบันจึงควรตระหนัก เห็นความสำคัญ ในเรื่องของ “จริยธรรม” อย่างมากและระดมสติให้ มี การดำเนินกิจกรรมทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ และภาค เอกชนตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับองค์การและระดับ ประเทศ ประเทศไทยของเรามี ปัญหาในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำมาโดยตลอดผู้บริหาร ยังมีตำแหน่งสำคัญยิ่งจะต้องปฏิบัติงานให้ดีให้เกิด

ประสิทธิภาพสูงขึ้น ผู้บริหารที่ดีจะเป็นแบบ อย่าง ของผู้ใต้บังคับ บัญชาแล้ว ยังจะต้องสร้างผู้สืบทอด ที่ดีรวมทั้งส่งเสริมคนดีให้ได้รับผิดชอบปฏิบัติงาน และบริหารงานต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง ของการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา การจัดการ ศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความ รู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรง ชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน (วิเชียร วิทยอุดม, 2553: 47)

ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นสิ่ง ที่ สำคัญยิ่งในองค์กรการศึกษา เพราะหน้าที่สำคัญ ที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษาคือการมีจริยธรรม ในการบริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical leadership) จึงมีความ สำคัญต่อทุก องค์กรและทุกแง่มุมของสังคมเพราะ ว่าพฤติกรรม ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีอิทธิพลทางตรงและทาง อ้อมต่อความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อ องค์กร โดยเฉพาะหากผู้นำองค์กรมีภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมย่อมส่งผลด้านบวกต่อสมาชิกขององค์กร ผลโดย ทั่วไปคือเพิ่มความพึงพอใจในงานและความ ผูกพันต่อองค์กรที่มากขึ้น และอาจช่วยปรับปรุง การรับรู้ทางจริยธรรมโดยรวมของครู ผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามหลักทำนองคลอง ธรรม จะถูกเชิดชูเกียรติ และเป็นผู้ทรง คุณค่าใน สังคม แต่ถ้าผู้บริหารคนใดมีพฤติกรรมตามอำเภอ ใจ ไม่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จะไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้ใต้บังคับ บัญชาผู้บริหารทำงานลำบาก และไม่ได้รับความร่วมมือจากทีมงาน (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556: 5)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษา จึงมีความจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวต่อกระบวนการศึกษา และเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจริยธรรมแก่สังคม จะต้องแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เป็นผู้บริหารมืออาชีพ และใช้ความมีภาวะผู้นำ ในการโน้มน้าวใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ช้องสามารถน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจังและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน หากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำที่มีจริยธรรมแล้วย่อมได้รับความไว้วางใจและการสนับสนุนจากผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อผู้บริหาร การทำงานก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างรวดเร็ว

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางเสริม

สร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยมีประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,746 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 194 คน และครูจำนวน 1,552 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 442 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 132 คน และครูจำนวน 310 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-44) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่กลับ (Without Replacement) และเมื่อได้ผู้บริหารโรงเรียนใดก็ใช้กลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนนั้นตามจำนวนที่เทียบสัดส่วนจำนวนครูแต่ละโรงเรียนกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างครูทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ ประกอบด้วยเพศ ประสบการณ์ทำงาน และสถานภาพตำแหน่ง ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ ของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ โดยค่าความ เชื่อมั่นของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.96 และสภาพ ที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูล โดย การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางเสริม สร้าง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการ วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบ ปรับปรุง (Priority Needs Index Modification)

ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาน ศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 2 คน เพื่อให้ได้วิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิง จริยธรรม โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ขั้นที่ 3 การออกแบบแนวทางเสริม สร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยประยุกต์ใช้ข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ ผสมกับที่ได้จากการศึกษาเอกสาร มา ใช้ในการร่างแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ขั้นที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้าง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา

ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง อยู่ใน ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง อยู่ใน ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง อยู่ใน ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ใน ระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงทุก ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำดังนี้ ความ ยุติธรรม ความเป็นพลเมืองดี ความเคารพและการ ยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ และความไว้วางใจ ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ใน ระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไป หาต่ำดังนี้ ความเป็นพลเมืองดี ความเคารพและ การยอมรับนับถือ ความยุติธรรม ความไว้วางใจ และความรับผิดชอบ ตามลำดับ ดังผลการวิเคราะห์ ข้อมูลแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ
1. ความไว้วางใจ	3.72	.38	สูง	4.93	.28	สูงมาก
2. ความรับผิดชอบ	3.74	.54	สูง	4.92	.24	สูงมาก
3. ความเคารพและการยอมรับนับถือ	3.76	.57	สูง	4.95	.17	สูงมาก
4. ความยุติธรรม	3.90	.27	สูง	4.94	.25	สูงมาก
5. ความเป็นพลเมืองดี	3.82	.29	สูง	4.96	.22	สูงมาก
โดยรวม	3.80	.32	สูง	4.96	.22	สูงมาก

2. แนวทางเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมโดยการศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแก่ผู้บริหารสถานศึกษา 3) การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมควบคู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษาของผู้บริหาร ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ 3.1) ด้านความไว้วางใจ โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารทุกคนมีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนโดยยึดบุคลากรในองค์กรเป็นหลัก ไม่โยนความผิดให้ผู้อื่นได้ บังคับบัญชา กำหนดแผนการเสริมสร้างวินัย คุณธรรมจริยธรรม และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมขององค์กรอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารปฏิบัติตนต่อบุคลากรในองค์กรอย่างเท่าเทียม ไม่แยกฝ่าย หรือให้ความสำคัญกับพวกพ้องของตนเอง และตระหนักถึงการรักษากฎเกณฑ์ในองค์กร โดยจะต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 3.2) ด้านความรับผิดชอบ

โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารตระหนักในตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนาผู้บริหารให้เป็นบุคคลต้นแบบ ในด้านการบริหารจัดการที่ดีภายในองค์กร ในการปฏิบัติตนเมื่อกระทำผิดหลักการขององค์กร รู้จักการยอมรับผิดและขอโทษเสมอ และสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้บริหาร ให้เห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายสูงสุด 3.3) ด้านความเคารพและการยอมรับนับถือ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้บริหารเป็นผู้นำในการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ขององค์กร เป็นแบบอย่างให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันโดยใช้ความประนีประนอม พึ่งพากันและกัน และส่งเสริมให้มีการเคารพในสิทธิหน้าที่ของแต่ละบุคคลไม่ก้าวล่วงอำนาจหน้าที่ของผู้อื่น 3.4) ด้านความยุติธรรม โดยส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ อย่างเท่าเทียม ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งเสริมการมี

ส่วนร่วมของบุคลากรในการติดตาม ตรวจสอบ การกระทำผิดระเบียบวินัยขององค์การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการแสดงความคิดเห็น โดยยึดหลักการประชาธิปไตยอย่างมีความเป็นกลาง เสริมสร้างให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของผลประโยชน์ขององค์การเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีเป้าหมายเป็นหลัก และรณรงค์ส่งเสริมบุคคลในองค์กรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการระดมความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องเพื่อการเสริมสร้างให้เกิดความรักความสามัคคีระหว่างเพื่อนร่วมงาน 3.5) ด้านความเป็นพลเมืองดี โดยสร้างจิตสำนึกที่ดี โดยการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุก ๆ คน ในการจัดกิจกรรมการมีจิตอาสาเต็มใจให้บริการและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ให้มีความเชี่ยวชาญ รอบรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเคารพสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น สร้างความตระหนักให้ทุกคนในองค์กรเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เสริมสร้างความเข้มแข็งในการเสริมสร้างวินัยและการเคารพกฎหมาย และส่งเสริมการใช้สิทธิตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อารังไว้ซึ่งสถาบันทั้งสาม คือ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 1

สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยุติธรรม ความเป็นพลเมืองดี และความเคารพและการยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ และความไว้วางใจ ตามลำดับ ทั้งนี้ด้านความยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเนื่องจาก รัฐบาล หน่วยงานของรัฐรวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการที่มีความเป็นธรรม เห็นได้จากการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการเร่งปรับระบบการบริหารงานบุคคลมุ่งเน้นความถูกต้องเหมาะสม เป็นธรรมปราศจากคอร์รัปชัน ความยุติธรรมนั้นถือว่าเป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญที่สุดของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่กล่าวมาข้างต้น เป็นตัวควบคุมองค์ประกอบที่เหลือผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีความยุติธรรมนั้นต้องแสดงออกซึ่งกระบวนการที่ได้มาด้วยความยุติธรรม การหาข้อมูลที่มีความเป็นกลาง เปิดเผยและไม่ลำเอียง มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไว้เพื่อการตัดสินใจอย่างถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในอนาคต มีเหตุผล ไม่มีอคติหรือความชอบส่วนตัวเข้ามาตัดตัดสินใจ และต้องรู้วิธีแก้ไขข้อผิดพลาดอย่างทันทีทันใด ไม่เอาเปรียบผู้อื่นหรือแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว สอดคล้องกับ Josephon Institute of Ethics (2009) กล่าวถึงผู้นำเชิงจริยธรรมที่มีความยุติธรรมว่าจะต้องมีการตัดสินใจด้วยความเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียง เล่นพรรคเล่นพวก หรือมีอคติและนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุเทพ ปาลสาร (2555) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านความยุติธรรม ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การตัดสินใจอย่างมีกระบวนการ 2) การตัดสินใจด้วยความเป็นกลาง และ 3) การตัดสินใจด้วยความถูกต้อง

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าโดย รวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน เรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นพลเมืองดี ด้านความเคารพ และการยอมรับนับถือ ด้านความยุติธรรม ด้านความไว้วางใจ และด้านความรับผิดชอบ ตามลำดับ ทั้งนี้ ด้านความเป็นพลเมืองดีมีค่า เฉลี่ยมากที่สุด เพราะว่าในสภาวะการณ์ปัจจุบัน รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รวมถึงสังกัดสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านความเป็นพลเมืองดีที่ประกอบด้วย พลเมืองดีเกี่ยวกับตนเอง พลเมืองดีเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองและพลเมืองดีเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง สอดคล้องกับแนวคิด (Hester, 2003: 175-177) กล่าวถึงความเป็นพลเมืองดีในหนังสือ Ethical leadership for school administrators and teachers ว่าผู้มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะต้อง 1) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่พลเมืองที่ดี คือ ทำสิ่งที่เหมาะสมกับความเป็นผู้นำเชิงบริการ จะต้องเรียนรู้ถึงวิธีการนำด้วยการทำตามหรือการบริการผู้อื่นในฐานะผู้นำเชิงบริการ ผู้นำจะต้องสร้างสังคมบริการในสถานที่ทำงาน 2) จะต้องพิจารณาตนเอง ถึงการเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม จะต้องอุทิศเวลาให้กับการพัฒนาด้านวิชาการและการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ให้กับนักเรียน และนักการศึกษาอื่น 3) เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ผู้นำต้องวางระเบียบการปกครอง โดยทำเป็นนโยบายและกฎหมายเพื่อการปฏิบัติและจะต้องนำด้วยการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการพัฒนา

2. แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของผู้ บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม โดยการศึกษาดูงานและ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับว่ามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสูง 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแก่ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย และ 3) การปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมควบคู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษาของผู้บริหารกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนพบว่า มีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม 5 ด้าน ดังนี้ 1) ความไว้วางใจ ส่งเสริมให้ผู้บริหารทุกคนมีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนโดยยึดบุคลากรในองค์กรเป็นหลัก ไม่นโยนความผิดให้ผู้ใต้บังคับบัญชา กำหนดแผนการเสริมสร้างวินัย คุณธรรมจริยธรรม และการปฏิบัติตามวัฒนธรรม ขององค์กรอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารปฏิบัติตนต่อบุคลากรในองค์กรอย่างเท่าเทียม ไม่แยกฝ่าย หรือให้ความสำคัญกับพวกพ้องของตนเอง และตระหนักถึงการรักษากฎเกณฑ์ในองค์กร โดยจะต้องยึดถือ ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 2) ความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ผู้บริหารตระหนักในตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนาผู้บริหารให้เป็นบุคคลต้นแบบในด้านการบริหารจัดการที่ดีภายในองค์กร ในการปฏิบัติตนเมื่อกระทำผิดหลักการขององค์กร รู้จักการยอมรับผิดและขอโทษเสมอ และสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้ บริหาร ให้เห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายสูงสุด 3) ความเคารพและการยอมรับนับถือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้บริหารเป็นผู้นำในการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ขององค์กร เป็นแบบอย่างให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันโดยใช้ความประนีประนอมพึ่งพากันและกัน และส่งเสริมให้มีการเคารพในสิทธิหน้าที่ของแต่ละบุคคลไม่ก้าวร้าวอำนาจอหญาหน้าที่ของผู้อื่น 4) ความยุติธรรม ส่งเสริม

ให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการติดตาม ตรวจสอบการกระทำผิดระเบียบวินัยขององค์การ จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็นยึดหลักการประชาธิปไตย อย่างมีความเป็นกลาง เสริมสร้างให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของผลประโยชน์ขององค์การเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีเป้าหมายเป็นหลัก และรณรงค์ส่งเสริมบุคคลในองค์กรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการระดมความคิดอย่างต่อเนื่องเพื่อการเสริมสร้างให้เกิดความรัก ความสามัคคีระหว่างเพื่อนร่วมงาน 5) ความเป็นพลเมืองดี สร้างจิตสำนึกที่ดี โดยการส่งเสริมและพัฒนามูลค่าอย่างต่อเนืองด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ทุก ๆ คน ในการจัดกิจกรรมการมีจิตอาสาเต็มใจให้บริการและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ รอบรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเคารพสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น สร้างความตระหนักให้ทุกคนในองค์กรเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เสริมสร้างความเข้มแข็งในการเสริมสร้างวินัยและการเคารพกฎหมาย และส่งเสริมการใช้สิทธิตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อารังไว้ซึ่งสถาบันทั้งสาม คือ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์สอดคล้องกับ คัจฉินันท์ แก้ววงศ์ศรี (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยในภาคใต้ตอนล่าง ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยในภาคใต้ตอนล่างไปสู่การปฏิบัติมี 3 แนวทางได้แก่ 1) การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในรูปแบบภาคี เครือข่ายการพัฒนาจริยธรรม 2) การปรับปรุงหลักสูตรด้านจริยธรรมโดยการบูรณาการเนื้อหาด้านจริยธรรมในหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาโดยเน้น จริยธรรมด้าน

การเรียนการสอน จริยธรรมในการวิจัยตลอดจน จริยธรรมในการจัดโครงการ เพื่อ พัฒนาคณาจารย์ 3) การรณรงค์ให้ทุกคนเขามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาจริยธรรมอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความเหมาะสมในระดับมาก สำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางไปปรับใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในหน่วยงานได้

1.2 ผลการวิจัยนี้ สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษา โดยปรับปรุงองค์ประกอบในการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานนั้น ๆ

1.3 การวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา ควรเก็บข้อมูลพฤติกรรมจากการสังเกต (observation) หรือการสัมภาษณ์หรือสอบถามโดยตรงจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ข้อมูลที่ตรง ถูกต้องและน่าเชื่อถือ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้นวัตกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้แบบประเมินผลการปฏิบัติงานด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้มาตรฐานครอบคลุมทุกมิติ

2.3 ควรทำการวิจัยและพัฒนาภาวะผู้นำ การนำ และสร้างองค์การเชิงจริยธรรมให้เกิดขึ้นใน
เชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างการ สถานศึกษาอย่างยั่งยืน
เปลี่ยนแปลงในการนำองค์การที่มุ่งสร้างจริยธรรม

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2520). *พระบรมราโชวาท, พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วันที่ 8 กรกฎาคม 2520. สืบค้นข้อมูลวันที่ 10 มิถุนายน 2564, จาก http://www.royin.go.th/?page_id=590
- วิเชียร วิทยอุดม. (2553). *ภาวะผู้นำ Leadership*. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สุรัตน์ ไชยชมภู. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา*. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(2), 1-15.
- สุเทพ ปาลสาร. (2555). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2559*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2564 เข้าถึงได้จาก http://www.secondary11.go.th/doc/plan/obec_policy_2559.pdf
- คัจฉินันท์ แก้ววงศ์ศรี. (2557). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของคณาจารย์มหาวิทยาลัยในภาคใต้ตอนล่าง.บทความวิจัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Hester, J.P. (2003). *Ethical Leadership for school administrators and teachers*. North Carolina: Mc Farland.
- Josephson Institute of Ethics. (2009). *Ethical leadership outcomes student leader learning outcomes (SLLO) project*. Retrieved May 8, 2021, from <http://silo.tamu.edu/rubrics>
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

สภาพ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

Situations and Needs in Digital skills development of School Administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom

บุญตรี แก้วอินธิ¹, ไพฑูรย์ พวงยอด²

Boonthree Gawinithi¹, Paitoon Puangyod²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 319 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 และ 20 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น .93 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และ (2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล 2) ด้านทักษะการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) ด้านการสร้างสรรคและนวัตกรรมดิจิทัล 4) ด้านทักษะการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมดิจิทัล 5) ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล และ 6) ด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์, ความต้องการจำเป็น, ทักษะดิจิทัล

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Graduate Student Master of Education. Educational Administration and Development Program. Faculty of Education, Nakhon Phanom University

² Lecturer of Educational Administration and Development Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

Abstract

The purposes of this research were 1) to examine the current and desirable situations on digital skill of school administrators, and 2) to assess the needs in digital skill development of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom. The samples in this research consisted of 319 school administrators and teachers with the determination of sample size by using 70 and 20 percentage selected by Stratified Random Sampling. There research instrument: a current situation questionnaire of digital skill of school administrators with the reliability of.93; and a questionnaire the desirable situations on digital skill of school administrators with the reliability of.94. The statistics employed in data analysis were percentage, mean, and standard deviation, and the modified priority need assessment index ($PNI_{modified}$).

The results revealed that (1) the current situations on digital skill of school administrators were at the high level in overall aspect and desirable situations on digital skill of school administrators were at the highest level in overall aspect. and (2) The sorted in descending order of need on the priority needs index in digital skill development of school administrators were: 1) digital vision and digital intelligence skills 2) the use and access digital technology skills 3) creativity and digital innovation skills 4) participation and digital culture skills 5) digital communications skills; and 6) digital media and Information skills respectively.

Keywords: Current Situations, Desirable Situations, Needs, Digital skill

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งนำไปสู่ระบบสังคมออนไลน์ การสื่อสารข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศต้องอาศัยการพัฒนาคน และระบบการจัดการดิจิทัลให้พร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและก้าวทันโลก นำไปสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2680) การพัฒนาดิจิทัลของประเทศไทย มุ่งสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ภายในปี พ.ศ. 2565 ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิต การค้นพบนวัตกรรมใหม่ การใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการระบบการ

ศึกษา รวมถึงการยกระดับประสิทธิภาพของการให้บริการสาธารณะ พฤติกรรมของบุคคลถูกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการทำงาน รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล และการเพิ่มทักษะให้มีสมรรถนะที่จำเป็น โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2563: 63-65)

แผนยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ.2563-2565 การพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากรทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน และการให้บริการ เพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานและการให้บริการอย่างเป็นระบบ ถูกต้องรวดเร็ว มีการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเทคโนโลยี

ดิจิทัล พัฒนากำลังคนให้มีความรู้ความสามารถ และสมรรถนะพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เพื่อวางแผน พัฒนาทักษะดิจิทัล การนำทักษะที่ได้รับการพัฒนา ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และสร้างสรรค์ นวัตกรรม เปิดโอกาสในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ สื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ และนำไปใช้กับหน่วยงาน การศึกษาได้ (สำนักงานเลขาธิการกองทุนพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา, 2563: 32) แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 กำหนดเป้าหมายด้าน ผู้เรียนในการมุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 คือ มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการ สื่อสาร การรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ที่ต้องการพัฒนา คนไทยให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันยุค ดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัลควบคู่กับการเรียน การสอน โดยเฉพาะครูและผู้บริหารควรมีความ รู้ความเข้าใจด้านดิจิทัลเพื่อการศึกษาเป็นอย่างดี ส่งผลต่อการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะการ เรียนรู้ (อนันต์ วรดิพิงศ์, 2560: 14)

ทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล อาศัยความสามารถในการใช้การเข้าถึง เครื่องมือเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยี และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในการ บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้อง กับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ มุ่งพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาให้ มีทักษะด้านดิจิทัลตามภารกิจและกรอบงานใน หน้าที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2563: 58) สำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีหน้าที่ส่งเสริม และ พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จาก การรายงานสรุปผลการสังเคราะห์รายงานประจำปี ของสถานศึกษาในสังกัด ปีการศึกษา 2562 พบว่า ด้านคุณภาพการศึกษาในภาพรวมควรได้รับ

การพัฒนา ปรับปรุงความสามารถและทักษะที่ จำเป็นในการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะความสามารถ การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้กับผู้เรียน โดย ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการจัดหา สื่อเทคโนโลยีนวัตกรรม สื่อการเรียนการสอนที่ ทันสมัย และส่งเสริมทักษะดิจิทัลให้เข้าถึงการ ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย, (2562)

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าว ข้างต้น เห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการผลักดันไป สู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ขับเคลื่อนการพัฒนา ระบบการศึกษาของประเทศโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาเรื่อง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการ พัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่ พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตอนปลาย

2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการ พัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถาน ศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,851 คน จำแนก เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 93 คน และครู จำนวน 1,758 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม 319 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 69 คน และครู จำนวน 250 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 และ 20 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันที่ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .46-73 ค่าความเชื่อมั่น .93 และ (2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .30-89 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม สำหรับส่งไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม 2) ส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสแกน QR Code เพื่อทำแบบสอบถามออนไลน์ใน Google Form และ 3) เก็บรวบรวมข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูลสำหรับการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมช่วยจัดการและวิเคราะห์ข้อมูล (Google Sheet) จำนวน 319 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และครบถ้วนของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน อธิบายระดับทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ได้แก่ 4.51-5.00 มีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 มีทักษะอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 มีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง 1.51-2.50 มีทักษะอยู่ในระดับน้อย 1.00-1.50 มีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI^{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562: 275-279) เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย

ผลการวิจัย

จากการศึกษา สภาพ และความต้องการจำเป็นด้านทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม ผลการวิจัยพบ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทักษะการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.64	0.29	มาก	4.55	0.31	มากที่สุด
2. ทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	3.81	0.30	มาก	4.52	0.26	มากที่สุด
3. ทักษะการสื่อสารดิจิทัล	3.82	0.30	มาก	4.56	0.32	มากที่สุด
4. ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรมดิจิทัล	3.65	0.36	มาก	4.52	0.31	มากที่สุด
5. ทักษะการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมดิจิทัล	3.71	0.33	มาก	4.51	0.29	มากที่สุด
6. ทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล	3.40	0.37	มาก	4.57	0.33	มากที่สุด
รวม	3.67	0.21	มาก	4.54	0.19	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่าสภาพปัจจุบันทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน ทักษะการสื่อสารดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล

สภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะ

การมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมดิจิทัล

2. ผลการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$)

รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
1. ทักษะการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.64	4.55	0.250	2
2. ทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	3.81	4.52	0.186	6
3. ทักษะการสื่อสารดิจิทัล	3.82	4.56	0.194	5
4. ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรมดิจิทัล	3.65	4.52	0.238	3

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน (ต่อ)

ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	D	I	PNI _{Modified}	ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
5. ทักษะการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมดิจิทัล	3.71	4.51	0.216	4
6. ทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล	3.40	4.57	0.344	1

จากตาราง 2 พบว่าทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล 2) ด้านทักษะการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมดิจิทัล 4) ด้านทักษะการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมดิจิทัล 5) ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล และ 6) ด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทันสมัย อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน และแอปพลิเคชันต่างๆ เข้ามามีบทบาทในการอำนวยความสะดวก

และเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร ส่งผลต่อพฤติกรรมในการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 58) การเข้าถึงเครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ในทุกด้าน การนำเสนอเรื่องราวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ใช้สื่อต้องตระหนักและยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบในการสื่อสาร บนโลกออนไลน์ (วราพร ดำจับ, 2560: 46-50) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลจิรา รัชนคร และสุรภัทรศักดิ์ คำสามารถ (2563: 282) ได้ศึกษาเรื่อง กรอบแนวคิดการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก ต้องพัฒนาตนเองในหลายๆ ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ทักษะด้านการสื่อสาร การคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย และใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวัฒน์ แสงสว่าง (2561: 137) ได้วิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสู่ไทยแลนด์ 4.0 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสู่ไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารควรจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความทันสมัย และเพียงพอพร้อมใช้งาน

2. สภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะดิจิทัลเป็นทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2562: 22) สอดคล้องกับออร์จรี ฌ ตะกั่วทุ่ง และพร้อมภักดี บึงบัว (2562: 213-218) สภาพการณ์ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับกระบวนการคิดเชิงระบบ มีทักษะการบริหารการเปลี่ยนแปลง และมีวิสัยทัศน์เป็นนักบริหารมืออาชีพ สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (2563: 25) ได้กำหนดวิสัยทัศน์สู่พันธกิจที่ว่า “มุ่งผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีคุณภาพคู่คุณธรรมก้าวทันเทคโนโลยี” การตระหนักและให้ความสำคัญในการดำเนินโครงการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เน้นการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล สนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เพื่อนำองค์กรเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Gloria Bastos (2015: 140) ศึกษาการพัฒนาโครงการเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัล กรณีศึกษาทักษะด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะการเข้าใจดิจิทัล และเชื่อมโยงกับการดำเนินการตามแนวทางการสอนเทคโนโลยีดิจิทัลพบว่า การดำเนินการตามแผนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีทรัพยากรทางเทคโนโลยีที่เหมาะสม และครูได้พัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัล นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัล ผู้บริหารมีทักษะการรู้ดิจิทัล และมีทัศนคติที่ดีใน

การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลเป็นการเพิ่มโอกาสของการเข้าถึงการศึกษามีเสรีภาพในการเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์แบบใหม่ในสังคม ลดพื้นที่ส่วนตัวและเพิ่มพื้นที่การทำงาน วัฒนธรรมดิจิทัลเปิดให้โอกาสกับกลุ่มคนได้แสดงตัวตน หรือสร้างผลงานได้ง่ายขึ้น การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีต้องผ่านกระบวนการคิด การพัฒนาทัศนคติความเป็นผู้นำที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้เกิดการสร้างนวัตกรรม ผู้นำลักษณะนี้จึงถือว่าเป็นผู้นำที่รู้ดิจิทัลและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (อรรถพล ปรุภาสโนบล, 2559)

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านทักษะการสร้างสรรคและนวัตกรรมดิจิทัลตามลำดับ ด้วยบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน อินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์ดิจิทัล แม้จะอำนวยความสะดวกสบาย แต่ก็แฝงด้วยอันตรายเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ การเสพติดเทคโนโลยี หากใช้งานสื่อดิจิทัลมากเกินไป หรืออันตรายจากมิจฉาชีพออนไลน์ การคุกคามและการถูกกลั่นแกล้งทางโลกไซเบอร์ พลเมืองยุคใหม่ จึงต้องรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และมีทักษะความฉลาดทางดิจิทัล เพื่อที่จะดำรงชีวิตในสังคมออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม มีความปลอดภัย (มูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน, 2563: 4) สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ 2561 กระทรวงศึกษาธิการ (2562: 13-15) ที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเท่าทันยุคดิจิทัล การใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผนบริหารจัดการ และขับเคลื่อนองค์กรในรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัล

สร้างวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมมายกระดับคุณภาพองค์กร กำหนดทิศทางนโยบาย ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาองค์กรดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับ ปราโมทย์ วังสะอาด (2558: 205) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีโดยกรอบนโยบายด้านไอซีทีเพื่อการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลทุกด้านสอดคล้องกับ ทิววรรณ ล้วนปลื้มสุขกุล (2562: 292) ทำการวิจัยเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านคุณภาพของระบบการศึกษา ผู้บริหารควรกระตุ้นบุคลากรให้พัฒนา และคิดค้นนวัตกรรมการสอนอย่างต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศภายในองค์กรที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยีและนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม สร้างระบบงานที่ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และรายชื่อพบว่าผู้บริหารเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ จรรยาบรรณ กฎหมายบนโลกไซเบอร์ และรับ-ส่งสารได้ อย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง ด้วยสารสนเทศที่เข้าถึงได้ง่ายและมีมากมายในโลกออนไลน์ จนบางทีไม่สามารถจัดการและคัดกรองอย่างรอบคอบ รวมถึงการประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลซึ่งส่งผลต่อความปลอดภัยและการ

ประยุกต์ใช้ข้อมูลอย่างสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาทักษะด้านวิสัยทัศน์ และความฉลาดทางดิจิทัล โดยร่วมมือกันกับหน่วยงานต้นสังกัดในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตนเอง หรือกำหนดเป็นนโยบายสถานศึกษาแต่ละแห่ง และให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมป้องกันและต่อต้านการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อปฏิบัติตัวให้ถูกต้องตามกฎหมาย เทคโนโลยีดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด ดังนั้นหากผู้บริหารปรับเปลี่ยนให้ทันกับยุคสมัย มีวิสัยทัศน์ดิจิทัลและรู้เท่าทันเทคโนโลยีก็จะส่งผลดีต่อองค์กร ต่อสถานศึกษา เพื่อพัฒนาตนเอง และระบบการศึกษาให้ก้าวทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

1.2 ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมาก เป็นลำดับแรก คือด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัลเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่สำคัญและมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ผู้บริหารเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ จรรยาบรรณ กฎหมายบนโลกไซเบอร์และรับ-ส่งสารได้อย่างสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา ลำดับที่ 2 คือ ด้านทักษะการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสามารถยุคใหม่ต้องมีทักษะการสืบค้นข้อมูลบนเครื่องมือดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว นำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน และลำดับที่ 3 คือ ด้านทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรมดิจิทัล ผู้นำจำเป็นต้องมีทักษะการเชื่อมโยงสำหรับการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพราะในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้บริหารต้องสร้างเครือข่ายสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้ในลักษณะที่หลากหลาย กระตุ้นความคิดเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศที่สร้างสรรค์ขององค์กรสู่สังคมด้วยระบบออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัลดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2.2 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมทักษะ

การมีส่วนร่วมและสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2.3 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากร*. สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2562-2565.
- กุลจิรา รักษนคร และสุรภัทรศักดิ์ คำสามารถ. (2563). การศึกษากรอบแนวคิดในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21. *บทความวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 5(3), 328-344.
- ทิพวรรณ ล้วนปลืทธิ์สกุล. (2562). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 20 ปี*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรวัฒน์ แสงสว่าง. (2561). *สภาพปัญหาและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสู่ไทยแลนด์ 4.0 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุง*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราโมทย์ ว่างสะอาด. (2558). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, คอมพิวเตอร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน. (2563). *ความฉลาดทางดิจิทัล*. ดร.สรานนท์ อินทนนท์: ผู้เรียบเรียง, วอลค์ ออน คลาวด์: ปทุมธานี. สืบค้นจาก, www.childmedia.net, cclickthailand.com/ สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2564.
- วราพร ดำจับ. (2560). การสื่อสารยุคดิจิทัล. *สหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี*, 3(1), กุมภาพันธ์-พฤษภาคม. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. (2562). *รายงานผลการวิเคราะห์รายงานประจำปีของสถานศึกษาในสังกัด ปีการศึกษา 2562*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. (2563). *คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จังหวัดนครพนม*. สืบค้นจาก <http://sesaonkp.org/web/vision>. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2564.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2563*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2562). *คู่มือทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐภายใต้แนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล (ปรับปรุงครั้งที่ 1 มิถุนายน 2562)*. นนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2563). *หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร.1013.1/ว167. คู่มือแนวทางพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2563 -2564*. สืบค้นข้อมูลจาก <https://www.ocsc.go.th/civilservice> >.
- สำนักงานเลขาธิการกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. (2563). *แผนยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ.2563-2565*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ; สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ วรดิพงษ์. (2560). *อนาคตภาพดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง และพร้อมภาค บึงบัว. (2562). *ระบบพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ*. *สุทธิปริทัศน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 13(107), 213-218.
- อรรถพล ประภาสโนบล. (2559). *วิพากษ์วัฒนธรรมยุคดิจิทัลอดผ่านปรัชญาการศึกษาของ เปาโล แฟร์*. *วารสารปณิธาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 12(1), 78-97.
- Gloria Bastos (2015: 140). *Digital Literacy of School Leaders: What Impacts in Schools? Results of Two Studies from Portugal*. [Online], January 2015, Available from Conference: European Conference on Information Literacy. University, Lisbon, Portugal.

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การ ขีดสมรรถนะสูงโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

Innovative Leadership of School Administrators Affecting High Performance Organization Under Yasothorn Primary Educational Service Area Office 2

ศริญญา พันอากาศ¹, สมใจ ภูมิพันธุ์²
Sarinya Punarkat¹, Somjai Pumipuntu²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์องค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ.95 และความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน เท่ากับ.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร 2) ระดับความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการนำองค์การ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการจัดกระบวนการ และด้านผลลัพธ์การดำเนินการ 3) การสร้างสมการพยากรณ์องค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (X_4) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X_3) และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร (X_5) สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 (Y) ได้ร้อยละ 79.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master of Education Degree Program Student in Educational Administration, Roi-Et Rajabhat University

² Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ

$$Y' = 0.694 + 0.375X_4 + 0.303X_3 + 0.178X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.389ZX_4 + 0.317 ZX_3 + 0.206 ZX_5$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, องค์การขีดสมรรถนะสูง, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the Innovative leadership of school administrators affecting high performance organization under yasothon primary educational service area office 2. The sample group was 327 administrators and teachers in yasothon Primary Educational Service Area Office 2. The tool used in this research was the Likert scale question. Reliability from the Likert scale question on the Innovative leadership of school administrators was.95 and high-performance organization was.95 The statistics used in this research were mean, standard deviation, and Stepwise Multiple Regression analysis.

The results of the research were as follows.1. the Innovative leadership of school administrators in Yasothon Primary Educational Service Area Office 2 in overall was high and each side also was also in high level as well. The side with the highest mean was technology and communication and the side with the lowest mean was commanding power creating Organizational Climate.2) The high performance organization in yasothon primary educational service area office 2. in overall was high and each side also was also in high level as well. The side with the highest mean was leading the organization and the side with the lowest mean was process management and action results. 3) The result from setting up equations predicting high performance organization in yasothon primary educational service area office 2. indicated that the Innovative leadership of school administrators in technology and communication (X_4), teamwork and participation (X_3), and creating Organizational Climate (X_5) could predict high performance organization in yasothon primary educational service area office 2 (Y) to be 79.60% with statistical significance level.01 and the predicting equations could be written as follows.

Predicting equation in raw score form:

$$Y' = 0.694 + 0.375X_4 + 0.303X_3 + 0.178X_5$$

Predicting equation in standardized form:

$$Z'y = 0.389ZX_4 + 0.317 ZX_3 + 0.206 ZX_5$$

Keywords: the Innovative leadership, high performance organization, School Administrators

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีถือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต โดยเฉพาะการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่เปลี่ยนรูปแบบไป การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น ซึ่งตอบสนองในเรื่องของเวลา เรียนรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัด องค์กรจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลง โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการให้มีจุดยืน มีเอกลักษณ์ บนฐานเศรษฐกิจความรู้ ทั้งนี้การพัฒนานวัตกรรมน่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับทุกองค์กร ให้สามารถยืนหนึ่งแข่งขันกับนานาประเทศได้ (อรอนงค์ ไรจนวิวัฒนบุลย์, 2553: 2-8)

การศึกษายุค 4.0 เป็นยุคที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรมโดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษา เป็นยุคแห่งการศึกษาผลิตภาพ เน้นทักษะปฏิบัติ และการลงมือทำงานเชี่ยวชาญแล้วออกมาเป็นผลผลิตสู่สังคมโดยเน้นทักษะคุณลักษณะ 4 อย่าง ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดผลิตภาพ และทักษะความรับผิดชอบ ให้กับเด็กไทยเพื่อเตรียมพร้อมเป็นผลผลิตในยุคศตวรรษที่ 21 ตามโลกทัน และพร้อมก้าวไปข้างหน้าเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน (ไพฑูริย์สินลาร์ตัน, 2559: 7) ซึ่งถือได้ว่าการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ความสำเร็จจึงต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครูต้องปรับการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา(STEM) และ Active Learning นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ทั้งผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องมีมาตรฐานเดียวกันภายใน 10 ปี ประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง และการพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0

สู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูผู้สอนเป็นพี่เลี้ยง (Coach) การเรียนรู้แบบสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ นำนวัตกรรมเข้ามาขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปธรรมให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่น การทำงานร่วมกัน คิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี (ชวลิต โพธิ์นคร, 2560)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นการประยุกต์ใช้ความสามารถของผู้บริหารในการนำองค์กรให้เป็นขีดสมรรถนะสูง โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์นำการเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศในองค์กรที่ดี การบริหารความเสี่ยงภายใต้ข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อองค์กรอย่างสูงสุด รวมไปถึงการใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารเอง และการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ผู้บริหารต้องใช้เป็นหลักสำคัญในการนำมาพัฒนาองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้และการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรทางการแข่งขันขององค์กรให้มากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันองค์กรต่างๆ ทั้งทางด้านธุรกิจ ภาคเอกชน รวมไปถึงด้านการจัดการศึกษาได้หันมาให้ความสำคัญกับนวัตกรรม (พยัต วุฒิรงค์, 2555: 26) ดังนั้นกล่าวได้ว่า การจะพัฒนาบริหารจัดการโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีขีดสมรรถนะสูงและเกิดความยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องใช้นวัตกรรมเข้ามาบริหารจัดการในทุกๆ ส่วน จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการนำนวัตกรรมมาผลักดันให้โรงเรียนเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประถมศึกษาโยธวาทิต เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวนทั้งสิ้น 187 มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียนในสังกัดให้เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง มีมาตรฐานสู่สากล แต่ผลการทดสอบระดับชาติ ONET และ NT พบว่า

โรงเรียนส่วนมากมีผลสัมฤทธิ์ในปี 2661 ค่อนข้างต่ำกว่าผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2561) รวมถึงการแข่งขันทางทักษะวิชาการในระดับประเทศที่ได้รับรางวัลชนะเลิศมีน้อยเมื่อเทียบกับเขตการศึกษาอื่น ผลการสอบเข้าเพื่อศึกษาต่อระดับเชิงคุณภาพมีน้อยซึ่งพบว่าสาเหตุเกิดจากผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการบริหารเชิงนวัตกรรมหรือนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการศึกษาในระดับน้อยจึงทำให้ผลผลิตไม่เป็นไปตามคุณภาพที่ได้วางเอาไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากสภาพปัญหาชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาหัวใจหลักคือผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้จะต้องขับเคลื่อนโดยใช้นวัตกรรม ต้องเพิ่มขีดความสามารถของสถานศึกษาทางการปฏิบัติเพื่อให้ศักยภาพสถานศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง เพื่อผลักดันและปรับตัวหาทิศทางให้มีความสามารถเหนือคู่แข่งทั้งในประเทศและนานาชาติ โดยการบริหารสถานศึกษาให้มีขีดสมรรถนะสูงนั้น ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนรูปแบบวิธีการบริหารสถานศึกษา รวมไปถึงต้องนำนวัตกรรมมาเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นแนวคิดเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารโรงเรียนให้มีสมรรถนะสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในระดับสากลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ความมุ่งหมายในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์แห่งการเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การบริหารความเสี่ยง เทคโนโลยีและการสื่อสาร และการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กร อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อความเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม 4) ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร 5) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร ที่ส่งผล

ต่อความเป็นองค์การซีตสมรรถนะสูงของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
ยโสธร เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2
จำนวน 2,173 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน
187คน ครู จำนวน 1,986 คน (สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 2: ออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร
เขต 2 จำนวน 327 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารจำนวน
28 คน ครู จำนวน 299 คน ซึ่งการกำหนดขนาด
ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวใช้หลักการของ Krejcie
& Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 34) การ
ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของ
Krejcie & Morgan พบว่าได้จำนวนประชากรกลุ่ม
ตัวอย่าง 327 คน
2. กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามขนาด
ของโรงเรียน
3. กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากข้อ 2 โดย
การสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลากจนได้จำนวนครบ
ตามต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง
จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะ
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Type)

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับองค์การ
ซีตสมรรถนะสูง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิด
ของลิเคิร์ต (Likert Type)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษายโสธร เขต 2
2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามจ
นวน 327 ชุด ให้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษายโสธร เขต 2
3. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนครบถ้วน
ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
ซึ่งมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ
4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส
ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึก
ข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย
โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา
ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ และ
นำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่
และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบ
ตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลที่วิเคราะห์ได้แปลความหมายรายข้อรายด้านและความหมายในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่มดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย

การวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.18$) รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหาร ส่งเสริมให้บุคลากร ติดต่อประสานงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านช่องทางออนไลน์

เช่น Line และ Facebook และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีระบบสารสนเทศที่บุคลากรสามารถเข้าถึง เพื่อการสืบค้น และแบ่งปันความคิดใหม่ๆ

1.2 ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมอบหมายอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ได้ชัดเจนมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานร่วมกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารร่วมกับครูจัดระบบขั้นตอน และจัดสรรทรัพยากรการทำงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกัน และผู้บริหารร่วมกับครูจัดระบบขั้นตอน และจัดสรรทรัพยากรการทำงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกัน

1.3 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านการมีวิสัยทัศน์แห่งการเปลี่ยนแปลง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรบุคคลต่อความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษา ตามวิสัยทัศน์สู่องค์กรแห่งนวัตกรรม

1.5 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมุ่งผลักดันแนวคิดให้เกิดนวัตกรรมที่เป็น

ประโยชน์ต่อสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แนวคิดของผู้บริหารทำให้ได้สิ่งประดิษฐ์หรือนวัตกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์

2. ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการนำองค์การ รองลงมาคือด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกระบวนการและด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการนำองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม ตรวจสอบ

2.2 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์โดยรวมและรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษามีแผนกลยุทธ์ที่กำหนดกระบวนการขั้นตอนหรือกลยุทธ์การปฏิบัติงานที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจพร้อมตัวบ่งชี้ความสำเร็จ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาแปลงแผนกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติราชการที่รองรับการเปลี่ยนแปลง และสร้างขีด ความสามารถในการแข่งขัน

2.3 ด้านการจัดกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาพัฒนาระบบการบริหารที่เชื่อมโยงกระบวนการ และตัวบ่งชี้ความสำเร็จ เพื่อมุ่งสู่

ผลลัพธ์ที่ต้องการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือสถานศึกษาการประเมินผลความคุ้มค่าคุ้มทุนของการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การลดค่าใช้จ่าย และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษามีการศึกษาความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาระบบบริการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการวางแผนเชิงรุกในการตอบสนองความต้องการและความคาดหวัง ของกลุ่มผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2.5 ด้านการวัดและการจัดการความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษามีการใช้ความรู้และองค์ความรู้ของสถานศึกษาในการแก้ปัญหา และตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันเวลาและเชิงรุก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือสถานศึกษามีการปรับปรุงการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและระบบการทำงานให้เป็นดิจิทัลเต็มรูปแบบ มีประสิทธิภาพ และใช้งานได้

2.6 ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้ก้าวทันเทคโนโลยีและมีทักษะแก้ปัญหา

2.7 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาผลการดำเนินงานที่สะท้อนความสามารถในการบริหารจัดการกระบวนการ การแก้ไขปัญหาและการพัฒนา และข้อที่มีค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการตั้งเป้าหมายที่มีความท้าทาย

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (X_4) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X_3) และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร (X_5) สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูง (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ 0.375, 0.303, และ 0.178 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ 0.389, 0.317, และ 0.206 ตามลำดับ โดยตัวแปรพยากรณ์ดังกล่าว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ได้ร้อยละ 79.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ในรูปของคะแนนดิบ

$$Y' = 0.694 + 0.375X_4 + 0.303X_3 + 0.178X_5$$

สมการพยากรณ์ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.389ZX_4 + 0.317 ZX_3 + 0.206 ZX_5$$

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีในการจัดการกับข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสาร การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรเพื่อช่วยสนับสนุนคนในองค์การให้เข้าถึงความรู้และมีการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ และการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมต่างๆ ทางสังคมออนไลน์ ตลอดจนการประสานงาน การสอนงานและทักษะเกี่ยวกับความรู้ด้านอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีวิวัฒน์ ยืนยิ่ง (2563: 330-344) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานีอยู่ในระดับมากโดยรวมและรายด้าน การบริหารองค์การนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากรคิดค้นและปรับปรุงสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ให้มีความสำคัญกับการจัดการความรู้ นำระบบเครือข่ายและระบบเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ปวีณา กันถิน และคณะ (2560: 1833 -1848) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศียงใหม่ เขต 5 โดยมีผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐมีระดับภาวะผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร การมีส่วนร่วมในการทำงาน และทำงานเป็นทีม การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์การนวัตกรรมและการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศียงใหม่ เขต 5 ซึ่งพบว่า 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองเพื่อเป็นบุคคลที่เรียนรู้อันจะนำไปสู่การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและให้การสนับสนุนครูและบุคลากรในโรงเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ และเปิดโอกาสให้ครูได้สร้างสรรค์ผลงานของตนเองเพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้รวมทั้งให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานของสถานศึกษา 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรรออำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่ดีแก่ครูที่ประสบปัญหาในการทำงาน รวมทั้งให้การยกย่องหรือชมเชยแก่ครูที่ทำงานประสบความสำเร็จเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

2. ผลการศึกษาความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ

การนำองค์การ รองลงมาคือ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การวัดและการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ด้านการจัดกระบวนการและด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ตามลำดับ ด้านการนำองค์การ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่โรงเรียนมีการกำหนดทิศทางการพัฒนา มีการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดทิศทางการพัฒนาให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรู้ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย สร้างบรรยากาศองค์การให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ มีการกำกับดูแลตนเองที่ดี และดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยะ ทวีบุญญาวีตร และประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2559: 795-814) วิจัยเรื่อง รูปแบบองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลของการวิจัยพบว่า องค์ประกอบขององค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารแบบมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การนำองค์การตามหลักธรรมาภิบาล 3) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 4) การบริหารแบบมุ่งเน้นยุทธศาสตร์และ 5) การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จขององค์การ และพบว่า ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการนำองค์การตามหลักธรรมาภิบาล มีอิทธิพลโดยตรงต่อการบริหารโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จขององค์การ

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูง พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความ

เป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ได้ร้อยละ 79.60 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงได้ดีที่สุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วม และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรตามลำดับ การที่ตัวแปรพยากรณ์ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงได้ดีที่สุด อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร และมีการส่งเสริมให้บุคลากร ติดต่อประสานงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านช่องทางออนไลน์ ใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีในการสร้างการจับเก็บข้อมูลสำคัญและนำกลับมาใช้งานใหม่ วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม นำเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่ออุปกรณ์ มาใช้ในการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และทักษะความรู้ด้านอื่นๆ อย่างต่อเนื่องสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูในองค์การ ขับเคลื่อนสู่ความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลูตินันท์ นันทะศรี และคณะ (2563: 11-20) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างปฏิเสธไม่ได้ ในการก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ครองตน ครองคน และครองงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะในการทำงานทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาคนทางความคิดเพื่อให้คนพัฒนา

งานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีเทคนิคการบริหารจัดการ สมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมาขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม เชิงนวัตกรรม 3) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และ 5) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมดังกล่าวจะกลายเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและคุณภาพการบริหาร จัดการคุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมควรให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์การ ทำให้เกิดค่านิยมที่นำไปสู่การสร้างคุณค่าให้กับองค์กร และเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งสามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรนั้นได้

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์การ ชีตสมรรถนะสูงของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการจัดกระบวนการ และด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ดังนั้นการที่จะสร้างองค์การชีตสมรรถนะสูงให้เกิดขึ้นกับโรงเรียน โรงเรียนจะต้องมีการบริหารจัดการกระบวนการ ที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เชื่อมโยงตั้งแต่ ต้นจนจบ และนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ มีการสร้าง นวัตกรรมในการปรับปรุงผลผลิต กระบวนการ และการให้บริการ มีการลดต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงานและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำเทคโนโลยี มาใช้เพื่อให้มีชีตสมรรถนะ สูงขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อตอบสนองความต้องการของวัตถุประสงค์หลัก ของสถานศึกษา

1.3 จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การ ชีตสมรรถนะสูง พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและ การสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นองค์การชีตสมรรถนะสูง ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาโยธา เขต 2 ได้ร้อยละ 79.60 ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร มากที่สุด รองลงไปคือ ด้านด้านการทำงานเป็น ทีมและมีส่วนร่วม และด้านการสร้างบรรยากาศ องค์กร ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 เท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการ ศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาและครูในเขตพื้นที่การ ศึกษาอื่น เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเปรียบเทียบ ความแตกต่างของความเป็นองค์การชีตสมรรถนะ สูงของโรงเรียน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ถูกต้อง และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา ปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์การชีตสมรรถนะสูง ที่นอกเหนือจากที่ได้ศึกษาในงานวิจัยนี้ เพื่อให้ได้ แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การ ชีตสมรรถนะสูงของโรงเรียนซึ่งทำให้โรงเรียน มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชวลิต โพธิ์นคร (2560). *การศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0*. (Online). <https://km.li.mahidol.ac.th/thai-studies-in-thailand-4-0/>. 3 ธันวาคม 2563.
- ฐิตินันท์ นันทะสี และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 17(1), 11-20.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปวิวัฒน์ ยืนยั้ง (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 4(3), 330-334.

- ปวีณา กัณถิน และคณะ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประจักษ์เขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. *วารสารวิชาการ มนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(3), 1833-1848.
- ไพฑูรย์ ลิลลารัตน์. (2559). *การศึกษาไทย 4.0 ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69*. (Online). <https://esan69.sillapa.net/sm-esan/>. 12 กรกฎาคม 2563.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 (2561). *ผลทดสอบคะแนนโอเน็ต*. (Online). http://www.yst2.go.th/web/?page_id=3705. 10 กรกฎาคม 2563.
- สุรีย์ ทวีบุญญาวัตร และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2559). รูปแบบองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(1), 795-814.
- อรอนงค์ โรจน์วิฒนบุลย์ (2553). *การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

การพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT

The Development of Speaking Abilities and Confidence of using Korean Language of Mathayomsuksa 5 Students by using Communicative Language Teaching

กิตยาพร คัมภีระ¹, ประสงค์ สายหงษ์²

Kittayaporn Khamphira¹, Prasong Saihong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 2) เพื่อพัฒนาความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/13 โรงเรียนพุดนารี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 คน ที่เรียนรายวิชาภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 3 วงรอบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT จำนวน 4 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลี วัดภาคปฏิบัติ แบบ Rubric Score 3) แบบประเมินความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลี แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีคะแนนการทดสอบความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลีผ่านเกณฑ์ทุกคน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 18.10 คิดเป็นร้อยละ 90.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร. 089-4254545 อีเมล: TheORMSUB@hotmail.com

² อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร. 043-754321 อีเมล: prasong.sa@msu.ac.th
¹ Master Student Major Educational Curriculum and Instruction Faculty of Education Mahasarakham University.
Tel. 089-4254545 E-mail: TheORMSUB@hotmail.com

² Department of Curriculum and Instruction Faculty of Education Mahasarakham University.
Tel. 043-754321 E-mail: prasong.sa@msu.ac.th

2. นักเรียนมีคะแนนความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีผ่านเกณฑ์ทุกคน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 82.40 คิดเป็นร้อยละ 82.40 ภาพรวมความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีทั้ง 5 ด้านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$)

คำสำคัญ: ความสามารถด้านการพูด, ความมั่นใจ, ภาษาเกาหลี

Abstract

The purpose of this research is to develop students' ability to speak Korean of Mathayomsuksa 5 Students by using Communicative Language Teaching level with a required efficiency of 75. 2) To develop confidence in using the Korean language of Mathayomsuksa 5 students by using Communicative Language Teaching level with a required efficiency of 75. The target group used in this research were group of 20 students in Mathayomsuksa 5/13 at Phadungnaree school, Mueang district, Mahasarakham Province. The research was carried out using a three-cycle action research model. The instruments used in the study were: 1) plans for organization of learning activities using of the two mentioned approaches, 4 hours per each plan, for a total of 16 hours. 2) Korean speaking ability test practical measurement by using rubric score 3) 20-item Korean Language Confidence Assessment with 5-Level Estimation Scale. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation and percentage.

The results of the study were as follows:

1. All students passed the Korean language proficiency test scores with an average score of 18.10, representing 90.50 percent, which is higher than the 75 percent threshold set.
2. All students had a score of confidence in using the Korean language. with an average score of 82.40 or 82.40 percent. The overall confidence in using the Korean language in all 5 aspects of the students was at a high level.

Keywords: Speaking Abilities, Confidence, Korean Language

บทนำ

ในยุคที่โลกมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดทำให้ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล คำขาย หรือไปศึกษาต่อต่างประเทศได้อย่างสะดวก จึงส่งผลให้แต่ละประเทศต้องพัฒนาศักยภาพของประชากรในประเทศตนเอง ให้มีความรู้ที่เปิดกว้างและหลากหลาย เพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับประชากรจากประเทศอื่นทั่วโลก

ได้อย่างมั่นคง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งที่ทำให้ประชากรในแต่ละประเทศได้เปรียบในการแข่งขันคือการใช้ภาษาในการสื่อสาร จึงทำให้แต่ละประเทศล้วนให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการคมนาคม ทำให้ปัจจุบันผู้คนสามารถเดินทางหรือติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้ภาษาเกาหลีเริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมโลกมากขึ้น

ภาษาเกาหลีเป็นภาษาที่กำลังได้รับความนิยมสนใจและได้เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนการสอนทั่วโลก ทั้งนี้เนื่องจากสาธารณรัฐเกาหลีได้พัฒนาประเทศและขยายบทบาทในด้านต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับและกลายเป็นหนึ่งในประเทศที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ และจับตามองทั้งด้านการค้าขาย การลงทุน การท่องเที่ยว รวมถึงกระแสวัฒนธรรมโคเรียนเวฟ (Korean Wave) ที่กำลังมีอิทธิพลต่อประชากรรุ่นใหม่ทั่วโลก ซึ่งผลสำรวจจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ของสาธารณรัฐเกาหลีเผยให้เห็นว่าในปี 2019 ที่ผ่านมามีชาวต่างชาติเข้าสาธารณรัฐเกาหลีมากถึงจำนวน 17,880,503 คน เพิ่มมากขึ้นจากปี 2018 จำนวน 2,249,981 คน นอกจากนี้สาธารณรัฐเกาหลี ยังเป็นหนึ่งในประเทศที่ผู้คนนิยมไปทำงานทั้งถูกกฎหมาย และผิดกฎหมาย โดยจากผลการสำรวจสถานะของผู้ลักลอบเข้าอยู่อาศัยอย่างผิดกฎหมายแยกตามประเทศพบว่าปี 2020 มีแรงงานผิดกฎหมายในสาธารณรัฐเกาหลีจำนวน 392,196 คนและเป็นคนไทยมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งถึงจำนวน 151,468 คน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยนิยมไปทำงานที่สาธารณรัฐเกาหลี และส่วนมากไม่มีความรู้ความสามารถทางภาษาเกาหลีมากพอที่จะสอบภาษาเกาหลี เพื่อไปทำงานอย่างถูกกฎหมาย อีกทั้งจากการเติบโตของสาธารณรัฐเกาหลีและการขยายอิทธิพลของกระแสวัฒนธรรม อย่างต่อเนื่องทำให้ปัจจุบันมีการจัดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาเกาหลีหรือ TOPIK มากกว่า 83 ประเทศ 300 เมืองทั่วโลก โดยปี 2019 มีผู้เข้าสอบทั้งสิ้น 375,871 คนและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากปี 2018 ที่มีผู้เข้าสอบจำนวน 329,224 คน คิดเป็น 14.2% ของจำนวนผู้เข้าสอบในปี 2018 (Yonhap news, 2020)

ปัจจุบันสาธารณรัฐเกาหลีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมากทั้งในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สื่อบันเทิง เศรษฐกิจ ตลอดจนวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน

ทั้งวัฒนธรรมสมัยนิยม อาหาร การแต่งกาย ตลอดจนภาษา และหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อประชากรในประเทศไทยทุกเพศทุกวัย (มนตรี เจียมจรวงศ์, 2554) การเข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทยของสาธารณรัฐเกาหลีส่งผลให้ปัจจุบันคนไทย ได้หันมาให้ความสนใจและความสำคัญต่อสาธารณรัฐเกาหลี และภาษาเกาหลีมากยิ่งขึ้น (ซอน อินเค, 2556) อีกทั้งรัฐบาลไทย ก็ต้องการเพิ่มขีดความสามารถของคนในชาติ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเรียนรู้ และความร่วมมือระหว่างประเทศด้วยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษา เพื่อใช้ในการสื่อสาร การศึกษา และการประกอบอาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ จึงตระหนักถึงความสำคัญและเล็งเห็นความจำเป็น จึงได้กำหนดนโยบายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สองที่สำคัญได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน รัสเซีย รวมทั้งภาษาในประเทศอาเซียนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและก้าวสู่มาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) นอกจากนี้ในปี 2561 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติประเทศไทยได้มีการจัดให้มีการสอบ PAT 7.7 ภาษาเกาหลีขึ้นเป็นครั้งแรก และในปี 2564 มีจำนวนผู้สมัครเข้าสอบ PAT 7.7 ภาษาเกาหลี จำนวนมากถึง 4,023 คน และมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในการศึกษาต่อทางด้านภาษาเกาหลีของนักเรียนไทยในปัจจุบัน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการประเทศไทย ได้บรรจุการสอนวิชาภาษาเกาหลีเป็นภาษาต่างประเทศที่สองในระดับมัธยมศึกษา และหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้กำหนดองค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ภาษาเกาหลี โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเกาหลีสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการแสดงออก รวมทั้งใช้ภาษาเกาหลีในการแสวงหาความรู้ การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกด้วยภาษาเกาหลีได้อย่างสร้างสรรค์ ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยและกระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐเกาหลีได้ร่วมมือกันดำเนินโครงการมากมายเพื่อเพิ่มจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาเกาหลีในระดับมัธยมศึกษาและเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2554 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐเกาหลีได้ส่งครูชาวเกาหลีมาทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยจำนวน 50 คนเป็นประจำทุกปี และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 รวมทั้งการมอบทุนการศึกษาด้านการสอนภาษาเกาหลีแก่ครูชาวไทย รวม 140 คน อีกทั้งยังจัดการแข่งขันต่างๆ เช่น การจัดค่ายภาษาอย่างเข้ม การประกวดสุนทรพจน์ภาษาเกาหลี เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาเกาหลีในระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยเติบโตและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่องมากขึ้น (ศูนย์การศึกษาเกาหลี ประจำประเทศไทย, 2560) อีกทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลียังเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดสอบวัดระดับทางภาษาเกาหลี (TOPIK) โดยประเทศไทยเป็น 1 ใน 5 ประเทศที่ได้รับอนุญาตให้จัดสอบวัดระดับทางภาษาเกาหลี (TOPIK) มากถึง 5 รอบต่อปี และเป็นประเทศที่มีการจัดสนามสอบเยอะที่สุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สงขลา เชียงใหม่ มหาสารคาม พิษณุโลก นครปฐม นครพนม กาฬสินธุ์และชลบุรี

(Yonhap news, 2020)

การใช้ภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ให้สามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมนั้น ผู้เรียนต้องมีความสามารถด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านการพูด นอกจากนี้ยังรวมไปถึงความมั่นใจในการใช้ภาษาอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องนำเสนอรูปแบบหรือวิธีการสอนที่น่าสนใจและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาต่างประเทศ ของผู้เรียนให้ก้าวหน้า ซึ่งจากการศึกษาแนวคิด เทคนิคการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความมั่นใจในการใช้ภาษาภาษาต่างประเทศที่สอง พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งใช้การจัดสถานการณ์กิจกรรมบทบาทสมมติและเกมในชั้นการใช้ภาษา (Production) สามารถช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความมั่นใจในการใช้ภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของชไมพร ชาวงูวิจิตร (2561) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง English in Daily Life ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ที่มีผลต่อความสามารถด้านการฟัง การพูด และความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถทางการฟังหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีความสามารถทางพูดภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 78.88 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) มีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษางานวิจัยของชุตติมา คล้าภิบาล

(2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับบทบาทสมมติ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.95 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.69 คะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 19.26 และ 2) ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกานต์ พามั่ง (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาเกาหลีเบื้องต้นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการสื่อสารภาษาเกาหลีเบื้องต้นในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ ทักษะที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือทักษะการอ่านซึ่งอยู่ในระดับดี 2) ความสามารถในการสื่อสารภาษาเกาหลีเบื้องต้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ในภาพรวมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนรายวิชาภาษาเกาหลีเบื้องต้นอยู่ในระดับพอใช้และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านนักเรียนเจตคติด้านความรู้อยู่ในระดับดี อีกทั้งจากงานวิจัยของ Owen and Razali (2018) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ผลของกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีพัฒนาการด้านการพูดหลังใช้กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ 2) ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงทางสถิติ และงานวิจัยของ Shang (2017) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การสอนการพูดภาษาเกาหลีโดยใช้บทบาทสมมติ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาชาวจีน

ที่เรียนภาษาเกาหลีระดับกลางในมหาวิทยาลัยเกาหลีจำนวน 4 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยโครยอ มหาวิทยาลัยซอกกั๋ง มหาวิทยาลัยยอนเซ และมหาวิทยาลัยซุงอัง จำนวนมหาวิทยาลัยละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ผลการวิจัยพบว่าการเรียนบทบาทสมมติสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาเกาหลีของนักศึกษาชาวจีนได้เป็นอย่างดี

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาที่ถูกต้อง ใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตจริง โดยมีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (Warm Up) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อม เกิดความกระตือรือร้นอยากเรียนรู้บทเรียนใหม่ กิจกรรมที่นำมาใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การเล่นเกม การเล่นเกมปริศนาคำทาย ร้องเพลงหรือทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้วเพื่อนำเข้าสู่เนื้อหาใหม่ที่กำลังจะเรียนต่อไป ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอ (Presentation) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียนโดยครูผู้สอนนำเสนอคำศัพท์ โครงสร้างประโยคใหม่ทั้งรูปแบบและความหมาย กิจกรรมที่นำมาใช้ในขั้นตอนนี้ คือ การให้ผู้เรียนฟังเนื้อหาใหม่และฝึกพูดตามซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาและแบบอย่างที่ต้องการในการออกเสียง ขั้นที่ 3 ขั้นฝึก (Practice) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอเพื่อให้ใช้ภาษาได้คล่องแคล่ว กิจกรรมที่นำมาใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ที่เหมือนจริง การเล่นเกม โดยมีทั้งการฝึกทักษะทางภาษาทั้งชั้น ฝึกเป็นกลุ่ม ฝึกเป็นคู่ หรือสุ่มรายบุคคล โดยครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้ฝึกอย่างอิสระ ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้ภาษา (Production) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้นำคำศัพท์ โครงสร้างประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์สมมติ อาจเป็นสถานการณ์ใหม่หรือคล้ายกับสถานการณ์ที่

นำเสนอมาแล้ว กิจกรรมที่นำมาใช้ในชั้นตอนนี้ ได้แก่ การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นต้น โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น ชั้นที่ 5 ชั้นสรุป (Wrap Up) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้เรียนรู้มา โดยใช้การเล่นเกม การร้องเพลงหรือการมอบหมายงาน ซึ่งวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสามารถ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน และเน้นที่การกล้าพูดคุยสื่อสารมากกว่าความ ถูกต้องของไวยากรณ์

จากประสบการณ์การทำงานด้านการสอน รายวิชาภาษาเกาหลี โรงเรียนผดุงนารี จังหวัด มหาสารคามของผู้วิจัย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มี ปัญหาด้านการพูดภาษาเกาหลี โดยนักเรียนร้อยละ 80 ไม่สามารถพูดภาษาเกาหลีอย่างง่าย ๆ ได้และ ไม่มีความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลี ไม่สบตาครู ผู้สอนเวลาพูด มักจะพูดแบบแผ่วปลาย และพูดไม่ จบประโยค กล่าวคือ มีนักเรียนแค่เพียงส่วนน้อย ที่กล้าตอบ กล้าพูดภาษาเกาหลี เมื่อครูถามเนื่องจาก นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความมั่นใจในการใช้ภาษา เกาหลี ไม่กล้าออกเสียง กลัวออกเสียงผิด อีกทั้ง นักเรียนส่วนมากไม่มีใจรักในการเรียนภาษาเกาหลี เท่าที่ควร จึงไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน และไม่ฝึกฝนเพิ่มเติมนอกห้องเรียนด้วยตนเอง ด้วย เหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงปัญหา และสนใจที่จะการ พัฒนาความสามารถด้านการพูดและความมั่นใจ ในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT เป็นแนวทาง ในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความ มั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียน ซึ่งจะส่งผล ให้นักเรียนรู้สึกสนุก มีความพึงพอใจและมีใจรัก ในการเรียนรายวิชาภาษาเกาหลีมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูด ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ เรียนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ให้ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75
2. เพื่อพัฒนาความมั่นใจในการใช้ภาษา เกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน ด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ให้ผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 75

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5/13 โรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม จำนวน 20 คน ที่เรียนรายวิชา ภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการ ศึกษา 2564
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน แผน ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง แบ่งออก เป็น 3 วงรอบ 2) แบบทดสอบความสามารถด้าน การพูดภาษาเกาหลี วัดภาคปฏิบัติ แบบ Rubric Score โดยแบ่งเป็น 3 ชุด แต่ละชุดมีคะแนนรวม 20 คะแนน 3) แบบประเมินความมั่นใจในการใช้ ภาษาเกาหลี แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการ ทดลองด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 (มิถุนายน 2564) ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง ทั้งหมด 16 ชั่วโมง โดยใช้กระบวนการ PAOR อ้างอิงจาก Kemmis and McTaggart

(1998) ดำเนินการทั้งหมด 3 วงรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผน (Planning) 2. การปฏิบัติ (Action) 3. การสังเกต (Observation) และ 4. การสะท้อนผล (Reflection)

4. การจัดการทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลหลังเรียน และตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสามารถด้านการพูด และความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT แล้วนำมาเปรียบเทียบเกณฑ์

ผลการศึกษา

1. ผลการพัฒนาความสามารถด้านการพูด และความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT วงรอบที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนการทดสอบความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลีผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 13 คน ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน และมีความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีรวมทุกด้านผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 6 คน ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 14 คน นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์มีคะแนนเฉลี่ย 15.73 คะแนน ภาพรวมความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีทั้ง 5 ด้านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$)

2. ผลการพัฒนาความสามารถด้านการพูด และความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT วงรอบที่ 2 โดยปรับปรุงแก้ไขคำศัพท์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันหรือคำศัพท์ที่อยู่ในขอบข่ายความสนใจของนักเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่กดดัน เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือกัน ได้ตลอดเวลาเพื่อเพิ่มความสุขและกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ซึ่งพบว่า นักเรียนมีคะแนนการ

ทดสอบความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลีผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 15 คน ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 5 คน และมีความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีรวมทุกด้านผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 15 คน ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 5 คน นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์มีคะแนนเฉลี่ย 17.30 คะแนน ภาพรวมความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีทั้ง 5 ด้านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$)

3. ผลการพัฒนาความสามารถด้านการพูด และความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT วงรอบที่ 3 โดยปรับปรุงแก้ไขเพิ่มความน่าสนใจและรูปแบบของกิจกรรมให้มีความสนุกและหลากหลายมากขึ้น ออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนที่เรียนอ่อนสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างสนุกสนาน ไม่กดดัน และกล้าทำกิจกรรมมากขึ้น รวมถึงเพิ่มกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกพูดภาษาเกาหลี โดยการกำหนดฉลากคำกริยาให้นักเรียนคนละ 2 ฉลากแล้วให้นักเรียนสลับบทบาทฝึกพูดถาม-ตอบ โดยใช้ไวยากรณ์ที่เรียนในคาบเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกความคุ้นเคยกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ภาษาเกาหลีที่เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งพบว่า นักเรียนมีคะแนนการทดสอบความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลี และความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกคน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 18.10 ภาพรวมความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีทั้ง 5 ด้านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$)

สรุปและอภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT มีคะแนนความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลีเฉลี่ย 90.50 สาเหตุประการหนึ่งอาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาเกาหลี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างละเอียด ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ซึ่งเป็นวิธีการสอนภาษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้ใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง โดยเน้นการฝึกใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงให้มากที่สุด เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถใช้ความรู้ทางภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ในแต่ละสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ (กรมวิชาการ, 2540) แล้วนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ (Warm Up) ขั้นนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึก (Practice) ขั้นการใช้ภาษา (Production) และขั้นสรุป (Wrap Up) โดยในขั้นการใช้ภาษา (Production) แล้วเลือกใช้กิจกรรมที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ตามแนวคิดของ Littlewood (1981) และมุ่งเน้นให้นักเรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามบทบาททางสังคมในชีวิตจริง และดำเนินกิจกรรมตามแนวคิดตามแนวคิดของ Larsen-Freeman and Anderson (1986) โดยผู้วิจัยทำหน้าที่สร้างสถานการณ์ที่หลากหลายให้นักเรียนฝึกใช้ภาษาเกาหลีผ่านกิจกรรมบทบาทสมมุติต่างๆ และการเล่นเกมทางภาษา ที่ช่วยให้นักเรียนได้ใช้ภาษาเกาหลีในสถานการณ์จริง อีกทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน ช่วยกันทำความเข้าใจความหมาย ซึ่งความสามารถในการเข้าใจคำพูดของผู้พูดถือเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถในการสื่อสาร ความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในการใช้ภาษาเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ความแม่นยำ และความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาถือเป็นความสำเร็จในการใช้ภาษา ผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาในระหว่างการจัดกิจกรรมเท่านั้น ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 วงรอบ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลีผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้จริงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศุภกานต์

ผามั่ง (2560) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาเกาหลีเบื้องต้นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่พบว่าความสามารถในการสื่อสารภาษาเกาหลีเบื้องต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับดี และความสามารถในการสื่อสารภาษาเกาหลีเบื้องต้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของจิราพร ทวนไกรพล (2560) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับเพลงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาเฉลียงพิทยาคม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พบว่า การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับเพลงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาเฉลียงพิทยาคม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีค่าร้อยละของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 รวมถึงงานวิจัยของ Kwon Hwa-sook (2018) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง วิธีการสอนภาษาเกาหลีในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนมัธยมต้นในเกาหลีที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ที่พบว่ากิจกรรมบทบาทสมมุติสามารถช่วยให้นักเรียนมัธยมต้นในเกาหลีที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาเกาหลีในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี โดยช่วงแรกของการแสดงบทบาทสมมุตินักเรียนควรได้เรียนรู้ล่วงหน้าเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาเกาหลี ไวยากรณ์ และสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ก่อนการแสดงบทบาทสมมุติเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจและนำไปใช้ได้ถูกต้อง

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT มีความมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้อธิบายได้ว่าอาจเป็นเพราะผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึง

สภาพปัญหา ความรู้พื้นฐานทางภาษาเกาหลี และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักทำให้นักเรียนให้ความสนใจและเปิดใจร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาเกาหลีทำกิจกรรมบทบาทสมมุติต่างๆ หรือเล่นเกมทางภาษา โดยออกแบบกิจกรรมให้สามารถนำคำศัพท์ในชีวิตประจำวันหรือคำศัพท์ที่อยู่ในขอบข่ายความสนใจของนักเรียนมาผันกับไวยากรณ์ที่เรียนหรือใช้ร่วมกับโครงสร้างไวยากรณ์ในภาษาเกาหลีในการทำกิจกรรมได้หลากหลาย (กรมวิชาการ, 2540) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนในกลุ่มอ่อนที่รู้คำศัพท์จำนวนน้อยสามารถร่วมทำกิจกรรมและรู้สึกสนุกสนาน กล้าออกเสียงหรือพูดภาษาเกาหลีมากยิ่งขึ้น รวมถึงการเล่นเกมนทางภาษา ก็ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนความเดิมและนำมาผนวกเข้ากับความรู้ใหม่ และได้ลองใช้ภาษาเกาหลีในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงเช่นกัน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้รูปแบบภาษาหรือไวยากรณ์อย่างแท้จริงและมีความมั่นใจในการออกเสียง พูดหรือใช้ภาษาเกาหลีในชีวิตประจำวันมากขึ้น รวมทั้งการทำกิจกรรมแบบมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันด้วยบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีไม่กดดัน หรือเคร่งเครียดทำให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันและกันเป็นการช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและนักเรียน และระหว่างนักเรียนและครูผู้สอน นักเรียนที่เก่งจะช่วยเหลือและเข้าใจนักเรียนที่อ่อนกว่ามากขึ้น นักเรียนที่อ่อนกว่าก็ค่อยๆ เรียนรู้และพัฒนาตามนักเรียนที่เก่งกว่า ซึ่งเมื่อนักเรียนรู้สึกสบายใจในการเรียนร่วมกันมากขึ้น นักเรียนก็มีความสบายใจ กล้าและมั่นใจในการใช้ภาษาเกาหลีมากขึ้นสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชไมพร ชาญวิจิตร (2561) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง English in Daily Life ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ที่มีผลต่อความสามารถด้านการฟัง การพูด และความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลกิตติยา อำเภอ

เมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 40 คน ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง English in Daily Life ด้วยวิธีการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) มีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, $S.D.=0.07$) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตา ทำมิกัดดี (2558) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ และความคงทนในการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบสื่อวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบสื่อวีดิทัศน์ และนักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และ 3.73 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ครูผู้สอนต้องมีความพร้อมและมีความรู้ในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาเกาหลี รวมถึงต้องมีความรู้เรื่องราวหรือข่าวสารรอบตัวที่เกี่ยวกับเกาหลีที่นักเรียนสนใจ
- 1.2 ครูผู้สอนควรกระตุ้น แนะนำหรือให้กำลังใจนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม และสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้นักเรียนรู้สึกสบายใจ กล้าพูด กล้าถาม และกล้าลองใช้ไวยากรณ์ภาษาเกาหลีที่เรียนสร้างสรรค์ประโยคใหม่ๆ ด้วยตนเอง
- 1.3 ครูผู้สอนควรจัดเตรียมกิจกรรมหรือสื่อที่หลากหลาย และมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของนักเรียน เวลาและสถานที่ได้
- 1.4 ครูผู้สอนควรชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อตกลงและเงื่อนไขหรือวิธีการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันทุกคนก่อนเริ่มการทำกิจกรรม โดยในการทำกิจกรรมให้ครูผู้สอนจัดกลุ่มนักเรียนลดความสามารถและให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง พูดหรือเขียนภาษาเกาหลีด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2 ควรศึกษาผลการพัฒนาความสามารถด้านพูดภาษาต่างประเทศที่สอนอื่น ๆ ด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2540). *แนวทางการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิราพร ทวนไกรพล. (2560). *การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับเพลงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* โรงเรียนนาเฉลียงพิทยาคม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ชไมพร ชาญวิจิตร. (2561). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง English in Daily Life ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ที่มีผลต่อความสามารถด้านการฟัง การพูด และความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชุตินา คล้าภิบาล. (2561). *การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับบทบาทสมมติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ซอน อินเค. (2556). *Mind map พูดเกาหลีแบบเน้น ๆ*. กรุงเทพฯ: อินส์พัล.
- ปณิตา ทำมิกัดดี. (2558). *การเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ และความคงทนในการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบสื่อวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนตรี เจียมจรวงศ์. (2554). *พจนานุกรมภาพเกาหลี-ไทย ในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ศุภกานต์ ผามั่ง. (2560). *การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาเกาหลีเบื้องต้นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- ศูนย์การศึกษาเกาหลี ประจำประเทศไทย. (2560). *ภาษาเกาหลี 1*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564). *รายงานค่าสถิติพื้นฐานการสอบ GAT/PAT ประจำปี 2564*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.niets.or.th>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 18 ตุลาคม 2564].
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนุมนุสกรรมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Kwon Hwa-sook. (2018). A way of teaching middle school life Korean to multicultural background learners-Focusing on teaching and learning models of role play for intermediate learners. *The Journal of Yeongju Language & Literature*, 39(3), 165-185.
- Larsen-Freeman, D. and Anderson, M. (1986). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University.
- Littlewood, W. (1981). *Communicative Language Teaching: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University.
- Owen, E.A., and Razali, A.B. (2018). The Effect of Communicative Activities on Libyan Secondary School Students' Speaking Performance in Malaysia. *International Journal of Instruction*, 11(4), 45-60.
- Yonhap news. (2020). *Last year, more than 375,000 applicants for the Korean Language Proficiency Test around the world... highest ever*. [Online]. Available from: <https://m.yna.co.kr/view/AKR20200117076100004>. [accessed 17 October 2021].

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

Transformational Leadership of School Administrators Affecting Effectiveness of Academic Administration in Secondary Schools in Amnat Charoen Province

กัสม่า อัสวภูมิ¹, หทัย น้อยสมบัติ²

Kassama Assawaphum¹, Hatai Noisombut²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ 2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 283 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 61 คน และครู จำนวน 222 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ.965 และ.932 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร์อ้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูงมาก ($r_{xy} = .817^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (X_5) ด้านการกระตุ้นการใช้สติปัญญา (X_3) ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (X_1) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Graduate Student Master of Education, Educational Administration Program, Faculty of Education Roi-Et Rajabhat University

² Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.032 + 0.285X_5 + 0.178X_3 + 0.187X_1 + 0.129X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.348ZX_5 + 0.219ZX_3 + 0.222ZX_1 + 0.156ZX_4$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to 1) study transformational leadership of school administrators in secondary schools in Amnat Charoen province, 2) study effectiveness of academic administration in secondary schools in Amnat Charoen province, 3) study relationship between transformational leadership of school administrators and effectiveness of academic administration in secondary schools in Amnat Charoen province, and 4) study transformational leadership of school administrators affecting effectiveness of academic administration in secondary schools in Amnat Charoen province. The samples were 283 people in secondary schools in Amnat Charoen province, divided into 61 administrators and 222 teachers. The research instrument was a five rating scales questionnaire with reliabilities of Cronbach's alpha coefficient were 0.965 and 0.932. The statistical techniques employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. Regression equations were created for predicting dependent variables through stepwise Multiple Regression analysis.

The research findings were as follows: 1) Transformational leadership of school's administrators in secondary schools in Amnat Charoen province in overall were at a highest level and each 2) Effectiveness of academic administration in secondary schools in Amnat Charoen province in overall were at a highest level. 3) The relationship between transformational leadership of school administrators and effectiveness of academic administration in secondary schools in Amnat Charoen province had a positive relationship at the highest level ($r=.25$) with significantly different at the 0.01.

4) Transformational leadership of school administrators in Reciprocal Trust (X_5), Inspirational Motivation (X_3), Idealized Influence (X_1), and Individualized Consideration (X_4) affecting effectiveness of academic administration in secondary schools in Amnat Charoen province with significantly different The prediction equations could be written as follow:

The regressive equation in the form of raw score (Unstandardized Score)

$$Y' = 1.032 + 0.285X_5 + 0.178X_3 + 0.187X_1 + 0.129X_4$$

The regressive equation in the form of standard score (Standardized Score)

$$Z'y = 0.348ZX_5 + 0.219ZX_3 + 0.222ZX_1 + 0.156ZX_4$$

Keywords: Transformational leadership, Effectiveness of academic administration.

บทนำ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2574 ได้กำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ การเข้าถึง ความเท่าเทียม คุณภาพ ประสิทธิภาพ และตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง ในระยะ 15 ปีข้างหน้า โดยมีวิสัยทัศน์คือให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ และรองรับการศึกษา การเรียนรู้ และความท้าทาย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2574, 2560: 25)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ผู้นำเป็นผู้จูงใจให้บุคคลปฏิบัติงานเกิดความคาดหวัง และยังเป็นการบริหารที่มุ่งยกระดับความต้องการ ความเชื่อ ทศคติ คุณธรรมของครู เพื่อให้มีผลต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักทฤษฎีของ (Bass and Avolio, 1994) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) การสร้างบารมี 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นให้ใช้ปัญญา 4) การคำนึงถึงความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงทำให้เกิดการตระหนักเรื่อง พันธกิจ และวิสัยทัศน์ ในการบริหารงานที่ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความ

พึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรก็ยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการบริหารงานอีกด้วย (เชาวนี อยู่รอด, 2557: 3) ด้วยสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาที่มีการแข่งขันกันสูงเช่นนี้ผู้บริหารในฐานะผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้สามารถแข่งขันเพื่อให้เกิดการยอมรับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับสากลโลก ต้องบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อรองรับและเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้ระบบการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมาย ต้องอาศัยผู้นำที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างไปจากอดีต เพราะการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงาน สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทำให้บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและรูปแบบการบริหารจัดการต้องเปลี่ยนไป เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังนั้นวิธีที่จะทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จสูงสุดคือผู้บริหารต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง (โกวิทย์ เทศบุตร, 2554: 27)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ องค์ประกอบสำคัญ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพคือ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งเป็นงานบริหารที่มีความสำคัญผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจ สนับสนุน ส่งเสริม และปฏิบัติงานด้านวิชาการ ซึ่งเกือบเป็นครึ่งหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา (Smith, 1961 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์, 2553: 43) สอดคล้องกับแนวคิดของ (สันติ บุญภิรมย์, 2552: 22) กล่าวไว้ว่า การบริหาร

งานวิชาการของโรงเรียนนั้นเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิด ทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงต้องมีกระบวนการ วิธีการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิมให้กลายเป็นสิ่งใหม่โดยอาศัยองค์ประกอบในการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่น การวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง วิธีการทำงาน การประยุกต์ การทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อทำให้องค์การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสามารถทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ (สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์, 2554: 121-124)

ด้วยความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูล ในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารและนำมาพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในจังหวัดอำนาจเจริญให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการบริหารงานแก่หน่วยงานอื่น ๆ สืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อย่างน้อยหนึ่งด้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นการใช้สติปัญญา 4) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล และ 5) การให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 227 คน และครู จำนวน 826 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,053 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 61 คน และครู จำนวน 222 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 283 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-44) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน การเลือก กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดตัวเลือกว่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 22 โรงเรียนเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการ

วิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 283 ชุด และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 283 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลที่วิเคราะห์ได้แปลความหมายรายชื่อ รายด้านและความหมายในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่มดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำเสนอในรูปตาราง โดยนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 137)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย

ผลวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ	ลำดับ
1 ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	4.52	0.40	มากที่สุด	1
2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.51	0.39	มากที่สุด	2
3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา	4.51	0.41	มากที่สุด	2
4 ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	4.48	0.40	มาก	3
5 ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	4.51	0.41	มากที่สุด	2
โดยรวม	4.51	0.35	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่าภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญโดยรวม อยู่ใน
ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย
สูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นการใช้

ปัญญา และด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านด้านการ
คำนึงถึงปัจเจกบุคคล

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหาร
งานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
อำนาจเจริญ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานโดยรวม และรายด้าน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยรวม

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับประสิทธิผล	ลำดับ
1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	4.53	0.41	มากที่สุด	2
2 ด้านการจัดการเรียนรู้	4.53	0.39	มากที่สุด	2
3 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.53	0.42	มากที่สุด	2
4 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.52	0.40	มากที่สุด	3
5 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.59	0.40	มากที่สุด	1
โดยรวม	4.54	0.33	มากที่สุด	

จากตาราง 2 พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้

และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

ตาราง 3 ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y	ระดับความสัมพันธ์
X ₁	1	-	-	-	-	.700**	สูง
X ₂	.735**	1	-	-	-	.663**	สูง
X ₃	.693**	.673**	1	-	-	.717**	สูง
X ₄	.669**	.693**	.711**	1	-	.701**	สูง
X ₅	.636**	.629**	.670**	.691**	1	.744**	สูง
X						.817**	สูงมาก

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูงมาก ($r_{xy} = .817^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน(Stepwise Multiple Regression)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	P
1	X ₅	.744	.554	348.638**	0.000
2	X ₅ , X ₃	.800	.640	249.269**	0.000
3	X ₅ , X ₃ , X ₁	.820	.672	190.255**	0.000
4	X ₅ , X ₃ , X ₁ , X ₄	.825	.681	148.392**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (X_2) ด้านการกระตุ้นการใช้สติปัญญา (X_3) ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (X_1) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.032 + 0.285X_2 + 0.178X_3 + 0.187X_1 + 0.129X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.348ZX_2 + 0.219ZX_3 + 0.222ZX_1 + 0.156ZX_4$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญผู้วิจัยได้พบข้อประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายและนำเสนอดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการทำงาน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ทำให้บุคลากรในสถานศึกษายอมรับ เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา เกิดความไว้วางใจที่จะได้ทำงานร่วมกัน ทั้งยังมีความสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเห็นคุณค่าในตัวเอง มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นผู้คุณธรรม จริยธรรม ไม่ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ของตนเอง และ

ทำงานโดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมของสถานศึกษา อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรสรรงค์ สารคำ และหทัย น้อยสมบัติ (2563: 122-140) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวัฒน์ พระงาม (2561: 13-23) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นทางปัญญา

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ร่วมกับบุคลากรอย่างเป็นระบบ จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี ส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวรรณ อังศุवालวงค์ (2557: 80) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรัตน์ ศรีโนนยาง และคณะ (2562: 333-335) วิจัยเรื่องปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายใจ สีแจ้ และคณะ (2559: 255-269) วิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับที่สูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน รองลงมาคือ ด้านการกระตุ้นการใช้สติปัญญา ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการ มีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทางด้านการจัดการศึกษานั้น

องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอันดับต้น ๆ นั้นคือผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความไว้วางใจจากครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์และความสามารถของกันและกัน รวมทั้งเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยความจริงใจเป็นที่พึงพิงให้แก่บุคลากรเมื่อเกิดความเครียดความยุ่งยากหรือเสี่ยงต่ออันตรายในการปฏิบัติงานการแสดงออกที่คงเส้นคงวาของผู้นำทั้งคำพูดและการกระทำ ไม่เพียงแค่นั้นผู้บริหารสถานศึกษายังมีการโน้มน้าว กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดแนวคิดใหม่ๆ เกิดกระบวนการแก้ปัญหาพร้อมกันอย่างเป็นขั้นตอน เปลี่ยนทัศนคติมุมมองในการ ส่งเสริมการมีเหตุมีผลรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จทางด้านจัดการศึกษาตลอดมาสอดคล้องกับงานวิจัย ละออจันทร์ชูม และรวีวัตร์ สิริภูบาล (2560: 64-69) วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับสภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับสภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ จากตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ตัวแปร ตามลำดับ ได้แก่ ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการกระตุ้นการใช้สติปัญญา ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล จะเห็นได้ว่าในด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผู้บริหารจะต้องเน้นการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับความไว้วางใจจากครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์และความสามารถของกันและกัน รวมทั้งเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยความจริงใจ เป็นที่พึ่งพิงให้แก่บุคลากรเมื่อเกิดความเครียดความยุ่งยากหรือเสี่ยงต่ออันตรายในการปฏิบัติงาน การแสดงออกที่คงเส้นคงวาของผู้บังคับบัญชาและการกระทำ จะส่งผลให้การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น และได้คุณภาพของงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Bass (1985: 62) กล่าวว่า การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นแหล่งความเข้มแข็งทางอารมณ์เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเครียดความยุ่งยากหรือเสี่ยงต่ออันตรายในการปฏิบัติงาน ผู้นำต้องสร้างความไว้วางใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา การที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความไว้วางใจ จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดขวัญและกำลังใจ และทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Schermerhorn (2003: 387, อ้างถึงใน สุทิน สุทธิอาจ, 2550: 46) ที่ว่า การให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผู้บริหารจะต้องมีความซื่อสัตย์และน่าเชื่อถือไว้วางใจมีพฤติกรรมที่มุ่งมั่นรักษาความดีมีจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอไม่เสื่อมคลายอันเกิดจากจิตใจที่ตั้งงามและสามารถรักษาคำมั่นสัญญา

ด้านการกระตุ้นการใช้สติปัญญา ผู้บริหารโรงเรียนมีการใช้เทคนิคการโน้มน้าว กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงปัญหาต่างๆ

ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดแนวคิดใหม่ๆ เกิดกระบวนการแก้ปัญหา ร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอน เปลี่ยนทัศนคติมุมมองในการส่งเสริมการมีเหตุผลรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตติกรณ จงวิศาล (2559: 18) กล่าวว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงาน ชี้แนะ ให้ผู้ร่วมงานหาจุดเด่นและจุดด้อยของสถานศึกษาเพื่อพัฒนางานกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหาวิธีการ แก้ปัญหา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนางาน รู้จัก วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน อย่างมีเหตุผล เป็นผู้ทันต่อข่าวสารบ้านเมือง การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาแจ้งให้ผู้ร่วมงานรับทราบอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาทางด้านการเรียนการสอน สนับสนุนให้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกาพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของจิตตารีย์ ภูขามคม (2558: 8) ที่ว่า การกระตุ้นการใช้ปัญญา เป็นการที่ผู้นำมีการกระตุ้นผู้ตามให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานให้ผู้ตามมีความคิดหากระบวนการวิธีการใหม่ๆ มาใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน เพื่อหากระบวนการแก้ปัญหาใหม่อย่างเป็นระบบมีความคิดสร้างสรรค์ที่ดียิ่งกว่าเดิม

ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างทำให้บุคลากรในสถานศึกษายอมรับ และเกิดความเชื่อมั่น ความไว้วางใจที่จะได้ทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งผู้บริหารจะต้องสามารถจัดการกับอารมณ์ของตน เห็นคุณค่าในตัวเอง มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นผู้คุณธรรมจริยธรรม ไม่ใช่อำนาจเพื่อประโยชน์ของตนเองและมุ่งประโยชน์ของส่วนรวมอยู่เสมอจึงจะทำให้

การบริหารงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประพนม แมนมาศวิหค (2553: 4) กล่าวว่า การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ เป็นการที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และ ความสามารถ ถ่ายทอดให้ผู้ปฏิบัติ ประพตติตนเป็นแบบอย่าง หรือรูปแบบสำหรับผู้ปฏิบัติเป็นที่น่ายกย่อง เคารพ นับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิดความ ภาคภูมิใจตาม สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งอรุณ รังรองรัตน์ (2556: 13) กล่าวว่า การมีอิทธิพล เชิงอุดมการณ์ ผู้บริหารต้องประพตติตนเป็นแบบ อย่างที่ดีสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความเต็มใจที่ จะปฏิบัติตาม และสอดคล้องกับแนวคิดของ Bass & Avolio (1990: 19) กล่าวว่า การมีอิทธิพลเชิง อุดมการณ์ เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกต่อ ผู้ตามทำให้เกิดความศรัทธา รักใคร่ไว้วางใจในความ สามารถของผู้นำ และทำให้ผู้นำสามารถจูงใจผู้ตาม ให้ปฏิบัติตามตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ผู้นำต้องม ีความมั่นใจตัวเอง ให้การสนับสนุนการทำงานของผู้ตามเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลง

ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความเอาใจใส่บุคลากรใน สถานศึกษาเป็นรายบุคคล ทำให้บุคลากรรู้สึก มีคุณค่า และมีความสำคัญ สามารถเป็นทั้งผู้สอน และเป็นทั้งที่ปรึกษาให้แก่บุคลากรแต่ละคน จะทำให้ การบริหารงานนั้นเป็นไปอย่างราบรื่นและมีคุณภาพ และผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้แก่บุคลากรทุกคน ได้แสดงความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมบุคลากรแต่ละคนเพื่อ พัฒนาและให้ดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้ในการ ทำงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะส่งผลให้งานที่ ออกมานั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ ไพศาล คิวเวทพิกุล (2557: 7) ที่ ว่า การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเอาใจใส่ในเรื่องของความต้องการของบุคคล มีการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ

ของบุคคล ปฏิบัติกับผู้ตามด้วยความเสมอภาค เน้น ในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและคำนึงถึง ความเป็นปัจเจกบุคคล และสอดคล้องกับแนวคิด ของ Bass & Avolio (1990: 112) ที่ว่า การ คำนึงถึงปัจเจกบุคคล ผู้นำจะต้องสนับสนุน โน้ม น้าวใจ กระตุ้น เสริมแรง และเป็นพี่เลี้ยงแก่ผู้ตาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ ด้านการคำนึง ถึงปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แต่กลับ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลทำให้ผู้ตาม รู้สึกมีคุณค่าและสำคัญ ยอมรับความต้องการของ ผู้ตาม และเป็นสิ่งที่ช่วยโน้มน้าวจูงใจ สนับสนุน และยกระดับความต้องการให้สูงขึ้น ควรส่งเสริมการ พัฒนาประสบการณ์ของผู้ตามให้เต็มตามศักยภาพ เช่น มอบหมายงานที่ทำทลายความสามารถเพื่อให้ รับผิดชอบ ช่วยสร้างความมั่นใจในสิ่งที่ผู้ตามจะทำ นอกเหนือจากที่คาดหวัง เพื่อให้ผู้ตามมีโอกาสเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. จากการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการนิตศ ภายใตสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการจัดการนิตศภายใตสถาน ศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ ให้ผู้บริหารมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยครูและ บุคลากรในการปรับปรุงการเรียนการสอนทำให้ ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนดีขึ้น ดำเนินการ ตามแผน โครงการนิตศ โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสม กับงานและผู้รับการนิตศอย่าสม่ำเสมอและทั่วถึง ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาการ นิตศ

3. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้คำพูดในการโน้มน้าวใจให้กำลังใจมากขึ้น โดยทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความร่าเริง กระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน สร้างพลังบวกอย่างชัดเจนให้แก่บุคลากร ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดแรงบันดาลใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามที่หน่วยงานได้วางเป้าหมายไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อผู้รับผิดชอบสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถวางแผน

พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่อผู้บริหารสถานศึกษาจะได้ทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และสามารถพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะได้ข้อค้นพบที่เจาะลึกในแต่ละองค์ประกอบมากยิ่งขึ้น และมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้อย่างถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- โกวัฒน์ เทศบุตร. (2554). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 0501703 ภาวะผู้นำทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรวรรณ อังศุवालวงศ์. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- เชาวนี อยุรอด. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ. ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐิตารีย์ ภูขามคม. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงการเสริมสร้างพลังอำนาจและบรรยากาศในองค์กรกับการดำเนินงานโรงเรียนเอกชนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐิริญญา พรหมศรี. (2561). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.

- ณัฐวัฒน์ พระงาม. (2561). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก*, 8(2), 13-23.
- ธีรสรณ์ สาระคำ และหทัย น้อยสมบัติ. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 16(2), 122-140.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประนอม แมนมาศวิหค. (2553). *องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ไพศาล คิวเวทกุล. (2557). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2559). *ภาวะผู้นำการ: ทฤษฎี การวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งอรุณ รั้งรองรัตน์. (2556). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ละออ จันทร์ชুম และรวีวัตร์ สิริภูบาล. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา กับสภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสาร วิจัยราชภัฏกรุงเก่า มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, 4(1), 64-69.
- วรรณที ศรีโนนยาง สมคิด สร้อยน้ำ และนวัตกร หอมลิน. (2562). วิจัยเรื่องปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(2), 333-351.
- สายใจ สีแจ้ เก็จกนก เอื้อวงศ์ และนงเยาว์ อุทุมพร. (2559). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มี ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 9(2), 255-269
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บุ๊ค พอยท์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2574*. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สุทิน สุทธิอาจ. (2550). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาดุทรธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Bass, B.M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.

Bass, B.M. & Avolio, B.J. (1990). *Transformational leadership development*. Pola Alto, California: Consulting Psychologists.

Bass, B.M., & Avolio, B.J. (1994). *Improving Organization Effectiveness Through Transformational Leadership*. Thousand Oaks: Sage.

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระหว่างการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA กับจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Comparisons of English reading comprehension abilities between Using DR-TA Learning Approaches and KWL Plus Learning Approaches for Matthayomsuksa 2 Students

ธารทิพย์ พานเพ็ชร¹, ประสงค์ สายหงษ์²

Thanthip Phanphet¹, Prasong Saihong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1. พัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ KWL Plus วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 75/75 2. ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA กับกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 43 คน และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/14 จำนวน 43 คน โรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ DR-TA เรื่องการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 แผน เวลาเรียน 15 ชั่วโมง 2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ KWL-Plus เรื่องการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 แผน เวลาเรียน 15 ชั่วโมง 3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษโดยเป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และทดสอบสมมุติฐานด้วยสถิติ t-test (Independent sample)

ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เรื่อง ความเข้าใจในการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.72/78.06 และ 75.79/84.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร.064-3249942 อีเมล: rn.rainforce18@gmail.com

² อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร. 043-754321 อีเมล: prasong.sa@msu.ac.th

¹ Master Student Major Educational Curriculum and Instruction Faculty of Education Mahasarakham University. Tel. 064-3249942 E-mail: rn.rainforce18@gmail.com

² Department of Curriculum and Instruction Faculty of Education Mahasarakham University. Tel. 043-754321 E-mail: prasong.sa@msu.ac.th

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เรื่อง ความเข้าใจในการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.57 และ 0.72 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 78.06 และ 84.57

3. หลังจากที่ถูกวิจัยได้นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เรื่อง ความเข้าใจในการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL- Plus มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การอ่านภาษาอังกฤษ, กิจกรรมการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this study were: (1) to develop plans for learning organization using DR-TA learning approaches and KWL-Plus learning approaches for Matthayomsuksa 2 Students level with a required efficiency of 75/75, (2) to find out effectiveness indices of those plans for learning organization, and (3) to compare reading comprehension of Matthayomsuksa 2 students, between who learned using the two different approaches. The instruments used in the study were: (1) plans for organization of learning activities using of the two mentioned approaches, 3 hours per each plan, for a total of 15 hours of each approach; (2) a 30-item reading comprehension test. They were divided into 2 groups: an experiment group of 43 students taught using DR-TA learning approaches, and control group of 43 students taught using KWL-Plus learning approaches attending in the first semester of the academic year 2021 at Phadungnaree school, Mueang district, Mahasarakham Province. They were selected by the cluster random sampling technique. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation, percentage, and T-test (Independent sample) was employed for testing the hypotheses.

The results of the study were as follows:

1. The plans for learning organization using DR-TA Learning approaches and KWL Plus Learning approaches for Matthayomsuksa 2 Students level had efficiencies (E1/E2) of 75.72/78.06 and 75.79/84.57 respectively, which were higher than the established requirement.

2. The plans for learning organization of using DR-TA Learning approaches and KWL Plus Learning approaches had the effectiveness indices of 0.57 and 0.72 respectively. This shows that the percentage of students' academic achievement is 78.06 and 84.57.

3. The students who learned by using KWL Plus Learning approaches showed higher in English reading comprehension than the counterpart, at the level of significance.05

Keywords: English reading, Learning Approaches

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล (International Language) ที่ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกัน และกัน ในการศึกษา หาข้อมูลความรู้และถ่ายทอดวิทยาการต่าง ๆ แก่กัน การรู้ภาษาอังกฤษจึงช่วยสร้างสัมพันธภาพ อันดีระหว่างชนชาติได้ดียิ่งขึ้น เพราะมีความเข้าใจ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละเชื้อชาติ และ ทำให้สามารถปฏิบัติติดต่อกันได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดให้ภาษาอังกฤษอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่กำหนด ให้เป็นองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ที่จะเสริม สร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพใน การคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ การเรียน ภาษาต่างประเทศ จะช่วยให้ผู้เรียน มีวิสัยทัศน์กว้าง ไกล และเกิดความมั่นใจในการสื่อสารกับชาวต่าง ประเทศ รวมทั้งเจตคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรม ต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) โดยการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพได้ตามที่คาดหวัง จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ในการติดต่อสื่อสาร โดยกำหนดตัวชี้วัดพฤติกรรม การเรียน ที่พึงเกิดขึ้นในแต่ละชั้นเพื่อประเมินด้าน ความรู้ ด้านกระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม และ ค่านิยม รวมทั้งมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจใน ทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน เพื่อแสวงหา ความรู้ และเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ สังคมโลก (กรมวิชาการ, 2561) การเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการเรียนภาษาอังกฤษนั้น ผู้เรียนจะ ต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการ อ่านเป็นพิเศษ เพราะทักษะการอ่าน เป็นทักษะ พื้นฐานสำคัญที่จะช่วยพัฒนาทักษะอื่นๆ โดยเป็น เครื่องมือในการแสวงหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ

เพราะปัจจุบันนี้เอกสาร สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งตีพิมพ์โดยใช้ภาษาอังกฤษมีแพร่หลายอยู่อย่าง มากมาย ซึ่ง “การอ่าน” เป็นวิธีการที่สะดวก และ มีประสิทธิภาพ ในการเพิ่มพูนความรู้

จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบ ปัญหาว่านักเรียนหลายคนประสบปัญหาด้านการ อ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งมีผลมาจาก นักเรียนไม่มีทักษะในการอ่านโดยเฉพาะทักษะ การอ่านเพื่อความเข้าใจ เมื่อวิเคราะห์ดูแล้วพบว่า นักเรียนไม่สามารถอ่านคำศัพท์ ประโยค ข้อความ บทอ่านหรือเนื้อเรื่องที่อยู่ในแบบทดสอบนั้น ๆ ได้ นักเรียนจึงไม่สามารถเข้าใจบทอ่าน นักเรียนขาด จุดมุ่งหมายและความกระตือรือร้นในการอ่าน สร้างคำถามและหาคำตอบจากบทอ่านไม่ได้ ไม่ว่าจะ เป็นรูปแบบ รูปภาพ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย รวมไปถึงแผนภูมิต่างๆ อีกทั้งไม่สามารถสรุปบทอ่าน และบอกความหมายที่แฝงอยู่ในบทอ่านได้ ซึ่งทั้งหมด นี้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ เรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และจากการทดสอบ LAS วิชาภาษาอังกฤษ จาก ลำนักทดสอบทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 พบว่า ผลการสอบอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ในมาตรฐาน ต.1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและ อ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล (โรงเรียนพุดนารี, 2562)

การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ การที่ผู้อ่าน สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ โดย ไม่จำเป็นต้องรู้ความหมายของคำทุกคำ เพราะผู้อ่านใช้ประสบการณ์ความรู้ต่างๆ สามารถจับใจ ความสำคัญๆ ได้แยกแยะหรือระบุประเด็นหลัก ออกจากประเด็นย่อย ประเมินได้ว่าอะไรบ้างที่ ควรจะสนใจเป็นพิเศษ หรือตัดทิ้งไปได้ (สมุทร เชินเชาวนิช, 2551) การอ่านเพื่อความเข้าใจ จัด ว่าเป็นการพัฒนาความรู้เดิมของนักเรียนที่มีอยู่ก่อน

เรียน นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากการอ่านผสมผสานกับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมที่นักเรียนมีอยู่ก่อนแล้ว เชื่อมโยงความรู้ทางด้านคำศัพท์เข้ากับการใช้ความคิดและเหตุผล ในขณะที่อ่านความรู้เหล่านี้จะถูกกระตุ้นให้ทำงานด้วยกระบวนการทางสมอง ผู้อ่านจะใช้โครงสร้างความรู้เดิมเป็นพื้นฐาน ความเข้าใจในการอ่านนั้นเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านเชื่อมโยงความรู้ ที่มีอยู่ในสมองกับบทอ่าน กระบวนการที่เกิดขึ้นนี้เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความรู้ทางด้านคำศัพท์เข้ากับการใช้ความคิดและเหตุผล ในขณะที่อ่านความรู้เหล่านี้ จะถูกกระตุ้นให้ทำงานด้วยกระบวนการทางสมอง (Ruddell, 2005)

ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โรงเรียนได้นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือเทคนิค DR-TA เป็นเทคนิคการสอนอ่าน ที่มุ่งฝึกกระบวนการคิดกลั่นกรอง และตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการอ่าน โดยให้ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่านด้วยตนเอง จากการคาดเดาเนื้อหา จากภาพที่สัมพันธ์ กับเรื่องที่กำลังจะอ่าน จากนั้นจึงให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง เพื่อตรวจสอบการคาดเดาและยืนยัน หรือแก้ไขการคาดเดานั้น โดยดำเนินการสอนตามขั้นตอนการสอนอ่านของเทอร์นีย์และคณะ (Tierney *et al.*, 1995) ซึ่งแบ่งขั้นตอนการสอนออกเป็น 2 ช่วงหลัก คือ ช่วงที่ 1 กระบวนการอ่านและคิด จำนวน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การคาดเดา โดยครูพยายามกระตุ้นด้วยคำถาม ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคาดเดาเนื้อหาของเรื่อง ขั้นที่ 2 การอ่าน ให้ครูอ่านนำ และให้นักเรียนอ่านตาม แล้วนักเรียนคัดลอกคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ ครูอธิบาย ขั้นที่ 3 การแปลความหมาย นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแบบคร่าว ๆ อีกครั้งเพื่อตรวจสอบการคาดเดา ให้ครูคอยสังเกต การทำงานและให้ความช่วยเหลือเมื่อ นักเรียนต้องการ ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความเข้าใจ นักเรียนปิดเรื่อง ที่อ่าน (แต่ให้เปิดภาพไว้) ครูเริ่มถามคำถามเพื่อ

ตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน หากเนื้อเรื่องมีความยาวหลายย่อหน้า ให้ทำการแบ่งสอนทีละย่อหน้า โดยปฏิบัติตามขั้นที่ 1-4 ซ้ำอีกครั้ง จนกว่าจะจบทั้งเรื่อง ช่วงที่ 2 การฝึกสรุปสาระสำคัญ โดยเป็นช่องทางการรวบรวมข้อมูล หลังจากการอ่านเนื้อเรื่องทั้งหมด ด้วยการนำภาพมาประกอบการสรุป เพื่อเป็นการเสริมทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน ให้ถูกต้องและแม่นยำขึ้น จากนั้นจึงให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด โดยการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจนั้นต้องอาศัยทักษะและกลวิธีอย่างหลากหลายและเหมาะสม (Anderson, 1999) ดังนั้น ในการสอนทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ครูไม่ควรใช้กลวิธีการสอนเพียงกลวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อนำมาพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน โดยมีเทคนิคการสอนอ่านที่น่าสนใจ คือ เทคนิคการสอนอ่านแบบ KWL-Plus หรือ การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ โดยการทำผู้อ่านใช้ความรู้ ทักษะทัศนคติของตนเองอยู่ในขณะนั้นไปช่วยตีความเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งเป็นเทคนิคที่เหมาะสม ที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถจัดการทบทวนความรู้เดิมของตนเอง และนำความรู้เดิมมาใช้ (วิชรา เล่าเรียนดี, 2554) โดยมีพื้นฐานมาจากเทคนิค KWL ของคาร์และโอเกิล (Carr and Ogle, 1987) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ คือ (K) ระบุสิ่งที่รู้ เรื่องที่รู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำหนด (W) อธิบายอะไรบ้างจากสิ่งหรือเรื่องที่กำหนดในขั้นแรก และ (L) เรียนรู้อะไรบ้างจากเรื่องที่กำหนด หลังจากอ่านเสร็จแล้วเมื่อจบกระบวนการ KWL-Plus มีการเพิ่มเติมการทำแผนผังมโนทัศน์ และการสรุปของเรื่องราวต่างๆ ที่อ่านเมื่อจบกระบวนการ KWL แล้ว และเทคนิค KWLH-Plus เป็นเทคนิคที่เพิ่มเติมจาก KWL Plus อีกขั้นหนึ่ง คือ ขั้น H ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ทุกกลุ่มสาระ โดยเฉพาะในเรื่องที่นักเรียนจะต้องอ่าน ต้องคิด และทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน โดยเฉพาะขั้น H (How can we learn more) เป็นขั้นที่นักเรียน

ต้องการคิดหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น หรือลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ที่จะสืบค้นหาความรู้คำตอบเพิ่มเติม ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ และวิธีการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายต่อไป และในขั้น Plus เป็นการ สรุปผลการเรียนรู้จากขั้นตอนทั้งหมดของ KWLH แล้วให้แสดงออกด้วยการสร้างแผนผังเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสาระความรู้ต่าง ๆ ช่วยในการสรุปสาระสำคัญและเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน โดยจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการสอน KWL-Plus พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-Plus กับวิธีการสอนอ่านแบบปกติ พบว่าผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะการอ่านจับใจความดีกว่าห้องเรียนที่สอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ (พัชรินทร์ แจ่มจำรูญ, 2547) นอกจากนี้ยังพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH-Plus ร่วมกับนิทานพื้นบ้าน (ทรงศนีย์ แก้วนก, 2556)

ดังนั้น การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านแบบ KWL Plus จึงเป็นวิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการอ่านเพื่อความเข้าใจ เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนใช้กระบวนการคิด ในขณะที่อ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับการฝึกทักษะกระบวนการคิด ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากขึ้น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนอ่าน เป็นการกระตุ้นพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ขั้นระหว่างอ่าน เป็นการอ่านที่ครูแบ่งบทอ่านเป็นสองส่วน ส่วนแรกครูอ่านเป็นแบบอย่างก่อน และส่วนที่สองเป็นส่วนที่นักเรียนอ่านและขั้นหลังอ่าน เป็นการสรุปความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน (สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ, 2544)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เพื่อหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมนำมาใช้ ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการวิจัยในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และแผนการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และแผนการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่จัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA กับกลุ่มที่จัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus ผู้วิจัยใช้แบบแผนการศึกษาแบบ Two-Group Pretest-Posttest Design มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม รวม 5 ห้อง จำนวน 230 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 43 คน ใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ DR-TA และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/14 จำนวน 43 คน ใช้ เทคนิคการสอนอ่านแบบ KWL-Plus

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ DR-TA เรื่องการอ่าน จำนวน 5 แผน เวลาเรียน 15 ชั่วโมง 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ KWL-Plus เรื่องการอ่าน จำนวน 5 แผน เวลาเรียน 15 ชั่วโมง 3) แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษโดยเป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 และ 2/14 ตามลำดับ ใช้เวลาสอน 15 ชั่วโมง ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยดำเนินการดังนี้

3.1 ซึ่แจงรายละเอียดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติในการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม

3.2 ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 จัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus แก่นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม

3.4 ทดสอบหลังเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ชุดเดียวกับทดสอบก่อนเรียน

3.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่มไปทำการตรวจ วิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปผลการทดลองตามความมุ่งหมายการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus ตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตร E1/E2 จากนั้นนำข้อมูลไปใช้หาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองเทคนิคจากสูตร E.I. และเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจทั้งสองเทคนิค โดยการทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าที (t-test Independent)

ผลการศึกษา

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เรื่อง ความเข้าใจในการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.72/78.06 และ 75.79/84.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เรื่อง ความเข้าใจในการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.57 และ 0.72 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 78.06 และ 84.57

3. หลังจากที่ถูกวิจัยได้นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เรื่อง ความเข้าใจในการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาทดลองกับกลุ่มตัวอย่างใน

งานวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL- Plus มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตาราง 1)

ตาราง 1 การเปรียบเทียบความแตกต่าง ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA กับกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL- Plus

คะแนนหลังเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	sig.
กลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA	43	23.42	2.13	4.87	.000
กลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL- Plus	43	25.37	1.54		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. จากการวิจัยที่พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบตามกลวิธีการอ่านแบบ DR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 75.72/78.06 และ 75.79/84.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ที่ 75/75 โดยพบว่าค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าแบบ DR-TA เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยอาศัยขั้นตอนของกลวิธีการอ่านแบบ KWL Plus ทั้ง 5 ขั้นตอน ซึ่งเป็นผู้เป็นกลวิธีการคิดขณะอ่าน (วีชรา เล่าเรียนดี, 2554) โดยผู้เรียนรู้จักตั้งเป้าหมายในการอ่านและค้นหาคำตอบของคำถามร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ในระหว่างการทำกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย คาดเดาคำตอบของคำถามจากประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่ผู้เรียนมี และเสนอแนะความคาดหวังในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ

จะเรียนรู้ และต้องการจะได้รับจากเรื่องใหม่และ ไม่มีความรู้เดิมมาก่อน (Conner, 2004) ส่งผลให้ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา กลางประชา (2555) ที่ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกลวิธี DR-TA โดยผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนั้น พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกลวิธี DR-TA มีประสิทธิภาพ 87.50/78.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70 นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขมรัตน์ สุปันนารถ (2555) ได้วิจัยการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวความคิดโดยใช้สมองเป็นฐานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus โดยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผลการวิจัยในครั้งนั้น พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้

ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.13/81.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ที่ 75/75

2. สำหรับดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของกลวิธีการอ่านแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบตามกลวิธีการอ่านแบบDR-TA และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.57 และ 0.72 หรือนักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 78.06 และ 84.57 ซึ่งแสดงว่าภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดังกล่าวผู้เรียนสามารถใช้ความคิดแยกแยะ ตีความหมายในเนื้อเรื่องและความหมายตามความคิดของผู้เขียนซึ่งไม่ได้เขียนไว้โดยตรงได้เข้าใจ ตลอดจนจนถึงความเข้าใจในระดับสูง คือการใช้วิจารณ์ญาณไตร่ตรองด้วยเหตุผล แล้วประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ (สูวดี ภูประดิษฐ์, 2546) ทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนมากกว่าร้อยละ 50 สอดคล้องกับผลการวิจัยของเขมรศรี สุปันนารถ (2555) ได้ทำการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวความคิดโดยใช้สมองเป็นฐานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus โดยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผลการวิจัยในครั้งนั้น พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าด้านการเรียนร้อยละ 61.68 และดัชนีประสิทธิผลของการวิจัยครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของอุดร วิชัยวงษ์ (2552) ที่ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกลวิธี DR-TA การศึกษาครั้งนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาการ

พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ และพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกลวิธี DR-TA เท่ากับ 0.6100 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.00 นอกจากนี้ ผลการวิจัยในครั้งนี้อย่างสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุไรวรรณ เสาสูงยาง (2553) ที่ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานกับแบบ 4MAT โดยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานมีค่าเท่ากับ 0.6562 หรือนักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 65.62 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาคำว่าของบุญยวีร์ ลิ้มมา (2556) ที่ได้ศึกษาคำว่าพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) ซึ่งพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดสมองเป็นฐานวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6222 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็น ร้อยละ 62.22

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL- Plus มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนั้น อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus เป็นเทคนิควิธีสอนหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการอ่านอย่างกระตือรือร้น ซึ่งแสดงถึงการอ่านอย่างมีความหมาย มีการถามคำถามและคิดเกี่ยวกับแนวคิดของเรื่องในขณะที่อ่าน ผู้เรียนได้เรียนรู้

แบบร่วมมือและทำงานเป็นทีม ใช้ชิ้นงานในการประเมิน พัฒนาการของนักเรียน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนติดตามความเข้าใจของตนเอง ประเมินความเข้าใจที่มีต่อเรื่องของตนเอง และได้ขยายความคิดต่อจากเรื่องที่ย่าน (Conner, 2004) จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้าน การอ่านที่ดีขึ้น

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยาภรณ์ โคตรชมพู (2555) ได้วิจัยการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบDR-TA สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ จันทิมา โพธิ์รัตน์ (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้สมองเป็นฐาน มีทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ครูควรเลือกเนื้อเรื่องที่สั้นและกระชับและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน หากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวที่นักเรียนไม่เคยรู้ นักเรียนจะไม่มีความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เลย ครูควรใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม เช่นรูปภาพหรือวีดิทัศน์ในการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับ

เรื่องที่ต้องการที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ มากยิ่งขึ้น

1.2 ครูควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหรือมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนนักเรียนด้วยตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.3 ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกในระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การอภิปราย การเล่นเกม การวาดภาพ

1.4 ใช้เว็บไซต์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ เช่น Quizlet ในการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและมีความหลากหลายในการเรียนรู้ด้านคำศัพท์

1.5 คัดเลือกบทอ่านที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน และสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา เช่น นิทานพื้นบ้าน เรื่องสั้น ข่าว สถานการณ์ปัจจุบัน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาชุดฝึกในรูปแบบนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เลือกใช้ตามความเหมาะสมของวัย ระดับชั้น และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค DR-TA และ เทคนิค KWL-Plus เสริมทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานทักษะให้ครบทั้ง 4 ด้าน เพราะการเรียนภาษาอังกฤษให้เกิดประสิทธิภาพ นักเรียนต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อมๆ กัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2561). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เขมรศรีมี สุปันนารถ. (2555). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นสมองเป็นฐานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KML Plus*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทิมา โพธิ์รัตน์. (2552). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุไรวรรณ เสาสูงยาง. (2553). *การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานกับแบบ 4 MAT*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐธิดา กลางประชา. (2555). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โดยใช้การสอนอ่านแบบ Directed Reading-Thinking Activity (DR-TA)*. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 37(1), 53-59.
- ทรงศนีย์ แก้วนก. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH-Plus ร่วมกับนิทานพื้นบ้านที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญยวีร์ สิมมา. (2556). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL)*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยาภรณ์ โคตรชมพู. (2555). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยกลวิธีการสอนอ่าน แบบ DR-TA สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- พัชรินทร์ แจ่มจำรูญ. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-Plus กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนผดุงนารี. (2562). รายงานประจำปีการศึกษา 2562. มหาสารคาม: ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนผดุงนารี.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2554). เทคนิคการสอน. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2554). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: ดวงกลมพับลิชชิง.
- สมุท ธีรนเชาวนิช. (2551). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวดี ภูประดิษฐ์. (2546). การอ่านในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุตร วิชัยวงษ์. (2552). ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกลวิธี DR-TA. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Anderson, N. (1999). *Exploring Second Language Reading: Issues and strategies*. Canada: Heinle and Heinle.
- Carr, E. and Ogle, D. (1987). K-W-L Plus: A Strategies for Comprehension and Summarization. *Journal of Reading*, 30(4), 626-631.
- Conner, J. (2004). *Instructional Reading Strategies: KWL (Know, Want to Know Learn)*. [Online]. Available from: <http://www.indiana.edu/~I517/KWL.htm>. [accessed 8 June 2020].
- Ruddell, M.R. (2005). *Teaching content reading and writing*. 4th ed. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Tierney, R.J., John, E.R. and Ernet, K.D. (1995). *Reading Strategies and Practices*. 3rd ed. Massachusetts: Allyn and Bacon.

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

The Program to Enhance Teachers' Digital Literacy in The Secondary Educational Service Area Office Surin

ธนบดี สอนสระคู¹, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ²

Thanabodee Sonsraku¹, Pacharawit Chansirisira²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ 2) เพื่อออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 337 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนแบบสัมพัทธ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์สมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครูสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู ใช้วิธีการแบบผสมผสาน ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้องและประโยชน์ของโปรแกรมและคู่มือการใช้โปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: โปรแกรม, สมรรถนะ, การพัฒนาสมรรถนะ, ความรู้ดิจิทัล

¹ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assoc Prof Faculty of Education, Mahasarakham University Thailand

Abstract

This research aims to; 1) study current conditions, desirable conditions, and the necessity of developing the teachers' digital literacy in The Secondary Educational Service Area Office Surin 2) to propose the program to enhance teachers' digital literacy in The Secondary Educational Service Area Office Surin by using research and development methods. The researcher collects both quantitative and qualitative data in operation. There were divided into 2 phases. 1) to study the current conditions, desirable conditions, and methods for enhancing the teachers' digital literacy in The Secondary Educational Service Area Office Surin. 2) to design and evaluate the program of teachers' digital literacy in The Secondary Educational Service Area Office Surin with the approval of 5 experts. The sample consisted of 337 administrators and teachers, obtained by using the tables of Krejcie and Morgan and stratified sampling techniques. The statistics were percentage, mean, standard deviation and statistical analysis of the necessary needs.

The results showed that;

1) The current stage of the result for analysis of teachers' digital literacy was overall in the moderate level. The desirable conditions of the result for analysis of teachers' digital literacy were overall at the highest level

2) The result of design and evaluation of teachers' digital literacy program in The Secondary Educational Service Area Office Surin by using blended development method were 1) self-study 2) training 3) observational study and 4) practical practice. The results of suitability, possibility, consistency and usefulness of teachers' digital literacy program from 5 experts, all aspects were at the highest level.

Keywords: Program, Competency, Developing Competency, Digital literacy

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2579) จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งในมิติด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน (SWOT) ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดนวัตกรรม รวมทั้งความ

เป็นพลวัต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยกำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ การเข้าถึง ความเท่าเทียม คุณภาพ ประสิทธิภาพ และตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง ในระยะ 15 ปีข้างหน้า โดยแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการ

เปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สมรรถนะในการทำงาน (Competency Model) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้บริหารทุกระดับสามารถนำมาใช้ในการสรรหา รักษา และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถและบุคลิกลักษณะเฉพาะตรงตามที่ตำแหน่งกำหนดเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามผลที่คาดหวังไว้ ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ (ชูชัย สมิติโกกร, 2550)

การจัดการเรียนรู้เป็นหนึ่งในสมรรถนะหลักของครู เป็นการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นผู้รับบริการอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องตามเป้าประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งมีทั้งหมด 85 โรงเรียนมีครู จำนวน 3,653 คน จากการสำรวจข้อมูลปัญหาในด้านการจัดการศึกษาพบปัญหาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์, 2560) พบว่า ครูบางส่วนยังคงจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการท่องจำมากกว่าการต่อยอดทางความคิด เพราะครูเป็นผู้บอก ถ่ายทอดองค์ความรู้ นักเรียนขาดทักษะและกระบวนการคิด การใช้หลักสูตร สถานศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น ครูส่วนใหญ่ยังยึดติดกับแนวคิดแบบเดิม และยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน ภาระงานมีมาก ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอน

ได้เต็มที่ งานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผลมีมากเกินไป และการวัดผลแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานการวัดแตกต่างกัน ขาดการประเมินผลที่หลากหลาย ขาดสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตั้งที่กล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการรู้ดิจิทัล ว่ามีวิธีการใดบ้างที่สามารถนำมาพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ได้ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมิน

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุรินทร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุรินทร์ จำนวน 337 คน โดยใช้ตารางของเคซี
มอร์แกน (Krejcie and Morgan) Morgan
(ยุทธ ไถยวรรณ, 2554) คำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง
ในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มอย่างง่ายแบบจับสลาก
(Sample Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง
เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 49 คน โรงเรียนขนาดกลาง
37 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 103 คน และโรงเรียน
ขนาดใหญ่พิเศษ 148 คน

ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่
ผู้บริหารได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติครบตาม
เกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน
สภาพที่พึงประสงค์และวิธีเสริมสร้างสมรรถนะการรู้
ดิจิทัลของครู

ระยะที่ 2 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา
(Research and Development) ซึ่งเก็บข้อมูลทั้ง
เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลปฐม
ภูมิด้วยแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความคิดเห็น
ต่อสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ
ต้องการจำเป็นของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้าง
สมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู และสัมภาษณ์แนวท
งการดำเนินงานจากโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็น
เลิศ (Best Pactice) แล้วนำมาสรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพ
ที่พึงประสงค์ และวิธีเสริมสร้างสมรรถนะการรู้
ดิจิทัลของครู

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพ
ที่พึงประสงค์ของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัด
กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู ซึ่ง
เป็นข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร
และข้าราชการครู ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย
(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์
และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน
และจำแนกเป็นรายชื่อ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพปัจจุบันและระดับสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

หัวข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการอ่านและเข้าใจสารสนเทศ	3.16	0.54	ปานกลาง	4.58	0.65	มากที่สุด
2	ด้านการสร้างและการสื่อสารสารสนเทศดิจิทัล	3.09	0.56	ปานกลาง	4.79	0.91	มากที่สุด
3	ด้านการประเมินสารสนเทศเบื้องต้น	3.04	0.49	ปานกลาง	4.52	0.72	มากที่สุด
4	ด้านการการรวบรวมองค์ความรู้	3.14	0.52	ปานกลาง	4.61	0.52	มากที่สุด
5	ด้านการรู้สารสนเทศ	3.13	0.47	ปานกลาง	4.69	0.84	มากที่สุด
6	ด้านการรู้เท่าทันสื่อ	3.08	0.56	ปานกลาง	4.78	0.52	มากที่สุด
	รวม	3.11	0.52	ปานกลาง	4.66	0.69	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการอ่านและเข้าใจสารสนเทศ ด้านการรวบรวมองค์ความรู้ ด้านการรู้สารสนเทศ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดย

เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการสร้างและการสื่อสารสารสนเทศดิจิทัล ด้านการรู้เท่าทันสื่อ และ ด้านการรู้สารสนเทศ ตามลำดับ

โปรแกรมการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู วิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในระยะที่ 1 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ปรากฏผลแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ด้านการอ่านและเข้าใจสารสนเทศ	3.16	4.58	0.45	6
2. ด้านการสร้างและการสื่อสารสารสนเทศ	3.09	4.79	0.55	1
3. ด้านการประเมินสารสนเทศเบื้องต้น	3.04	4.52	0.49	3

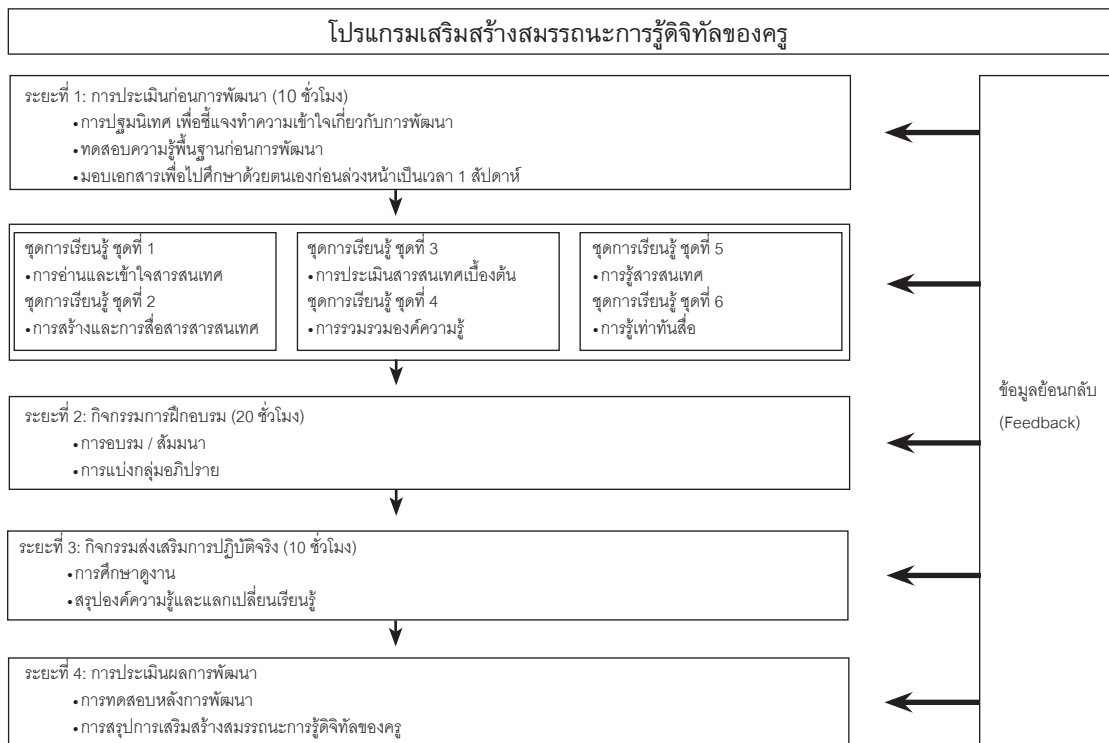

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม (ต่อ)

การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
4. ด้านการรวบรวมองค์ความรู้	3.14	4.61	0.47	5
5. ด้านการรู้สารสนเทศ	3.13	4.69	0.50	2
6. ด้านการรู้เท่าทันสื่อ	3.32	4.90	0.48	4

จากตาราง 2 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู โดยรวมเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างและการสื่อสารสารสนเทศ ด้านการรู้สารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศเบื้องต้น ด้านการรวบรวมองค์ความรู้ ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ด้านการอ่านและเข้าใจสารสนเทศ ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ที่มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นแบบวิถีปฏิบัติที่ดีมาสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาครูในสมรรถนะการรู้ดิจิทัล ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างของโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์

ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์โดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีผลการประเมิน ดังนี้

1. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความเหมาะสมของเนื้อหาสาระมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และ 4.64 ตามลำดับ

2. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

เนื้อหาสาระของคู่มือมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และ 4.68 ตามลำดับ

3. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีความเป็นไปได้โดยรวมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54

4. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีประโยชน์โดยรวมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า มีประโยชน์ในระดับมากที่สุดทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65

5. ระดับความสอดคล้องของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีผลการประเมินดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ข้อ	รายการประเมินความสอดคล้องของโปรแกรม	ความสอดคล้อง		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	หลักการและเหตุผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของโปรแกรม	4.67	0.53	มากที่สุด
2	จุดมุ่งหมายของโปรแกรมสอดคล้องกับโครงสร้างของโปรแกรม	4.58	0.53	มากที่สุด
3	จุดมุ่งหมายของโปรแกรมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4.75	0.49	มากที่สุด
4	จุดมุ่งหมายของโปรแกรมสอดคล้องกับกิจกรรมการพัฒนา	4.77	0.53	มากที่สุด
5	จุดมุ่งหมายของโปรแกรมสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	4.73	0.53	มากที่สุด
6	เนื้อหาสาระของโปรแกรมสอดคล้องกับระยะเวลาการพัฒนา	4.63	0.53	มากที่สุด
7	เนื้อหาของโปรแกรมสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	4.58	0.53	มากที่สุด
8	กิจกรรมการพัฒนาสอดคล้องกับระยะเวลาในการพัฒนา	4.54	0.38	มากที่สุด
9	กิจกรรมการพัฒนาสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	4.58	0.49	มากที่สุด
10	สื่อและอุปกรณ์สอดคล้องกับกิจกรรมการพัฒนา	4.62	0.49	มากที่สุด
	รวม	4.65	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ผลการประเมินโปรแกรม เสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครูมีความสอดคล้องโดยรวมในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ จุดมุ่งหมายของโปรแกรม สอดคล้องกับกิจกรรมการพัฒนา จุดมุ่งหมายของโปรแกรมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมายของโปรแกรมสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครูในสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์สมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครูในสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสมรรถนะการรู้ดิจิทัลมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อสารสนเทศ สอดคล้องกับแนวคิดการรู้ดิจิทัลของ Bowden (2007) ที่กำหนดสมรรถนะการรู้ดิจิทัลไว้ 7 ประการ คือ การสร้างองค์ความรู้จากสารสนเทศ ทักษะการค้นคืนสารสนเทศ ความสามารถในการอ่านสารสนเทศ การตระหนักรู้คุณค่าสารสนเทศ ความสำคัญของสารสนเทศ การคัดกรองสารสนเทศและความสามารถในการเผยแพร่สารสนเทศ

2. ผลการออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู ใช้วิธีการแบบผสมผสาน คือ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การศึกษาดูงาน 4) การปฏิบัติจริง ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้องและความมีประโยชน์ของโปรแกรม และคู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการอ่านและเข้าใจสารสนเทศ พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้อง

กับผลวิจัยของ มาริษา สุจิตวนิช และเยาวภา บัวเวช (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ประโยชน์และการนำไปใช้ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ประโยชน์ในเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ลำดับแรก นักศึกษาเห็นความสำคัญของคุณค่า คุณธรรม จริยธรรม ที่บุคคลพึงมี ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อต้องมีและ 3) นักศึกษาสามารถเลือกรับข่าวสารหรือเนื้อหาต่างๆ จากสื่อที่ดีที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเองได้ 2) การนำไปใช้ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ด้านการสร้างและการสื่อสารสารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลต่างๆ ที่ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงหรือมีการประมวลผลหรือวิเคราะห์สรุปผลด้วยวิธีการต่างๆ แล้วเก็บรวบรวมไว้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ตามต้องการการประมวลผล (Data Processing) ผลประเมินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีความจำเป็นต้องพัฒนาอันดับ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กู้เกียรติ แดงสีดา (2563) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง ยุคดิจิทัลกับแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามรูปแบบของ PDCA ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาองค์ความรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

2.3 ด้านการประเมินสารสนเทศเบื้องต้น เป็นขั้นตอนในการประเมินเพื่อคัดเลือกสารสนเทศที่เราได้จากการสืบค้นที่มีคุณค่า มีความน่าเชื่อถือในทางวิชาการ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีความจำเป็นในการพัฒนา อันดับ 3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชนิตร์ สีนาราช (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในบริบทที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและในยุคที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมดิจิทัล ด้วยการขับเคลื่อนสู่โมเดลประเทศไทย 4.0 การรู้ดิจิทัลจึงเป็นประเด็นสำคัญเนื่องจากประเทศไทยยังไม่ปรากฏมาตรฐานการรู้สารสนเทศดิจิทัลที่ชัดเจนที่จะสามารถนำไปใช้เป็นบรรทัดฐานในการศึกษาและการสอนในระดับต่าง ๆ

2.4 ด้านการรวบรวมองค์ความรู้ การรวบรวมองค์ความรู้ ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญ หากสถานศึกษาแห่งใดมีการจัดเก็บองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ สะดวกในการค้นหาเพื่อนำมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการประเมินพบว่า มีความจำเป็น อันดับ 5 ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ อติพร เกิดเรือง (2563) ได้ศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล ดำเนินการศึกษาโดยวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรู้หนังสือในศตวรรษที่ 21 และการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อให้ได้พรมแดนใหม่แห่งการเรียนรู้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้ตามหลักสูตร และมุ่งการวัดผลและประเมินผลเพื่อดูการพัฒนาการมากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์

5. ด้านการรู้สารสนเทศ การรู้สารสนเทศ (Information literacy) เป็นความรู้ความสามารถ และทักษะของบุคคลในการเข้าถึงสารสนเทศ ประเมินสารสนเทศที่ค้นมาได้ และใช้สารสนเทศ

อย่างมีประสิทธิภาพทุกรูปแบบ จากผลการประเมินพบว่า มีความต้องการ อันดับที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชนิตร์ สีนาราช (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในบริบทที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและในยุคที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมดิจิทัล ด้วยการขับเคลื่อนสู่โมเดลประเทศไทย 4.0 ผลวิจัยสรุปได้ว่า การรู้ดิจิทัลเป็นชุดทักษะและความรู้ทางด้านสารสนเทศ กระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารการเรียนรู้ การรู้ในสิ่งที่เห็น และทักษะอารมณ์ทางสังคม การที่ผู้เรียนมีทักษะการรู้ดิจิทัล หมายความว่า ผู้เรียนได้มีทักษะที่มีความจำเป็นครบถ้วนในการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การรู้เท่าทันสื่อ การรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital literacy) เป็นความสามารถของผู้ใช้งานเครื่องมือดิจิทัลทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพื่อการศึกษา การทำงาน ความบันเทิง การสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และผลิตเนื้อหาดิจิทัล ซึ่งผู้ใช้ควรมีทักษะ การคิดวิเคราะห์และการประเมินเนื้อหาดิจิทัลได้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนมี ความรับผิดชอบและมีจริยธรรมต่อสังคมส่วนรวมภายใต้ระบบนิเวศดิจิทัล (Digital ecosystem) ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ มาริษา สุจิตวนิช และเยาวภา บัวเวช (2563) ซึ่งศึกษาเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ ประโยชน์และการนำไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประโยชน์ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) นักศึกษาเห็นความสำคัญของคุณค่า คุณธรรม จริยธรรม ที่บุคคลพึงมีทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม (2) นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อต้องมีและ (3) นักศึกษาสามารถเลือกรับข่าวสารหรือเนื้อหาต่าง ๆ จากสื่อที่ดีที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเองได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านอื่น ๆ สำหรับใช้พัฒนาศักยภาพนักเรียนในการเตรียมตัวเพื่อรองรับการประเมินในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ

และระดับนานาชาติ

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาสมรรถนะครูด้านอื่น ๆ โดยใช้ระบบการอบรมพัฒนา และการนิเทศออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

- กู่เกียรติ แดงสีดา. (2563). ยุคดิจิทัลกับแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ชูชัย สมितिไกร. (2550). การสรรหา การคัดเลือก และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมาก ศิริเนาวกุล. (2564). การปฏิวัติระบบการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ. เข้าถึงเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2564 เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>
- พรชนิตว์ สีนาราช. (2560). ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มาริษา สุจิตวนิช และเยาวภา บัวเวช. (2563). การรู้เท่าทันสื่อ ประโยชน์และการนำไปใช้. กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2554). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2558). การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเก็บข้อมูล Competency. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- อดิพร เกิดเรือง. (2563). การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยยุคดิจิทัล. สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และธรรมมาภิบาล: มหาวิทยาลัยชินวัตร.
- Bowden. (2007). *Seminoles.com*. Archived from the original on July 3.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Academic Leadership of Administators Affecting Learning Organization of School Under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2

นภัสวรรณ นันโท¹, หทัย น้อยสมบัติ²

Naphatsawan Nanto¹, Hatai Noisombut²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และ 4) ศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้งหมด จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.98 และ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร์้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Graduate Student Master of Education. Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

² Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูง ($r_{xy} = .648^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน (X_4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_5) ด้านการวัดผลและประเมินผล (X_3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (X_1) และด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา (X_6) ส่งผลต่อ ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยตัวแปรทั้ง 5 นี้ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ร้อยละ 45.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = 1.632 + 0.199X_4 + 0.179X_5 + 0.088X_3 + 0.088X_1 + 0.075X_6$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.288ZX_4 + 0.262ZX_5 + 0.138ZX_3 + 0.137ZX_1 + 0.111ZX_6$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study academic leadership of school administrators under Roi Et primary educational service area office 2, 2) study learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2, 3) study the relationship between academic leadership of school administrators and learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2 and 4) study administrators academic leadership affecting learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2. The samples were 347 school administrators and teachers in Roi Et primary educational service area office 2, divided into 37 school administrators and 310 teachers. The research instrument used for data collection was a five rating scales questionnaire with reliabilities of Cronbach's alpha coefficient were 0.98 and 0.97. The statistical techniques employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. Regression equations were created for predicting dependent variables through Stepwise Multiple Regression analysis. The research findings were as follows: 1) Academic leadership of school administrators under Roi Et primary educational service area office 2 in overall in overall and each aspect were at a high level. 2) Learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2 in overall in overall and each aspect were at a high level. 3) The relationship of academic leadership of school administrators and learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2, overall the relationship was positive ($r_{xy} = .648^{**}$) at the .01 level of significance. 4) Academic

leadership of school administrators affecting learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2 consisted of 5 aspects: teaching supervision (X_4), promotion of academic atmosphere (X_5), measurement and evaluation (X_3), curriculum and teaching administration (X_1), and the use of technology and innovation in development (X_6). The five variables predicted the variance of learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2. It could predict 45.40% at the 0.01 level of significance. The prediction equations could be written as follow:

The regressive equation in the form of raw score (Unstandardized Score)

$$Y' = 1.632 + 0.199X_4 + 0.179X_5 + 0.088X_3 + 0.088X_1 + 0.075X_6$$

The regressive equation in the form of standard score (Standardized Score)

$$Z'y = 0.288ZX_4 + 0.262ZX_5 + 0.138ZX_3 + 0.137ZX_1 + 0.111ZX_6$$

Keywords: Academic leadership of school administrators, Learning organization of schools

บทนำ

จากสภาพการณ์ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว คือ “คุณภาพของคน” ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ (สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2551: 11) การศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยคนที่มีคุณภาพต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ เมื่อคนมีคุณภาพย่อมส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2579) ที่มีวิสัยทัศน์คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลง

ของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 78)

การที่จะพัฒนาองค์กรหรือสถานศึกษาให้ก้าวสู่ “องค์กรแห่งการเรียนรู้” (Learning organization) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมี “ภาวะผู้นำทางวิชาการ” ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารและจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่ดี โดยผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำทางการศึกษาเพื่อบริหารโดยการสร้างและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ธีระ ฤทธิเจริญ, 2550: 147) ทั้งนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ครูทุ่มเทการทำงานด้านการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น มีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และพัฒนางานด้านวิชาการตลอดจนเป็นการนำพาโรงเรียนไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ชัยลักษณ์ รักษาและคณะ, 2552: 22) จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ใน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับชาติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, ออนไลน์: 6-7) ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจแก้ปัญหา ขาดความเอาใจใส่ในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา และควรต้องเริ่มจากการที่ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาบริหารจัดการองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อจะได้พัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการสอน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาโรงเรียน อย่างน้อยหนึ่งด้าน ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 2,629 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, ออนไลน์: 6-7)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 347 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-44) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากแบบใส่คืน จนได้กลุ่ม

ตัวอย่างครบ 347 คน (สำนักงานนโยบายและ
วิชาการสถิติ, ออนไลน์: 85-88)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ใน
การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะ
เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของ
สถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า (Rating Scale) กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ
ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่เก็บ
รวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน
22 โรงเรียนเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อบริษัทงานกับโรงเรียนที่เป็นก

กลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูด้วยตนเอง
เพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการ
วิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 347
ชุด และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 347 ชุด
คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจ
สอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผล
และวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใน
การวิจัย ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดย
รวมและรายด้าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถาน
ศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวม
และรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ	ลำดับ
1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน	4.47	0.47	มาก	2
2 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.49	0.41	มาก	1
3 ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.41	0.48	มาก	5
4 ด้านการนิเทศการสอน	4.43	0.44	มาก	4
5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.45	0.44	มาก	3
6 ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา	4.47	0.45	มาก	2
โดยรวม	4.45	0.32	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ด้านการนิเทศการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. ผลการวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเป็น องค์กรแห่ง การเรียนรู้	ลำดับ
1 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.46	0.38	มาก	3
2 ด้านการมีส่วนร่วม	4.47	0.40	มาก	2
3 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.48	0.44	มาก	1
4 ด้านการคิดเชิงระบบและมีแบบแผนความคิด	4.43	0.47	มาก	4
5 ด้านการบริหารจัดการองค์กรการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ	4.29	0.42	มาก	6
6 ด้านการให้อำนาจแก่สมาชิกในองค์กร	4.40	0.42	มาก	5
โดยรวม	4.43	0.30	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการคิดเชิงระบบและมีแบบแผนความคิด ด้านการให้อำนาจแก่สมาชิกในองค์กร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้าน

การบริหารจัดการองค์กรการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y	ระดับความสัมพันธ์
X ₁	1	-	-	-	-	-	.452**	ปานกลาง
X ₂	.796**	1	-	-	-	-	.413**	ปานกลาง
X ₃	.319**	.261**	1	-	-	-	.506**	ปานกลาง
X ₄	.266**	.204**	.685**	1	-	-	.531**	ปานกลาง
X ₅	.643**	.643**	.234**	.176**	1	-	.456**	ปานกลาง
X ₆	.230**	.227**	.589**	.596**	.202**	1	.449**	ปานกลาง
X							.648**	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูง ($r_{xy} = .648^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกใน

ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	p
1	X ₄	0.531	0.282	135.610	0.000
2	X ₄ , X ₅	0.646	0.418	123.393	0.000
3	X ₄ , X ₅ , X ₃	0.661	0.437	88.649	0.000
4	X ₄ , X ₅ , X ₃ , X ₁	0.668	0.447	69.053	0.000
5	X ₄ , X ₅ , X ₃ , X ₁ , X ₆	0.674	0.454	56.698	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการคือด้านการนิเทศการสอน (X_4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_5) ด้านการวัดผลและประเมินผล (X_3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (X_1) และด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา (X_6) สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.199, 0.179, 0.088, 0.088 และ 0.075 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.288, 0.262, 0.138, 0.137 และ 0.111 โดยตัวแปรทั้ง 5 นี้ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ร้อยละ 45.40 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมการพยากรณ์ที่มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 1.632 + 0.199X_4 + 0.179X_5 + 0.088X_3 + 0.088X_1 + 0.075X_6$$

สมการพยากรณ์ที่มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.288ZX_4 + 0.262ZX_5 + 0.138ZX_3 + 0.137ZX_1 + 0.111ZX_6$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้พบข้อประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายและนำเสนอดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้กำหนดภารกิจด้านวิชาการของโรงเรียนร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และเป็นผู้นำในการพัฒนาภารกิจของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมถวิล ศิลปะคนธรรพ์ และสำเริง อ่อนสัมพันธุ์ (2557: 185) วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนมีค่าสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ แววรรณจิตต์ และคณะ (2561: 6-8) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการกำหนด

ภารกิจของโรงเรียนมีค่าสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา อัครพูลพัฒน์ (2558: 125-127) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนมีค่าสูงสุด

2. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนที่เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การทำงานเป็นทีมเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบ และมีแบบแผนความคิด การพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพของผู้บริหารและครูในโรงเรียน ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี พาลาด และคณะ (2560: 7-11) วิจัยเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดย ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมมีค่าสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรภา เกตุมาลา (2552: 182) วิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแบบภาวะผู้นำในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแบบภาวะผู้นำในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครสรุปโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้เป็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ผู้บริหารสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนภายในสถานศึกษาของตนเอง มีการกำหนดภารกิจของโรงเรียนอย่างชัดเจน มีการนิเทศการสอนการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมมือกันในแนวทางการปฏิบัติมุ่งมั่นและพัฒนาให้การจัดการศึกษามุ่งผลและมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอนัญญา ชาระวงศ์ และคณะ (2561: 158-160) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล คงประจักษ์ (2561: 171-172) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ

วรรณณา เฟื่องฟู (2558: 73) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาปฐมฤกษ์เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาปฐมฤกษ์เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 จากตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ตัวแปร ตามลำดับ ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาโรงเรียน จะเห็นได้ว่าตัวแปรเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาใช้การนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน เพื่อประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ประเมินผลของผู้เรียนตามสภาพจริง การใช้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรพัฒนางานวิชาการ อีกด้านที่สำคัญ คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาโรงเรียน สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ เพื่อสร้างสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัยและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิด

ของ Glickman (200: 7) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นหน้าที่ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผลค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แต่กลับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล จัดทำระเบียบการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนเรียนอย่างชัดเจน ผู้บริหารควรใช้ผลจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของโรงเรียนต่อไป

1.2 จากการวิจัยพบว่าความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการองค์กรการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและทันสมัย สร้างกลยุทธ์และวิธีการพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ เพื่อ

พัฒนาองค์การการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ

1.3 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ไม่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดภารกิจด้านวิชาการของโรงเรียนให้ชัดเจน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาภารกิจด้านวิชาการของโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินการดำเนินงานตามแผนไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เท่านั้น ในครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความครอบคลุมสถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้เห็นภาพรวมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

2.2 งานวิจัยนี้กำหนดตัวแปรตามแนวคิดที่กำหนดไว้เท่านั้น จึงควรมีการวิจัยโดยใช้แนวคิดทฤษฎีอื่น ซึ่งอาจมีตัวแปรที่แตกต่างไปเพื่อจะได้ข้อมูลในมิติอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างรอบด้าน

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ไม่เพียงแต่ตัวแปรด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยลักษณ์ รักษา, สนั่น ฝ่ายแดง และอมรรวรรณ วงศ์โกมลเชษฐ. (2552). ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1. การค้นคว้าอิสระด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นิรมล คงประจักษ์. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 159-173.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะวรรณ แววรรณจิตต์, ชไมพร ดิสถาพ และ จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ. วารสารบริหารการศึกษามศว, 15(29), 6-8.
- พนิดา อัครพูลพัฒน์ (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 8(17), 120-129.

- ราตรี พาลาด, กรองทิพย์ นาควิเชตร และศรุดา ชัยสุวรรณ. (2560). ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. *ลิกษา วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, 4(1), 7-11.
- วรรณนา เฟื่องฟู. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุรภา เกตุมาลา. (2552). *การศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแบบภาวะผู้นำในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.
- สมถวิล ศิลปะคนธรรม์ และลำเจิง อ่อนสัมพันธ์. (2557). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 5(1), 185-186.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2562). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน*. (ออนไลน์). จาก <http://www.ret2.go.th/ict/>.
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2551). *แนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. ในเอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า*. เข้าถึงได้จาก [Online]<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/Toneminute/files/55/A3-16.pdf>
- อนัญติยา ชารวงค์, รชฎ สุวรรณภู และทัศนาศา ประสานตรี. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 15(71), 158-160.
- Glickman, C.D. (2007). *Super Vision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. Boston: Prarson.

การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

Developing a teaching model based on the concept of collaborative learning theory computer course by using the website

เบญญาลักษณ์ รวยเรืองรุ่ง¹

Benyalak Ruayruengrung

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ 1) รูปแบบการสอนบนเว็บแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการสอน ขั้นที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นย่อย 1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Prepare) 2) ขั้นศึกษาองค์ความรู้และฝึกหัด (Knowledge and practice) 3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Activities) 4) ขั้นประเมินความรู้ (Knowledge assessment) และขั้นที่ 3 ขั้นประยุกต์ใช้

2. ผลการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ มีผลดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ 83.27/82.92

2.2 ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ มีค่าเท่ากับ 0.4131

¹ โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” กองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

¹ Tessaban2 “Isandheerawittayakan” School Municipality of Buriram, Buriram

2.3 นักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.48)

คำสำคัญ: รูปแบบการสอน การเรียนรู้แบบร่วมมือ

Abstract

The objectives of the research were to develop a Developing a teaching model based on the concept of collaborative learning theory computer course by using the website. The sample subjects of the study were forty 9th grade students of class 1 at Tassaban 2 Esantheerawittayakan School in the second semester of 2018. The research instrument was a web-based collaborative learning model, twelve lesson plans, forty items of an achievement test, and a questionnaire. The statistics used were the percentage, mean, and standard deviation.

Results of the research were as follows:

1. The study showed that the Develop a teaching model based on the concept of collaborative learning theory. computer course by using the website subject consisted of four parts: 1) principles, 2) objectives, 3) an instructional process, and 4) evaluation. The instructional process consisted of three steps: 1) preparation, 2) learning exchange with preparation, knowledge and practice, group activities, and knowledge assessment, and 3) application.

2. The effects of the Develop a teaching model based on the concept of collaborative learning theory computer course by using the website were as follows.

2.1 The average efficiency of the collaborative learning model regarding the standardized criteria was 83.27/82.92.

2.2 The average effectiveness of the web-based collaborative learning model in learning was 0.4131.

2.3 The average score of the students after using the web-based collaborative learning model was significantly higher than that of before using the model at the.05 level.

2.4 The overall satisfaction of the students with the web-based collaborative learning model was at the highest level ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.48)

Keywords: Collaborative Learning, Web-Based Instruction

บทนำ

การร่วมมือกันเรียนรู้ (cooperative learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่มสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน สมาชิกจะมีการพูดคุยกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากเพื่อน สิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ประการหนึ่ง ก็คือ นักเรียนจะรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้น เกิดความมั่นใจในตนเอง ทั้งนี้ก็เพราะว่านักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มและเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าตนเองก็มีความสามารถที่จะช่วยให้กลุ่ม ประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ และเมื่อผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของตนเองแล้วก็就会有ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากขึ้นทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยเหลือกลุ่มต่อไป นอกจากนี้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้อยังก่อให้เกิดบรรยากาศที่นักเรียนทุกคนได้พูดคุยกัน ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน ได้ฝึกการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านสังคมให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (Slavin and Sickle, 1984 อ้างถึงใน ปสาสน์ กงตาล, 2534: 19-23)

ดังนั้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการร่วมมือกันเรียนรู้จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้สอนในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดทักษะการปฏิบัติในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ หรือส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองจากการลงมือปฏิบัติจริง และแสวงหาความรู้ได้อย่างรู้เท่าทันได้ทุกหนทุกแห่ง เพื่อให้สามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอ

ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่ว่าการปฏิรูปการศึกษานั้นเป็นการศึกษาแบบใหม่ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาและมีคุณธรรมนำความรู้

การสอนโดยใช้เว็บไซต์สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้เรียนคนอื่น ๆ และกับผู้สอนได้รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับเนื้อหา โดยการเสาะแสวงหาข้อมูลจากบริการในอินเทอร์เน็ตด้วยตนเองจากบริการเวิลด์ไวด์เว็บ (world wide web) การโต้ตอบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) การสนทนา (chat) และกระดานสนทนา (web board) เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างทั่วถึง เป็นลักษณะการเรียนที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และศักยภาพทางการเรียนรู้ของ ผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษา ทบทวนเนื้อหาและฝึกทำแบบฝึกหัดบนเว็บได้ทุกที่

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์ โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์บางปัญหา เช่น ปัญหาการสอนให้ครบตามหัวข้อไม่ทันตามเวลา ปัญหาเวลาที่ใช้ในการสอนภาคปฏิบัติมีน้อยเนื่องจากต้องสอนเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีจำนวนมาก ปัญหานักเรียนติดตาม การสาธิต การปฏิบัติไม่ทัน นักเรียนไม่สามารถทบทวนการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยการนำเอาเนื้อหาวิชาที่เป็นทฤษฎีนำเสนอผ่านสื่อมัลติมีเดียรวมทั้งสาธิตการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาผ่านทางเว็บได้ ผู้ศึกษาจึงได้พัฒนารูปแบบการสอนให้เข้ากับสภาพธรรมชาติ

วิชา และตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอน จึงได้นำแนวคิด และหลักการรวมทั้งองค์ประกอบต่างๆ ของการเรียนบนเว็บ (Web-based Learning) ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยี ในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Driscoll, 1997) ที่ประยุกต์ใช้คุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตมาเป็นสื่อกลางเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และมีทักษะในการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน (Khan, 1997) เป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาและเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองมาใช้ในการพัฒนาจัดการศึกษา ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกันส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) (Slavin, 1990 ; ทิศนา ขัมมณี, 2552) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ในยุคปฏิรูปผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืนมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น

จากเหตุผลดังกล่าวจึงพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ มาพัฒนาผู้เรียน และเพื่อช่วยให้การวางแผนการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ โดยศึกษา

2.1 ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ

2.2 ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบ

2.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4 ศึกษาความพึงพอใจ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการสอน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1.1 ครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 10 ท่าน เพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ด้านสภาพปัญหาการจัดการเรียนสอน และด้านความต้องการในการจัดการเรียนสอน โดยเลือกแบบเจาะจง

1.2 นักเรียน

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 121 คน จาก 4 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 92 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Krejcie & Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured interview)

3.2 กำหนดจุดประสงค์ของการสอบถาม และสร้างแบบสอบถามครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ตามประเด็นที่กำหนด

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

3.4 นำแบบสอบถาม ที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปสอบถามครูผู้สอน และนักเรียนตามประเด็นที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสอน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบ

นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ในระยะเวลาที่ 1 มาสังเคราะห์รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ โดยกำหนดองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้เครื่องมือ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

2.1 ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของต้นแบบการพัฒนารูปแบบการสอน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของต้นแบบ

การพัฒนารูปแบบการสอน ซึ่งดำเนินการโดยผู้วิจัยที่คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 5 คน

2.2 นักเรียน

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 121 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 42 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย สำหรับทดลองใช้เครื่องมือ (try-out)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 รูปแบบการสอนบนเว็บแบบร่วมมือกันเรียนรู้รายวิชาคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ในระยยะที่ 1 มาสังเคราะห์รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล

ขั้นตอนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการสอน เป็นขั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน ชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนแต่ละครั้ง สร้างข้อตกลงในการเรียน แนะนำวิธีการเรียน มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถ

ขั้นที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมความพร้อม (Prepare) เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ขั้นนี้ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการนำเสนอความรู้ อธิบายและสาธิต

2.2 ขั้นศึกษาองค์ความรู้และฝึกหัด (Knowledge and practice) เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนศึกษาความรู้เนื้อหา อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม

2.3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Activities) เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ซึ่งขั้นนี้ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนในกลุ่มร่วมมือกันช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรม

2.4 ขั้นประเมินความรู้ (Knowledge assessment) ขั้นนี้จะเป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน และผู้เรียนแต่ละคนจะทำแบบทดสอบด้วยตนเอง เป็นการประเมินว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

ขั้นที่ 3 ขั้นประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการเรียนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2) นำผลที่ได้จากการสังเคราะห์รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ในประเด็นของเชื่อมโยงของแนวคิด และองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้ทราบความสำคัญ ธรรมชาติ/ลักษณะเฉพาะ คุณภาพผู้เรียน สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และการประเมินผล การเรียนรู้

2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ วิธีวัดและประเมินผลและแนวการสอน จากคู่มือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4) ศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามรูปแบบการสอนบนเว็บแบบร่วมมือกัน เรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่อกำหนดขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ รูปแบบที่พัฒนาขึ้น

5) ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของสาระสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการ เรียนรู้

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ผลการประเมินความเหมาะสมของ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ย โดยรวม ($\bar{X}$ =4.64)

7) จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุง แล้วเพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1) ศึกษาหลักสูตร คู่มือครูกลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี การวัดผล ประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อศึกษามาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ศึกษาวิธีการ

สร้างข้อสอบ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ การเรียนรู้

2) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนพร้อมแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับ จุดประสงค์การเรียนรู้

3) นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบ แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว

4) นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่า ความยาก (P) และค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ (B) ด้วยวิธีของเบรนนัน (Brennan) ปรากฏว่ามีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.47 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) ตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.78

5) นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ มาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธี ของโลเวทท์ (Lovett) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบ ทดสอบเท่ากับ 0.97

6) จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจ สอบคุณภาพแล้ว จำนวน 40 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.4 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบ การสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ มีลักษณะเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างและหา คุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาแนวคิดทฤษฎีและขั้นตอนในการสร้างแบบ วัดความพึงพอใจ

2) สร้างแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ ชดเชยตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามประเด็นหลักที่ต้องการวัดในแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้

4) วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นหลัก

5) ปรับปรุงข้อคำถามของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนตามรูปแบบการสอนบนเว็บโดยใช้วิธีการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน

6) หาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนตามรูปแบบการสอนบนเว็บโดยใช้วิธีการการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นเป็นรายข้อ และนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่คัดเลือกไว้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

4.5 การสร้างเนื้อหาบนเว็บ

1) เขียนผังโครงสร้าง (Flowchart) และสตอรี่บอร์ด (Storyboard) โดยผังโครงสร้างเว็บไซต์มีโครงสร้างหลัก ประกอบด้วย ส่วนของการลงทะเบียน ส่วนของการ นำเสนอเนื้อหา ส่วนการนำเสนอปัญหา ส่วนการนำเสนอความรู้เพิ่มเติม และส่วนของการ ติดต่อสื่อสาร

2) นำผังการสร้างเว็บไซต์และสตอรี่บอร์ดไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมก่อนการสร้างเป็นบทเรียนบนเว็บ

3) ปรับปรุงแก้ไขผังโครงสร้าง (Flowchart) และสตอรี่บอร์ด (Storyboard) ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยเสนอให้ปรับปรุงโครงสร้างที่เป็นช่องทางการสื่อสารบนเว็บบางส่วนเพราะยังไม่ชัดเจน ควรเพิ่มหน้าเว็บในสตอรี่บอร์ด (Storyboard) ให้เหมาะสมกับขอบเขตของเนื้อหา และเลือกภาพให้สอดคล้องกับเนื้อหา

4) สร้างบทเรียนบนเว็บที่ใช้ในระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนมูเดิ้ล (Moodle LMS) และสร้างคู่มือการใช้งานสำหรับผู้เรียนและผู้สอน นำไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของการใช้งาน

5) นำแบบประเมินด้านเนื้อหา และด้านการออกแบบการออกแบบบนเว็บและเนื้อหาที่พัฒนาขึ้นในระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนมูเดิ้ล (Moodle LMS) เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนบนเว็บ เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนบนเว็บเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหา และด้านการออกแบบการสอนบนเว็บ ผลการประเมินพบว่า ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.68$) และด้านการออกแบบการสอนบนเว็บ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.68$)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษานำรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ โดยผู้ศึกษานำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 42 คน โดยทำการทดลองแบบการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง การทดลองกลุ่มเล็ก และการทดลองแบบภาคสนาม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลความเที่ยงตรงภายใน (Internal Validation) วิเคราะห์ ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบการสอน

ตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชา คอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลความเที่ยงตรง ภายนอก (External Validation) โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากการทดลองใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบ การสอน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 121 คน จาก 4 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 การเตรียมการก่อนการทดลอง

2.1.1 เตรียมความพร้อมก่อนการ เรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1.2 วัตถุประสงค์การเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการประเมิน ผล เตรียมความพร้อมของเว็บการสอน เอกสาร ประกอบการเรียนการสอน และเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎี แบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เวลาในการทดลอง 12 สัปดาห์

2.3 เมื่อเรียนครบทุกหน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน และทำแบบวัดความพึงพอใจ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน ใช้ทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียน จบเนื้อหา โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) และ แบบวัดความพึงพอใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของผู้เรียน โดยการ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการทำแบบสอบถาม ความพึงพอใจโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการพัฒนารูปแบบการสอน

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการ พัฒนารูปแบบการสอน ปรากฏผลดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.73$)

2. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัจจุบันและความต้องการในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$)

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการสอน ปรากฏผลดังนี้

รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการสอน ขั้นที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย

ด้วยขั้นตอนย่อย 1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Prepare) 2) ขั้นศึกษาองค์ความรู้และฝึกหัด (Knowledge and practice) 3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Activities) 4) ขั้นประเมินความรู้ (Knowledge assessment) และขั้นที่ 3 ขั้นประยุกต์ใช้

ระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการสอน

1. ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนบนเว็บแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

การประเมิน	n	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ระหว่างเรียน	40	120	2990	99.67	2.04	83.27
หลังเรียน	40	40	995	33.17	1.88	82.92

จากตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.27 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.92 และประสิทธิภาพโดยรวมรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ $83.27/82.92$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลการหาดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบ

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

การประเมิน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ระหว่างเรียน	40	40	18.97	1.88	37.651
หลังเรียน	40	40	33.17	1.15	

การสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ มีค่าเท่ากับ 0.4131

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ผลปรากฏดังตาราง 2

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.88 และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.15 และค่า t-test เท่ากับ 37.651

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนบนเว็บแบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.66$, S.D.= 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการค้นหาข้อมูลและแหล่งข้อมูล ($\bar{X}=4.69$, S.D.= 0.47) ด้านความชอบ ($\bar{X}=4.68$, S.D.= 0.47) และด้านความน่าสนใจแปลกใหม่ ($\bar{X}=4.67$, S.D.= 0.47) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ $83.27/82.92$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และจากการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉลี่ยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นผลมาจากที่ผู้เรียนเห็นประโยชน์จากการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับการฝึกทางคอมพิวเตอร์จากการเรียนรู้ด้วยตนเองและการถ่ายทอดจากเพื่อนร่วมกันในขณะเดียวกันการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นวิธีการเรียนที่ปลูกฝังการทำงานเป็นกลุ่มมีทักษะในการแก้ปัญหา ร่วมกัน สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ต่าง ๆ มากทั้งทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล นอกจากนี้การเรียนการสอนบนเว็บเป็นการสอนที่ทำให้ นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยที่นักเรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้

นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน และเรียนอย่างมีเป้าหมาย โดยนักเรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนได้อีกด้วย ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นสอดคล้องกับ Khan (1997) กล่าวว่า การสอนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้นของการทำความเข้าใจการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนที่แสวงหาความรู้ในการเรียนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ และเรียนอย่างมีเป้าหมายส่งผลให้สามารถเรียนได้ดีกว่าสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นานกว่าและนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้ดีกว่าผู้ที่ได้รับจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ Joyce & Weil (2004) กล่าวถึงการสอนควรจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนให้เขาได้สามารถศึกษาด้วยตนเอง เน้นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาทวิวิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies) ของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวใหม่

2. ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ มีค่าเท่ากับ 0.4131 หมายความว่า หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.31 จากก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ได้พัฒนาตามขั้นตอนอย่างมีระบบ เริ่มตั้งแต่ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและยังได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และพิจารณาแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะทุกขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้จัดเรียงลำดับจากเนื้อหาง่ายไปหายาก ครูผู้สอนก็เอาใจใส่ดูแลการจัดกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีการเสริมแรงและให้รางวัล นักเรียนที่จัดกิจกรรมได้ถูกต้องเป็นที่น่าพอใจ และยังให้กำลังใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการสอนบนเว็บที่การจัดการเรียนการสอนช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาบทเรียนได้ทุก

เวลา ปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นกับบทเรียนบนเว็บกับผู้สอนและกับกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการสอนบนเว็บ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนและผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารกันหรือเข้าถึงบทเรียนบนเว็บได้ตลอดเวลาด้วยความสะดวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายันต์ โพธิ์เกตู (2554: 77-86) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเว็บ วิชาฟิสิกส์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน พบว่า ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.4521

3. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือการเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหา คำตอบวิธีการด้วยการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่มาของหลักการนั้นๆ ด้วยตนเองมากกว่าการที่ผู้สอนบอกให้ผู้เรียนทราบ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจที่มาของหลักการอย่างแท้จริง เป็นการเรียนโดยใช้ความเข้าใจ มิใช่เพียงการเรียนจากการท่องจำตามแนวทางของการศึกษาในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งยังสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ (Slavin, 1990) นอกจากนี้แล้วการเรียนการสอนบนเว็บเป็นการเรียนการสอนที่มีการผสมผสานเทคโนโลยีการเรียนการสอนทุกรูปแบบกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมที่มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่งเป็นมุมมองที่มีผู้ยอมรับกันอย่างแพร่หลายมากที่สุด (Driscoll, 2002) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนันท์ ปานนิ่ม (2559: 121-129) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือ

ในรายวิชาการออกแบบคอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่อการศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้พัฒนาขึ้น พบว่าหลังการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05

4. จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนตามแนวคิดทฤษฎีแบบร่วมมือกันเรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บไซต์ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนนี้เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี รวมถึงกิจกรรมบนเว็บช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเรียนการสอนบนเว็บทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่แปลกใหม่เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติจึงส่งผลให้ผู้เรียนที่ไม่ค่อยมีโอกาสแสดงออกในการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับคริสคอล (Driscoll, 2002) ที่กล่าวเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในการเรียนบนเว็บไว้ว่า ช่วยทำให้ ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งทำได้ยากในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ และยังตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลอีกด้วย และสอดคล้องกับ นิศากรไพบุลย์สิน (2559: 91-101) การพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บโดยบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกันกับการแก้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้การเรียนการสอนบนเว็บโดยบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกันกับการแก้ปัญหาเป็นฐาน มีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรม เพราะนักเรียนจะมีความสุขและสนุกกับการทำกิจกรรมนั้นๆ เช่น การนำเอาเทคโนโลยีเฟสบุ๊ค (Facebook) ที่เป็นสังคมออนไลน์ (Online Social Network) มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน

2. รูปแบบการสอนบนเว็บแบบร่วมมือกัน เรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ เป็นการสร้างผลงานที่เกิดความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีบทบาทเพียงเป็นผู้ให้แนวทางที่ปรึกษา และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีเวลาในปฏิสัมพันธ์โต้ตอบผ่านเครื่องมือสื่อสาร

บนเว็บ และกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดความ อยากรู้ และค้นหาความรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้การเรียนการสอนแบบร่วมมือกับรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่เนื่องจากการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนมากมาย ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจลองนำเทคนิคอื่นๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงอย่างเดียว ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจลองพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนาด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิระ ดีช่วย. (2554). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเสริมสร้างมโนทัศน์ทางชีววิทยาและความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทศนา แคมมณี. (2552). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปสาสน์ กงตาล. (2534). การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้อ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย ขอนแก่น*, 18(ตุลาคม 2534), 19-23.
- ปียนันท์ ปานนิม. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือ. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาลอยลงกรณีในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(2), (เดือน พฤษภาคม-เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2559).
- ปานทิพย์ ดอนขันไพโร. (2551). *การพัฒนา รูปแบบการสอนคอมพิวเตอร์แบบเน้นการร่วมมือกันเรียนรู้อเพื่อเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. วิทยานิพนธ์ วท.บ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- พิณสุดา ลีธีรวัชรศรี. (2552). *สภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี การพิมพ์.
- วิชุดา รัตน์เพียร. (2548). *การเรียนการสอนบนเว็บไซต์หน้า*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกูล. (2553). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2551/2552 บทบาทการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- ศยามน อินสะอาด. (2553). *การพัฒนารูปแบบอ็อบเจกต์เลิร์นนิ่งเพื่อเสริมสร้างการสร้างความรู้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- স্যันต์ โพธิ์เกตุ. (2554). *การพัฒนาแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเว็บวิชาฟิสิกส์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 34(1-2), 77-86.
- Driver, R.H. and Bell. (1986). Students thinking and the learning of science: A constructivist view. *The School Review*, 67(240), 443-456.
- Driscoll, M. (2002). *Blended Learning: let's get beyond the hype*. E-learning, March 2015. <http://elearningmag.com/ltimagazine>.
- Khan, K. (ed.). (1997). *Web based Instruction*. Englewood Cliff, New Jersey: Educational Technology publications.
- Kevin, K. (2008). *Introduction to Instructional Design and ADDIE Model*. [Online] Accessed 30 December 2008. Available from http://www.e-learningguru.com/articles/art2_1.htm
- Parson, R. (1997). *An Investigation into Instruction available on the World Wide Web*. [n.p.].
- Slavin, Robert E. (1984). Team-Assisted Individual: Cooperative Learning and Individualized instruction in the Mainstreamed Classroom. *Remedial and Special Education (RASE)*, 5(12), 33-42.
- Slavin, Robert E. (1990). *Cooperative learning theory, research, and practice*. Boston: Allyn and Bacon Seventh-Grade Students Achievement, Attitudes, Empathy, and Transfer of Skill.

แนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

Guidelines Management of New Normal Learning in Educational Opportunity Expansion Schools under the Mahasarakham Primary 2

ปัทมาภรณ์ เกตุศรี¹, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ²

Patamaporn Ketsri¹, Pacharawit Chansirisira²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 253 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วน ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน 15 ตัวบ่งชี้ และมีแนวทางการพัฒนา 27 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่

¹ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assoc Prof Faculty of Education, Mahasarakham University Thailand

Abstract

This research aims to; 1) study current conditions, desirable conditions, and the necessity of learning management in a new way for opportunity expansion school in Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2 2) to study guidelines management of New normal learning in educational opportunity expansion schools under the Mahasarakham Primary 2 by using research and development methods. The research method was divided into 2 phases: Phase 1 was to study the current conditions, desirable conditions, and necessity of learning management in a new way for opportunity expansion school. The samples were 253 school administrators and teachers under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2 selected through the stratified random sampling. The research instrument was scaling questionnaire. Phase 2 was to develop New normal learning in educational opportunity expansion school in Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2 and evaluating the guidelines management of New normal learning by 5 experts selected through the purposive sampling technique. The research instruments were interview form and evaluation form on appropriateness and possibility of the programs to develop new approaches to learning management. The data were analyzed by using mean, standard deviation and need index.

The results showed that. 1) The current stage of the learning management in a new way for opportunity expansion school was overall in the moderate level. The highest average aspect was the design of learning management in accordance with the needs of learners. The desirable conditions of the learning management in a new way for opportunity expansion school was overall in the high level. The highest average aspect was helping students who lack of readiness for learning management. 2) guidelines management of new normal learning in educational opportunity expansion schools under the Mahasarakham Primary 2 consists of 5 components, 15 indicators, and 27 development guidelines. The results of overall development approach were the most appropriate level. The possibility of applying to develop guidelines management of new normal learning in educational opportunity expansion schools under the Mahasarakham Primary 2 was the highest level.

Keywords: Development Guidelines, Development of New Learning Management Approaches

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น

“การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัย ส่งเสริมโอกาสศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ บริหาร

จัดการโรงเรียนขยายโอกาสทาง ให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการ (อัมพร พินะสา, 2563) ผู้บริหารคือดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร บทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารเป็นเสาหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อหน่วยงานผู้ใต้บังคับบัญชา และผลงานอันเป็นส่วนรวมคุณภาพและบทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของสถานศึกษา รวมทั้งมีผลสะท้อนต่อผลงานและวิธีปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นอันมาก เพราะสถานศึกษาเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและระบบสังคม การจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้บริหารยังต้องเป็นผู้ชำนาญทางการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (กาญจน์ เรื่องมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2554)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สภาพแวดล้อมภายในมีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอกมีปัจจัยที่เป็นโอกาสมากกว่าอุปสรรค จึงเร่งรัดพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา มุ่งสู่มาตรฐานวิชาชีพ (สพ. มหาสารคาม เขต 2, 2564) ผลกระทบในระหว่างวิกฤติ และหลังวิกฤติ COVID-19 ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนลดลง เนื่องจากปัจจัยและข้อจำกัดหลายประการโดยเฉพาะในโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ทำให้คุณภาพในการจัดการศึกษาลดลง จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาต้องปรับตัว หรือปรับเปลี่ยนแนวคิดจากที่เคยทำงานแบบเดิม ต้องปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงระหว่าง COVID-19 ยังแพร่ระบาดหรือยุติลง ครูควรมีการเปลี่ยนแปลง และออกแบบอนาคตของการศึกษาใหม่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาทักษะชีวิตที่สามารถยืดหยุ่นปรับตัวอยู่ได้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เนื่องจากการปรับตัวทางการศึกษาในอนาคต นำไปสู่การพัฒนาครูในการออกแบบการศึกษาใหม่ นำแบบไปปฏิบัติ มีการประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งการปรับตัวสถานศึกษาโดยผู้บริหาร และทีมงานต้องตระหนักถึงภาวะวิกฤติที่ต้องปรับแนวคิดในการพัฒนาตนเอง รูปแบบใหม่ที่มีลักษณะยืดหยุ่นบนพื้นฐานทางการสาธารณสุขที่ดีและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีเป้าหมายให้เป็นพลเมืองที่ดี (Smart Citizen) และมีอาชีพมั่นคง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีขั้นตอนและวิธีการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้ในการบริหารจัดการในหน่วยงานตามบริบทที่เหมาะสม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 253 คน โดยใช้ตารางของเคซีมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) จากกลุ่มตัวอย่างได้มาจากสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามสภาพ

ปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่

ระยะที่ 2 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รูปแบบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยข้อมูลทุติยภูมิจากข้อมูลสถิติการจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วิจัยจากข้อมูลปฐมภูมิด้วยแบบสอบถาม และศึกษาถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานำมาสรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index: PNI^{modified}) นำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ใหม่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน

แนวทางการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ใหม่	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์	3.40	0.584	ปานกลาง	4.50	0.68	มาก
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.44	0.74	ปานกลาง	4.53	0.62	มากที่สุด
3. การสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.28	0.69	ปานกลาง	4.49	0.63	มาก
4. ออกแบบการประเมินผลที่หลากหลาย	3.32	0.64	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด
5. การช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้	3.40	0.584	ปานกลาง	4.50	0.68	มาก
รวม	3.44	0.74	ปานกลาง	4.53	0.62	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ การสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุด การออกแบบ

การจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ออกแบบการประเมินผลที่หลากหลาย และการช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

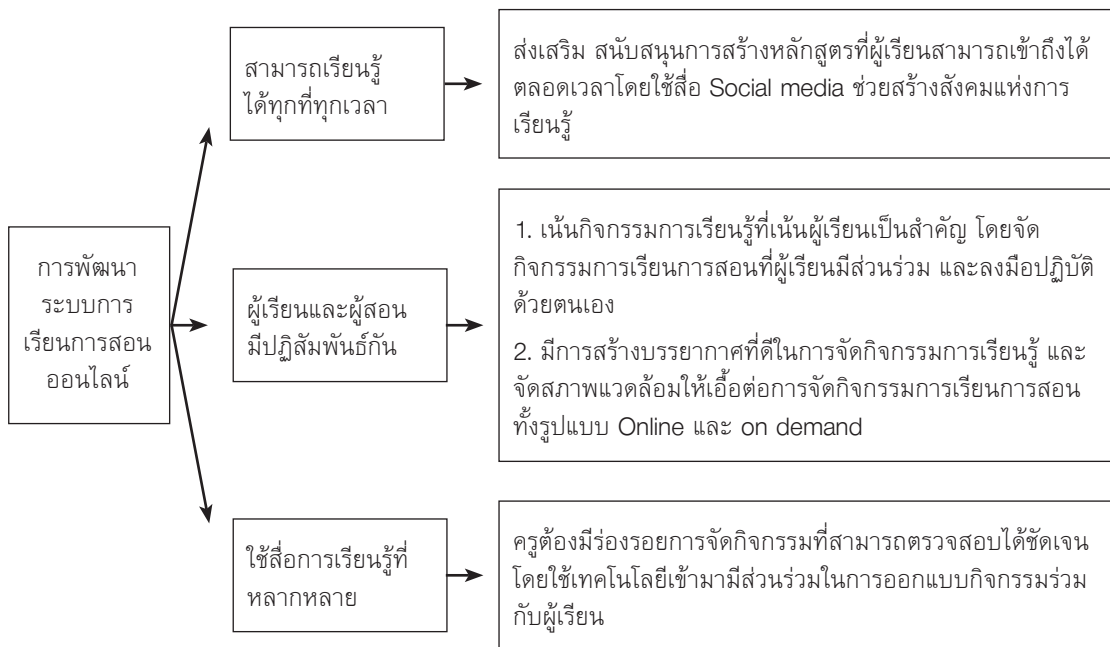
การจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ใหม่	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์	3.40	4.50	0.32	4
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.44	4.53	0.32	4
3. การสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.28	4.49	0.37	3
4. ออกแบบการประเมินผลที่หลากหลาย	3.32	4.68	0.41	2
5. การช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้	3.26	4.70	0.44	1

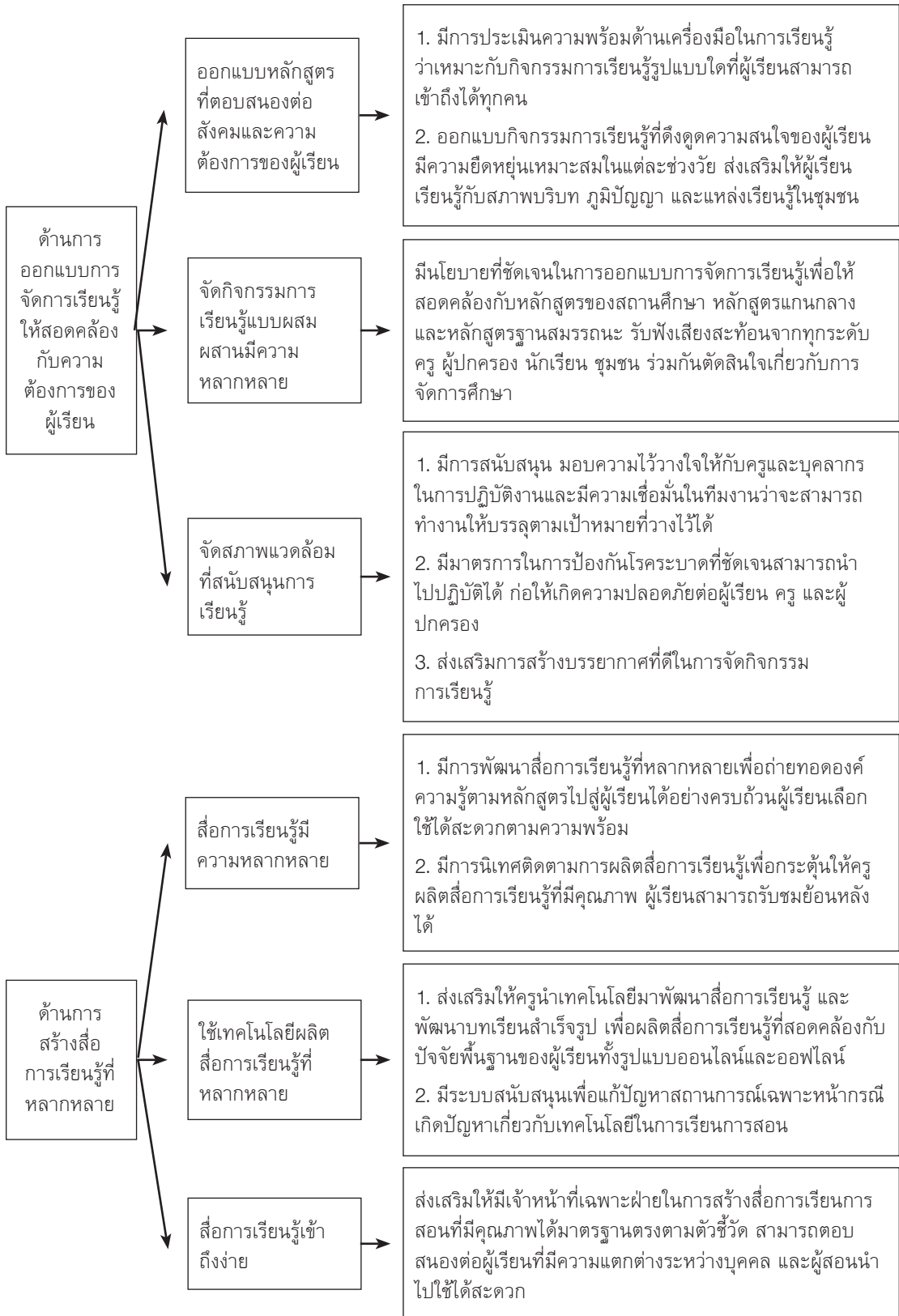

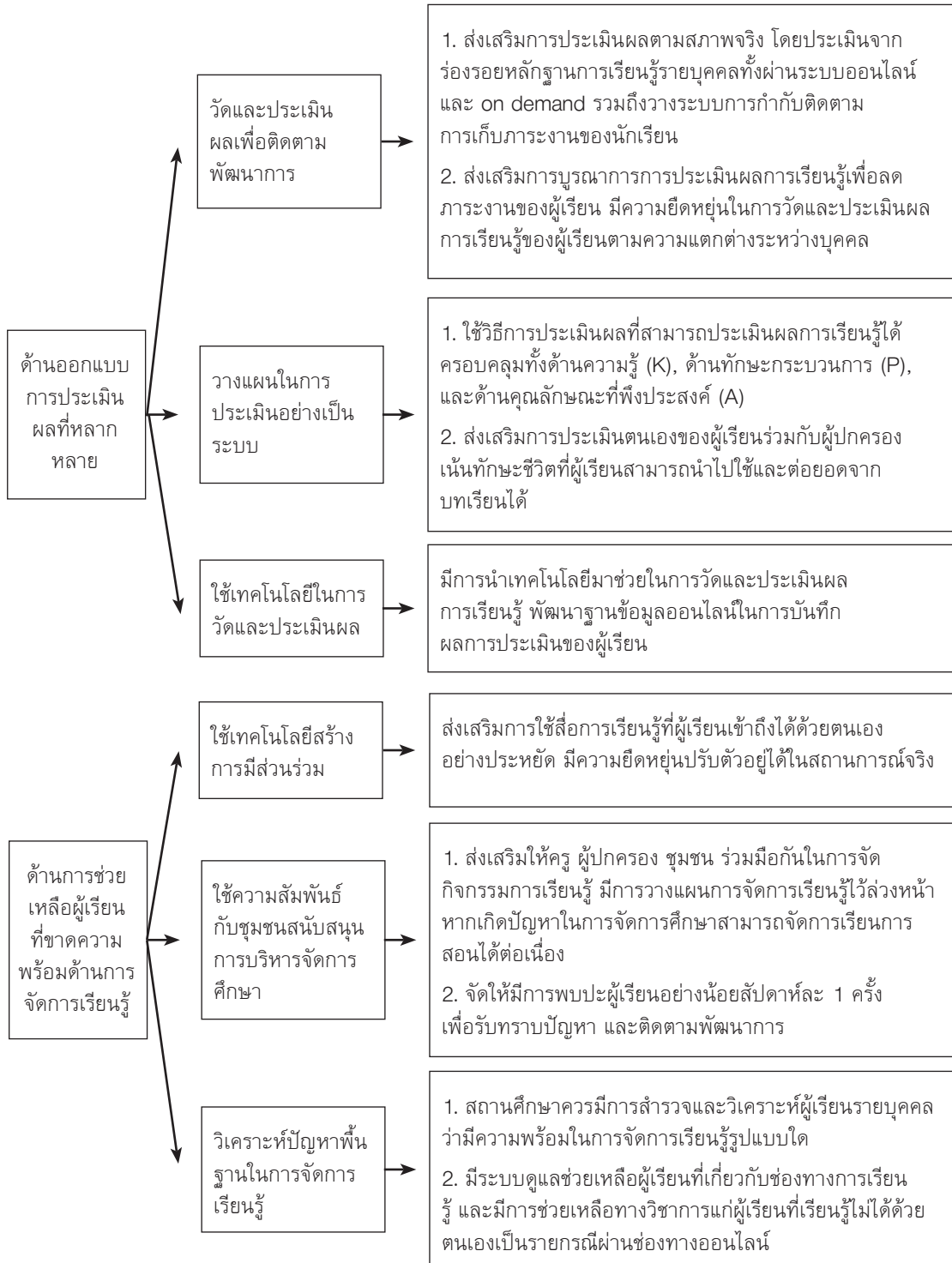
จากตาราง 2 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ ออกแบบการประเมินผลที่หลากหลาย การสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการ

ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนที่มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดีมาสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การออกแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ แนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางมาปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้แนวทางการจัดการ เรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการ

ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

แนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์	4.80	0.26	มากที่สุด	4.67	0.42	มากที่สุด
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน	4.77	0.35	มากที่สุด	4.73	0.35	มากที่สุด
3. การสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.80	0.26	มากที่สุด	4.52	0.54	มากที่สุด
4. ออกแบบการประเมินผลที่หลากหลาย	4.92	0.18	มากที่สุด	4.84	0.29	มากที่สุด
5. การช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านการ จัดการเรียนรู้	4.92	0.18	มากที่สุด	4.84	0.29	มากที่สุด
โดยรวม	4.84	0.13	มากที่สุด	4.72	0.18	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ผลการตรวจสอบ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา มหาสารคาม เขต 2 พบว่า มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 และ 4.72 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิถี ใหม่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม อยู่ ในระดับ ปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นใน การพัฒนาลำดับสูงสุดคือ การช่วยเหลือผู้เรียนที่ ขาดความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษาจำเป็นต้องช่วยเหลือ นักเรียนที่ขาดความพร้อมในการจัดการเรียนรู้โดย เฉพาะเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนโดยไม่ทิ้งผู้เรียนที่ขาดความพร้อม สอดคล้อง กับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) กล่าวว่า เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ในสภาพปรกติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนควรเร่งเรียนรู้และปรับตัวในการออกแบบการ เรียนรู้ให้หลากหลายและตอบสนองธรรมชาติและ ความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิมล มธุรส (2564) ได้ทำการศึกษาการจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ ในยุค New normal Covid-19 โดยศึกษาถึงบริบท การบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติ ใหม่ ผู้บริหารจึงต้องมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่

การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ ออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของ นักเรียนแต่ละคน

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เมืองประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนออนไลน์ พบว่าการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อนองสูง ส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้เกิดทักษะและเกิดการเรียนรู้สูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ จักรกฤษณ์ โปตาพล (2563) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สิ่งสำคัญคือ “ระบบสื่อสาร” ต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันระหว่าง “ผู้บริหารกับครูผู้สอน” “ผู้สอนด้วยกันเอง” และ “ผู้สอนกับผู้เรียน”

2.2 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีปัจจัยพื้นฐานในการเรียนรู้แตกต่างกันไปตามบริบทและความพร้อม ผู้สอนจึงควรประเมินความพร้อมของผู้เรียนเพื่อออกแบบแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของเทื่อนทองแก้ว (2563) กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรเป็นเรื่องสำคัญ ควรเป็นหลักสูตรที่สนองตอบต่อ สังคมในอนาคต และความต้องการของผู้เรียน

2.3 ด้านการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย พบว่าสื่อการเรียนรู้คือกุญแจสำคัญในการนำ ผู้เรียนให้เข้าถึงบทเรียน การออกแบบสื่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่จึงควรเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการและสร้างชิ้นงานของตนเองได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียน และแก้ปัญหาที่พบได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา บุญภักดิ์ (2563) กล่าวว่า ไม่ว่า

จะเป็นการสอนแบบเดิม หรือแบบ New normal เป้าหมายยังคงเดิม ผู้สอนอาจเพิ่มสื่อต่าง ๆ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน หรือผู้สอนกับผู้สอน แต่ทั้งนี้ผู้สอนต้องพิจารณาคุณภาพผู้เรียนด้วยว่าวิธีไหนถึงจะเหมาะสมที่สุดกับแต่ละช่วงวัย

2.4 ด้านออกแบบการประเมินผลที่หลากหลาย พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิถีใหม่ต้องมีความยืดหยุ่นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรประเมินจากร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพศาล สุวรรณน้อย (2563) กล่าวว่า เปลี่ยนการประเมินผลการเรียนรู้เป็นการประเมินตลอดระยะเวลาของการเรียนรู้ จากรูปแบบการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปแต่ยังคงมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาเหมือนเดิม

2.5 ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความพร้อมในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป ผู้สอนจึงควรยึดปัจจัยพื้นฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความพร้อมน้อยที่สุดเป็นหลักเพื่อให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ไปพร้อมกันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ มารุต พัฒนา, จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และคณะ (2564) กล่าวว่า ผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ผู้เรียนที่เรียนรู้ไม่ได้ด้วยตนเองเป็นรายการที่ตามความเหมาะสมและปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้นควรมีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับช่องทางการเรียนรู้ ช่วยเหลือทางวิชาการแก่ผู้เรียนที่เรียนรู้ไม่ได้ด้วยตนเองเป็นรายการที่

มีความยืดหยุ่นปรับตัวอยู่ได้ในสถานการณ์จริง มีการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ในปัจจุบัน มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.2 การจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ต้องมีการสื่อสารทำความเข้าใจอยู่เสมอ กับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดทุกฝ่าย ต้องทำความเข้าใจ และออกแบบแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้

เรียนแต่ละคนมีความพร้อมในการเรียนรู้ที่แตกต่าง กันไป ผู้สอนจึงควรยึดปัจจัยพื้นฐานในการเรียนรู้ ของผู้เรียนที่มีความพร้อมน้อยที่สุดเป็นหลักเพื่อให้ ทุกคนสามารถเรียนรู้ไปพร้อมกันได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาต่อยอดแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการ ศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนทุกระดับในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *ทฤษฎีผู้นำ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา บุญภักดี. (2563). บทความปริทัศน์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ยุค New normal. *วารสารครุศาสตร์ อดุสสาหกรรม*, 19(2), พฤษภาคม-สิงหาคม.
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2563). *การจัดการเรียนรู้ออนไลน์: วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย: วิทยาเขตศรีล้านช้าง.
- เทือน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19. *ครุสภาวิทยาจารย์*, 1(2), พฤษภาคม-สิงหาคม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2563). *INSTRUCTIONAL DESIGN FOR ONLINE LEARNING*. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มารุต พัฒผล, จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และคณะ. (2564). *ผลการศึกษาเบื้องต้น การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ COVID-19*.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2563). *New normalทางการเรียนรู้*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2563). *การออกแบบการเรียนรู้ใน New normal*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สุวิมล มธุรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(40), พฤษภาคม-มิถุนายน.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564*. มหาสารคาม ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.
อัมพร พิณะสา. (2563). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565*. ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2563.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

Factors Affecting Classroom Research Conducting of Teachers Under The Yasothon Primary Educational Service Area Office 2

เสถียร นิลบุตร¹, โกวัฒน์ เทสบุตร²
Steian Nilbut¹, Kowat Tesaputa²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการทำวิจัยของครู 2) ศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำวิจัยกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 และ 4) ศึกษาปัจจัยการทำวิจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำนวน 327 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตาราง Krejcie and Morgan และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามปัจจัยการทำวิจัยของครู มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 และแบบสอบถามการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู มีค่าความเชื่อมั่น 0.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการทำวิจัยของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านแรงจูงใจการทำวิจัย ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย ด้านความสามารถและทักษะการทำวิจัย และด้านการสนับสนุนการทำวิจัย ตามลำดับ 2) การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการสรุปและการเขียนรายงานการวิจัย ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านกำหนดปัญหาการวิจัย และด้านการวางแผนการวิจัย ตามลำดับ 3) ปัจจัยการทำวิจัยของครูกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r=0.859$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ปัจจัยการทำวิจัยของครู ด้านสนับสนุนการทำวิจัย ด้านแรงจูงใจการทำวิจัย และ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master of Education Degree Program Student in Educational Administration, Roi-Et Rajabhat University

² Assistant Professor, Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย ร่วมกันพยากรณ์การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ร้อยละ 73.90 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 0.429 + 0.499X_4 + 0.214X_3 + 0.207X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.586Zx_4 + 0.183Zx_3 + 0.202Zx_2$$

คำสำคัญ: การวิจัยในชั้นเรียน, การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู, ปัจจัยการทำวิจัย

Abstract

This research aimed: 1) to study the research conducting factors of teachers; 2) to study classroom research conducting of teachers under the Yasothon Primary Educational Service Area Office 2 ; 3) to investigate the relationship between the research conducting factors and classroom research conducting of teachers under the Yasothon Primary Educational Service Area Office 2; and 4) to investigate the research conducting factors affecting classroom research conducting of teachers under the Yasothon Primary Educational Service Area Office 2. The research samples consisted of 327 school administrators and teachers in primary school under the Yasothon Primary Educational Service Area Office 2, which were obtained by stratified random sampling technique. The research instrument was a five-rating scales questionnaire with the 0.89 of reliability of research conducting factors, and 0.80 of classroom research conducting of teachers. The statistics used in analyzing data were mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression.

The research results were: 1) the factors of conducting research in overall and each aspect was at a high level. The aspects ranked by mean from high to low were research conducting motivation, to be respected, knowledge of research conducting, competences and skills of research conducting, and supporting of research conducting respectively ; 2) the classroom research conducting of teachers in overall and each aspect was at a high level. The aspects ranked from high to low were writing of the results and research report, data analysis, data collection, research problem determination, and research planning respectively; 3) the research conducting factors and classroom research conducting of teachers under the Yasothon Primary Educational Service Area Office 2 were correlated positively at a high level with.01 statistical significance; and 4) the research conducting factors in the aspect of supporting of research conducting (X_4), research conducting motivation (X_3), and knowledge of research conducting (X_2) together predicted classroom

research conducting of teachers under the Yasothon Primary Educational Service Area Office 2 at 72.20 percent. The equation with raw score and standard score can be written as follows:

A predictive equation in raw score

$$Y' = 0.429 + 0.499X_4 + 0.214X_3 + 0.207X_2$$

A predictive equation in standard score

$$Z'y = 0.586Zx_4 + 0.183Zx_3 + 0.202Zx_2$$

Keywords: classroom research, classroom research conducting of teachers, research conducting factors

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นอนาคตของชาติที่มีคุณภาพ โดยสถานศึกษาทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาครอบคลุมทุกระดับ ชับเคลื่อนด้วยผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพครูเป็นกุญแจสำคัญที่จะสะท้อนคุณภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้เรียนและมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งแนวทางของการพัฒนาการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมประการหนึ่งก็คือการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อันจะก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ทางการศึกษา เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ออนไลน์)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับการศึกษา ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 กล่าวว่า

การสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อการพัฒนาสังคมโดยมีเป้าประสงค์การวิจัย คือ สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและความสามารถ เพื่อการพัฒนาสังคมมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา วัฒนธรรม คุณภาพชีวิต ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญห การศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 และมาตรา 30 ได้ให้ความสำคัญกับการนำการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความรอบรู้ และการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการ

ปฏิบัติงานของครูด้วยตนเอง การทำวิจัยในชั้นเรียน จึงนับเป็นกระบวนการหนึ่งที่คุณครูใช้ในการประเมินการทำงานของตนเอง และเป็นกระบวนการสืบเสาะ ค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะ ปฏิบัติงานสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การทำวิจัยใน ชั้นเรียนเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เพราะการวิจัยเป็นการศึกษาค้นคว้าหาความจริง อย่างมีระบบช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียน การสอนและช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของคุณครูให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น (สุวิมล ว่องวานิช, 2554)

การทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้นักเรียน และครูเกิดการเรียนรู้ และมีการ พัฒนาการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น มีประโยชน์ต่อ ผู้เรียน ผู้สอน สถานศึกษา และสังคม โดยผู้เรียนจะ เกิดความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน มีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนอยู่ในระดับที่ น่าพอใจ และไม่มีปัญหาการเรียน ด้านผู้สอนเกิด ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และองค์ความรู้ ใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา พัฒนาการเรียน การสอน และสามารถนำผลการวิจัยในชั้นเรียน มาปรับปรุงหลักสูตร ในวงการศึกษา ครูสามารถ นำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในวงการศึกษา ให้มีการพัฒนาผลงานทางวิชาการ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา และนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ที่ดีต่อไป ด้านสถานศึกษาจะนำผลการวิจัยในชั้น เรียนของคุณครูไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจในการ วางแผน กำหนดนโยบายสำหรับการพัฒนาสถาน ศึกษา และแก้ปัญหาได้ตรงจุด ทางด้านสังคม การ วิจัยจะเป็นการนำไปสู่การพัฒนาชุมชนแห่งการ เรียนรู้ นอกจากการเปลี่ยนแปลงหรือสะท้อนผล การทำงาน (ประสาท เนื่องเฉลิม, 2556)

การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนย่อม

มีการรับรู้และเข้าใจถึงสภาพปัญหาของการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งสภาพปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากกว่าบุคคลอื่น ทำให้ครูเข้าใจ ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนได้ดีที่สุด ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนจึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นนักวิจัยปฏิบัติ การในชั้นเรียนมากที่สุด กระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนอย่างมีระบบและมีวัตถุประสงค์ ที่ชัดเจน โดยมีกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง คือ มีการวางแผนหลังจากที่มีการกำหนดประเด็น ปัญหาที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงลงมือปฏิบัติ สังเกต และสะท้อนผลเป็นวงจรต่อไป จนบรรลุเป้าหมาย ที่ต้องการและผู้วิจัยส่วนใหญ่คือครูผู้สอน การวิจัย ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงการจัดการ เรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพนักเรียนและผู้ที่จะทำการ วิจัยได้ประสบผลสำเร็จ เพราะครูที่รู้ปัญหาและ รู้จักนักเรียนดีที่สุด ดังนั้นหากครูมีความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำวิจัยเป็นอย่างดีแล้วการพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและบรรลุตาม เป้าหมายของการศึกษาก็จะประสบความสำเร็จตาม ที่มุ่งหวังไว้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ออนไลน์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 ได้มีการจัดโครงการส่งเสริมการวิจัย ในชั้นเรียนสำหรับครูโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริม ให้ครูสายปฏิบัติการสอนนำผลการวิจัยไปบูรณาการ กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาให้ดียิ่งขึ้น มุ่งเน้นให้ครูได้นำปัญหาที่ประสบ ในชั้นเรียนในโรงเรียนมาทำการศึกษาวิจัยอย่างเป็น ระบบ เก็บข้อมูลสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง นำข้อมูล ที่ได้มาวิเคราะห์ และนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้น ซึ่งภารกิจที่สำคัญของครูยุคใหม่ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และด้วยความสำคัญของการวิจัย

ในชั้นเรียนมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของคุณครู (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2, 2561: ออนไลน์)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนที่ยังประสบปัญหาหลาย ๆ ด้าน และตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ในฐานะเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนครูในสังกัด ได้พัฒนาการเรียนการสอน และผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรปฏิบัติงานหน้าที่ใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลการทำวิจัย ในชั้นเรียนของคุณครูผู้สอนในโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้วิจัยทำงานอยู่เพื่อใช้เป็นสารสนเทศ ให้กับผู้บริหารในหน่วยงานและผู้บริหารโรงเรียน ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลการทำวิจัยในชั้นเรียน ของคุณครู เพื่อหาแนวทางพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ปัญหาของคุณครูผู้สอนที่ไม่ทำวิจัยในชั้นเรียน และ ผลการวิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ได้พัฒนาการเรียนการสอนและส่งเสริมสนับสนุน ครูในสังกัดในการทำวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการทำวิจัยของคุณครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2
2. เพื่อศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของคุณครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย การทำวิจัยของคุณครูกับการทำวิจัยกับการทำวิจัยใน ชั้นเรียนของคุณครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

4. เพื่อศึกษาปัจจัยการทำวิจัยของคุณครูที่ส่ง ผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของคุณครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยการทำวิจัยของคุณครูมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของคุณครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2
2. ปัจจัยการทำวิจัยของคุณครูด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย ด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย ด้านการสนับสนุนการทำวิจัย และด้านความสามารถและทักษะการทำ วิจัย อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลการทำวิจัยใน ชั้นเรียนของคุณครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ปี 2563 จำนวน 2,173 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 187 คน และครู จำนวน 1,986 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำนวน 327 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 28 คน และครู จำนวน 299 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังกล่าวโดยเปิดตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2560) และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการทำวิจัย จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 2. ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย 3. ด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย 4. ด้านการสนับสนุนการทำวิจัย 5. ด้านความสามารถและทักษะการทำวิจัย จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น.89

ตอนที่ 2 ข้อคำถามถามเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการกำหนดปัญหาการวิจัย 2. ด้านการวางแผนการวิจัย 3. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล 4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล 5. ด้านการสรุปและการเขียนรายงานการวิจัย จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น.80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ไปประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 ชุด และเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ครบจำนวน 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยการทำวิจัย

ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ปัจจัยการทำวิจัยของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ปัจจัยการทำวิจัยของครูอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ปัจจัยการทำวิจัยของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ปัจจัยการทำวิจัยของครูอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ปัจจัยการทำวิจัยของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ระดับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำวิจัยของครูกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษายโสธร เขต 2 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยการทำวิจัยของครูที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษายโสธร เขต 2 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษายโสธร เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยการทำวิจัยของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านแรงจูงใจการทำวิจัย ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย ด้านความสามารถและทักษะการทำวิจัย และด้านการสนับสนุนการทำวิจัย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารและเพื่อนครูให้การยอมรับในครูที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนต่อเนื่อง 2) เพื่อนครูมีความเชื่อมั่นและขอคำแนะนำจากครูที่มีผลงานวิจัย และ 3) เพื่อนครูให้ความนับถือและเชื่อมั่นในครูที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่มีผลวิจัยมักได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการประชุม สัมมนาเป็นประจำ

1.2 ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สามารถวิเคราะห์และเลือกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อกำหนดเป็นหัวข้อการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน และ 3) สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถออกแบบการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม

1.3 ด้านแรงจูงใจการทำวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การทำวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูพัฒนาการเรียนรู้ออกของผู้เรียน 2) การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู จะช่วยให้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และ 3) การทำวิจัยในชั้นเรียน จะทำให้ครูค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทำวิจัยในชั้นเรียน จะช่วยให้ครูนำไปเป็นผลงานประกอบการปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น

1.4 ด้านการสนับสนุนการทำวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารกระตุ้นและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอน และ 3) บุคลากรในสถานศึกษาให้ความร่วมมือและส่งเสริมซึ่งกันและกันในการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรในหน่วยงานอื่นให้การสนับสนุนและแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยดีและสถานศึกษาประสานผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านความสามารถและทักษะการทำวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สามารถเขียนรายงานการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และ 3) มีความสามารถในการออกแบบการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความสามารถและทักษะในการวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน และสามารถสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการสรุปและการเขียนรายงานการวิจัย ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านกำหนดปัญหาการวิจัย และด้านการวางแผนการวิจัย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านการกำหนดปัญหาการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สำรวจและรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน 2) จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน และ 3) กำหนดหัวข้อการวิจัยในชั้นเรียนจากการวิเคราะห์ปัญหา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตั้งสมมติฐานของการวิจัยในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย

2.2 ด้านการวางแผนการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สำรวจและรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน 2) จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน และ 3) กำหนดหัวข้อการวิจัยในชั้นเรียนจาก

การวิเคราะห์ปัญหา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตั้งสมมติฐานของการวิจัยในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย

2.3 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามเวลาที่กำหนดไว้ 2) เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มีการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และ 3) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการหาคุณภาพและคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ใช้เทคนิคและสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสมแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด 2) ตรวจสอบความเรียบร้อย ความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนทำการวิเคราะห์ และ 3) ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลหรือเทคนิควิธีการวิเคราะห์อื่น ๆ ที่มั่นใจได้ว่าผลการวิเคราะห์ไม่ผิดพลาด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

2.5 ด้านการสรุปและการเขียนรายงานการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) วางโครงสร้างการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับความมุ่งหมายการวิจัย 2) การอภิปรายผลการวิจัยมีความชัดเจน และเป็นเหตุเป็นผล และ 3) การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความกระชับ

ตรงประเด็นในการตอบความมุ่งหมายการวิจัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการเผยแพร่รายงานการวิจัยในชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำวิจัยของครูกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก ($r=0.859$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุดและลดหลั่นลงไป ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการทำวิจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย ด้านความสามารถและทักษะการทำวิจัย ด้านแรงจูงใจการทำวิจัย และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านสนับสนุนการทำวิจัย ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ร้อยละ 68.00 เมื่อเพิ่มด้านแรงจูงใจการทำวิจัยเข้าไป จะมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 72.20 เพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 4.20 และเมื่อเพิ่มด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยเข้าไป จะมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 73.90 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.70 โดยสรุป ปัจจัยการทำวิจัยของครูทั้ง 3 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ร้อยละ 73.90 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = 0.429 + 0.499X_4 + 0.214X_3 + 0.207X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.586Zx_4 + 0.183Zx_3 + 0.202Zx_2$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการทำวิจัยของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาโยธธา เขต 2 ผู้วิจัยนำประเด็นข้อค้นพบสำคัญมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยการทำวิจัยของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านแรงจูงใจการทำวิจัย เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมีการเข้าถึง ควบคุม เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการทำวิจัย ซึ่งสองคล้องกับงานวิจัยของปราณี สีสลาโคตร, ไพศาล วรคำ และอรัญญา ชูยกระเดื่อง (2554) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทัศนคติที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยการพัฒนาตนเองทางการวิจัยในชั้นเรียน ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและปัจจัยสิ่งที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นปัจจัยที่มีแนวโน้มจะเป็นลักษณะของกลุ่มครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนปัจจัยการสนับสนุนของผู้บริหารมีแนวโน้มจะเป็นลักษณะของกลุ่มครูที่ไม่ทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี สันท์ลักษณ์ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนายสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 10 ปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อครูทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ทางบวก

2. การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการสรุปและการเขียนรายงานการวิจัย เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน สถานศึกษาจึงเน้นที่จะให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนที่มีความหลากหลาย โดยครูออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ และครูได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งส่งผลให้กระบวนการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเกิดประสิทธิภาพสูง ดังที่ ดรณี ปะสังติโย, ศิริ ถีอาสนา, และเกียงศักดิ์ ไพรวรรณ (2555) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านเหล่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 2) เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติในการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) เพื่อศึกษาคุณภาพงานวิจัยของครูโรงเรียนบ้านเหล่า อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบวก่อนการดำเนินการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 5 ขั้นตอนตามกรอบการศึกษา ผลของการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น สามารถสรุปประเด็นเรียงลำดับความสำคัญ ในการแก้ปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์ มีความมั่นใจในการนำไปปฏิบัติจริงได้ สามารถกำหนดวิธีการ

แก้ปัญหาและสร้างเครื่องมือ ในการวัดผลสัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ จากการวัดเจตคติของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยหลังการพัฒนา พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีเจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 11 คนพบว่าโดยรวมงาน วิจัยของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงสุด โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการทำวิจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย ด้านความสามารถและทักษะการทำวิจัย ด้านแรงจูงใจการทำวิจัย และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เพราะครูที่ประสบความสำเร็จทางด้านจัดการศึกษานั้น องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอันดับต้น ๆ นั้นคือปัจจัยในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดผลตามมา เช่น การที่ครูจะสามารถทำการวิจัยให้สำเร็จได้นั้น ต้องมีหลายปัจจัยที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จได้ การวิจัยเป็นกระบวนการที่ครูศึกษา ค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของครูจึงหมายถึง สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการวิจัยของครู ที่ทำให้ครูสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดรณี ปะสังติโย, ศิริ ถีอาสนา, และเกียงศักดิ์ ไพรวรรณ (2555) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านเหล่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้หลัก

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 2) เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถและเจตคติในการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) เพื่อศึกษาคุณภาพงานวิจัยของครูโรงเรียนบ้านเหล่า อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 5 ขั้นตอนตามกรอบการศึกษา ผลของการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น สามารถสรุปประเด็นเรียงลำดับความสำคัญ ในการแก้ปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์ มีความมั่นใจในการนำไปปฏิบัติจริงได้ สามารถกำหนดวิธีการแก้ปัญหาและสร้างเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ปัจจัยการทำวิจัยของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จากตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วมีความสามารถในการพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัวแปร ตามลำดับคือ ด้านสนับสนุนการทำวิจัย ด้านแรงจูงใจการทำวิจัย และด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าอำนาจการทำนายหรือพยากรณ์ร้อยละ 73.90 อภิปรายได้ดังนี้

4.1 ปัจจัยการทำวิจัยของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ด้านสนับสนุนการทำวิจัย เป็นตัวแปรแรก que เข้าสู่สมการมีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 68.00 แสดงให้เห็นถึง การสนับสนุนการทำวิจัย

การให้ความช่วยเหลือการสนับสนุนจากผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานในด้านการพัฒนาบุคลากรโดยหาผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ คอยให้คำปรึกษาในการทำวิจัย ด้านการศึกษา ค้นคว้า พัฒนาที่มีผลต่อการทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rhoades (2001) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนขององค์กร (Perceived Organization Support ; POS) ซึ่งหมายถึง การที่พนักงานจะพิจารณาว่าองค์กรพร้อมที่จะให้คุณค่าต่อการทุ่มเททำงานและห่วงใยในสวัสดิภาพของพนักงานเพียงใด โดยเกิดจากความเชื่อหรือความรู้สึกของพนักงานที่มีต่อองค์กรซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากองค์กรในแง่มุมต่างๆ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรยังถูกมองว่าเป็นสิ่งรับรองว่าองค์กรพร้อมที่จะช่วยเหลือให้พนักงานได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหา รวมถึงช่วยแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในการทำงานของครูด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Eisenberger (2002) ที่สรุปไว้ว่าการสนับสนุนจากองค์กรเป็นการรับรู้ องค์กรได้มองเห็นคุณค่าในการทำงานของครูเพียงใด มีการแสดงถึงความห่วงใยและสนับสนุนให้พ่ครูมีความเป็นอยู่ที่ดี และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรจะทำให้พนักงานมีความผูกพันกับองค์กรและผูกพันกับงาน

4.2 ปัจจัยการทำวิจัยของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ด้านแรงจูงใจการทำวิจัย เป็นตัวแปรที่สอง que เข้าสู่สมการพยากรณ์มีค่าอำนาจการพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 72.20 แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ซึ่งเกิดจากการที่ปัจจัยต่างๆ มากระตุ้นจิตใจผู้วิจัย ได้แก่ ความต้องการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาคณะเอง การนำเอาผลงานวิจัยในชั้นเรียนมาประกอบปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น การพัฒนาวิชาชีพครู และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พูลสุข สังข์รุ่ง (2550) กล่าวถึง การจูงใจ (Motivation) หมายถึง การที่

บุคคล แสดงออกซึ่งความต้องการในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งสามารถอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การทำให้ตื่นตัว (Arousal) การคาดหวัง (Expectancy) การใช้เครื่องล่อใจ (Incentives) และการลงโทษ (Punishment) มาเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทางเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ

4.3 ปัจจัยการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย เป็นตัวแปรที่สามที่เข้าสู่สมการพยากรณ์มีค่าอำนาจการพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 73.90 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ครูต้องมีความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อมุ่งพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bloom (1971) ได้ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบแผนของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำอันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของคนว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่างๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ดังนี้ 1. ความรู้ 2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด 3. การนำไปปรับใช้ 4. การวิเคราะห์ 5. การสังเคราะห์ 6. การประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการทำวิจัยพบว่าปัจจัยการทำวิจัยของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนการทำวิจัย ดังนั้น การที่ผู้บริหารจะสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นกับครู ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับด้านการสนับสนุนการทำวิจัยให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม

1.2 จากการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผนการวิจัย ดังนั้นการที่จะช่วยวางแผนการวิจัยในการทำวิจัยให้แก่ครู ผู้บริหารจะต้องกำหนดวิธีการและวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติในการวิจัย และการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อให้ได้ผลการวิจัยก่อนนำไปปฏิบัติจริง การเตรียมแผนสู่การปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาการทำวิจัยของครูด้านการสนับสนุนการทำวิจัย โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

2.2 ควรทำการศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ด้านการวางแผนการวิจัย เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้ได้แนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนและปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อปัจจัยในการทำวิจัยของครูซึ่งทำให้โรงเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ดรณี ปะสังติโย, ศิริ ถีอาสนา, และเกียงศักดิ์ ไพรวรรณ. (2555). การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านเหล่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6(3), 67-74.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี สีลาโคตร, ไพศาล วรคำ และอรรณู ชูยกระเดื่อง. (2554). การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 92-94.
- ประสาท เนืองเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุลสุข สังข์รุ่ง. (2550). *มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บี เคอินเตอร์ ปรีนท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2. (2561). *ข้อมูลพื้นฐาน*. สืบค้นข้อมูลวันที่ 10 กรกฎาคม 2563. จาก http://www.yst2.go.th/web/?page_id=3702.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *นโยบายแผนการศึกษาชาติ*. สืบค้นข้อมูลวันที่ 10 กรกฎาคม 2563. จาก <http://www.onec.go.th/index.php/page/view/Outstand/2532>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2554). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สันท์ลักษณ์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 8(1), 115-123.
- Bloom, B.S. (1971). *Hand book on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New York: Mc Graw-Hill Book.
- Eisenberger, R. (2002). Perceived Organizational Support: A review of the Literature. *Journal of Applied Psychology*, 87, 698-714.
- Rhoades, L. (2001). Affective Commitment to the Organization: The Contribution of Perceived Organizational Support. *Journal of Applied Psychology*, 86(5), 825-836.

การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา โดยใช้รูปแบบ CIPPIEST

Assessment of a Project to Develop Quality Assurance Systems within Educational Institutions that focus on Quality According to Basic Educational Standards of Nonhai Nong-ekumwittaya School Using the Cippiest Assessment Model

อภิชาติ อรรถอำนวย¹

Apichart Akkha-umnuay¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา โดยใช้รูปแบบ CIPPIEST 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน บุคลากรในสถานศึกษา 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบประเมินโครงการแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยภาพรวมของทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านผลกระทบ พบว่า โรงเรียนมีชื่อเสียงและได้รับการยกย่องชมเชยเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านประสิทธิผล พบว่า โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารและการจัดการมีคุณภาพ ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ด้านความยั่งยืน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือของคณะครูและผู้ปกครองนักเรียน และด้านการถ่ายทอด สืบต่อ พบว่า โรงเรียนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานระบบประกันคุณภาพภายในให้กับโรงเรียนต่างๆ ที่มาศึกษาดูงาน

2. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา ควรระดมทรัพยากรจากชุมชน เพื่อจัดหาสื่อ เทคโนโลยี มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้

¹ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโนนไฮ หนองอีรัมย์วิทยา สพ.ก.ศ. 1

¹ Director School Senior Professional Level Nonhai Nong Eikumwittaya School KSN 1

กับผู้เรียน และช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเข้าใช้ระบบ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเกิดความยั่งยืนในการพัฒนา

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, การประกันคุณภาพภายใน

Abstract

The objectives of this research are to 1) assess the quality assurance system development project in educational institutions focused on the quality according to the basic educational standards. Of Non Hai Nong Ekumwittaya School using the CIPPIEST model 2) study the guidelines for the development of quality assurance operation in the schools of Non Hai Nong Ekumwittaya School The group of informants in the project evaluation consisted of 7 experts, 6 educational institutions personnel, and 7 basic education institution committees. The research instruments consisted of 5 project assessment scale models and 1 interview form. The statistical analysis used for data analysis was percentage, mean and standard deviation. And content analysis

The results of the research were as follows:

1. Results of contextual assessments Inputs Process aspect And productivity Overall, all aspects were appropriate at the highest level. As for the impact, the school has a good reputation and admiration for its internal quality assurance system. In terms of effectiveness, it was found that the school had an effective internal quality assurance system. Make the administration and management quality. The teacher provides a learner-centered instruction. Resulting in quality students In terms of sustainability, it was found that The school has continued the project activities with the cooperation of teachers and student parents. In terms of forwarding, it was found that the school had publicized the internal quality assurance system to various schools that came to study.

2. Guidelines for the Development of Quality Assurance System in Educational Institutions of Non Hai Nong Ekumwittaya School Should mobilize resources from the community To provide technology materials to be used in organizing learning activities for learners And assist in the management of the school's information for the convenience and speed of entry Public relations And create sustainability in the development

Keywords: Assessment of a Project, Internal Quality Assurance.

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นต้นทุนทางปัญญาในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทดเทียมนานาชาติในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: คำนำ) ตรงตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยยึดหลักการจัดการศึกษาผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจว่าเป็นการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งระบบการประกันคุณภาพนั้นประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก สำหรับระบบการประกันคุณภาพภายในให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพของสถานศึกษา จึงเป็นกลไกที่จำเป็นใน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะเป็นระบบที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และสังคมต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549: 1)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบมีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามความมุ่งหวังของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและสถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ผู้เรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องคำนึงถึงตลอดเวลา ไม่ว่าจะคิดทำกิจกรรมหรือโครงการใดๆ ผู้เรียนจะต้องได้รับผล หรือประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและดำเนินการอย่างยั่งยืน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีความตระหนัก รับผิดชอบ และเห็นคุณค่าของการทำงาน อย่างเป็นระบบตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย และดำเนินกิจกรรม โครงการที่ใช้ผลการ

ประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกหรือผลการวิจัย ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเอง ตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฐาน ในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุงงานเป็นระยะ จะช่วยให้งานบรรลุผลได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดกับผู้เรียนก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษา ด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาและต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการทำงานของทุกคนและคุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561: 1)

โรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่มวิทยาคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดเล็ก มีนักเรียน 86 คน ครูประจำการ 5 คน จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า คณะครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ทั้งด้านมาตรฐาน ประเด็นพิจารณา กระบวนการและขั้นตอน การดำเนินงาน เช่น สถานศึกษายังไม่สามารถกำหนดเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ส่งผลให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด การประเมินผล และการตรวจสอบคุณภาพการศึกษายังขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมิน ส่งผลให้สถานศึกษา ไม่ได้ข้อมูลและสารสนเทศที่สมบูรณ์ที่จะสามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพได้จากสภาพปัญหา ดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหาร

สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่มวิทยา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขึ้น โดยจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 4) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา 5) การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่มให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

การที่จะทราบว่าโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร หรือการจะตัดสินใจดำเนินโครงการต่อไปในปีการศึกษาหรือปีงบประมาณหน้าอีกหรือไม่ สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้คำตอบได้คือ การประเมินโครงการ เพราะการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบโครงการที่ดำเนินงานทั้งหมดในทุกขั้นตอนของการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกระบวนการและผลผลิตที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นการประเมินโครงการยังเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งความจริงในเชิงคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งและการเข้าถึงความจริงในเชิงคุณค่าของสิ่งเหล่านั้น (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552: 22) รูปแบบการประเมินโครงการมีหลายรูปแบบ ซึ่งรูปแบบการประเมินที่น่าสนใจและครอบคลุมสิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ คือ รูปแบบ

การประเมิน CIPPIEST ซึ่งเป็นส่วนปรับเปลี่ยนของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับเปลี่ยนการประเมินผลผลิต (Product evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน

จากความสำคัญและความจำเป็นของการประเมินโครงการ ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบการประเมิน โดยใช้รูปแบบ CIPPIEST ของ Stufflebeam and Shinkfield (2007) เป็นแนวทางในการประเมิน ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของระบบทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัย การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต การประเมินผลกระทบ การประเมินประสิทธิผล การประเมินความยั่งยืน และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ โดยกำหนดประเด็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือการประเมิน วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีทุมวิทยาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนโนนไฮหนองอีทุมวิทยา โดยใช้รูปแบบ CIPPIEST
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีทุมวิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 2 คน คือ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์

3. ครูในโรงเรียนโนนไฮหนองอีทุมวิทยา จำนวน 6 คน

4. คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน

โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ประเมินบริบทของโครงการ จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ประเมินปัจจัยของโครงการ จำนวน 13 คน ประกอบด้วยครูในโรงเรียนโนนไฮหนองอีทุมวิทยา จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 3 ประเมินกระบวนการของโครงการ จำนวน 13 คน ประกอบด้วยครูในโรงเรียนโนนไฮหนองอีทุมวิทยา จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 4 ประเมินผลผลิตของโครงการ จำนวน 13 คน ประกอบด้วยครูในโรงเรียนโนนไฮหนองอีทุมวิทยา จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 5 ประเมินผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อของโครงการ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 6 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบ CIPPIEST (Stufflebeam and Shinkfield, 2007: 327) ซึ่งเนื้อหาการประเมินโครงการ 8 ด้าน คือ

2.1 ด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินความต้องการความจำเป็น และการประเมินความเป็นไปได้

2.2 ด้านปัจจัย (Input) เป็นการประเมินความพร้อมของทรัพยากรและการจัดการทรัพยากร

2.3 ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา ใน 3 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 2) การพัฒนาครูให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ
- 3) การพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ด้านผลผลิต (Product) เป็นการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพครู และด้านคุณภาพการบริหารจัดการ

2.5 ด้านผลกระทบ (Impact) เป็นการนำเสนอข้อมูลสิ่งที่เกิดขึ้นเกินกว่าเป้าหมายของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา

2.6 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นการนำเสนอความคุ้มค่าของการดำเนินกิจกรรมโครงการ ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน ครู และนักเรียน

2.7 ด้านความยั่งยืน (Sustainability) เป็นการนำเสนอข้อมูลความต่อเนื่องของการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา

2.8 ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) เป็นการนำเสนอข้อมูลการเป็นต้นแบบหรือถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้กับหน่วยงานอื่น

3. ขอบเขตระยะเวลาการประเมิน

ผู้วิจัยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1 ชั้นก่อนดำเนินการ

ระยะที่ 1 การประเมินด้านบริบท

ระยะที่ 2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น

3.2 ชั้นขณะดำเนินการ

ระยะที่ 3 การประเมินกระบวนการ

3.3 ชั้นหลังดำเนินการ

ระยะที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต

1) การประเมินด้านผลกระทบ

2) การประเมินด้านประสิทธิผล

3) การประเมินด้านความยั่งยืน

4) การประเมินด้านการถ่ายทอด

ส่งต่อ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการประเมินโครงการทั้งหมด 6 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา ด้านบริบท จำนวน 13 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์ วิทยา ด้านปัจจัย จำนวน 16 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่ม วิทยา ด้านกระบวนการ จำนวน 55 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่ม วิทยา ด้านผลผลิต จำนวน 28 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่มวิทยา ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิภาพ ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

ฉบับที่ 6 แบบสัมภาษณ์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่ม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองตามขั้นตอนวิธีการ ดังต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลแบบประเมินบริบท ผู้วิจัยประสานความร่วมมือกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตอบแบบประเมินและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบประเมินคืน จำนวน 7 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5.2 ข้อมูลแบบประเมินปัจจัย แบบประเมินกระบวนการ และแบบประเมินผลผลิต ผู้วิจัยประสานความร่วมมือกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตอบแบบประเมินและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบประเมินคืนอย่างละ 13 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5.3 ข้อมูลแบบประเมินด้านผลกระทบด้านประสิทธิภาพ ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ผู้วิจัยประสานความร่วมมือกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตอบแบบประเมิน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบประเมินคืนอย่างละ 6 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินโครงการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่ม วิทยา

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินโครงการที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ แล้วนำค่ามาแปลความหมาย (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533: 138) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระดับความเหมาะสม

4.50-5.00 มากที่สุด

3.50-4.49 มาก

2.50-3.49 ปานกลาง

1.50-2.49 น้อย

1.00-1.49 น้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินการปฏิบัติงานของโครงการ ดังนี้

$\mu \geq 3.51$ และ $\sigma < 1.50$

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่มวิทยา

นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการแจกแจงความถี่ และจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วสรุปเป็นประเด็นที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ด้านบริบท (Context) ผลปรากฏ ดังตาราง 1

1. ผลการประเมินโครงการ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลของการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีโก้มหาวิทยาลัย ด้านบริบท (N = 7)

ตัวชี้วัดการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1. ความต้องการจำเป็นของโครงการ	4.73	0.47	มากที่สุด
2. ความเป็นไปได้ของโครงการ	4.74	0.45	มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ย	4.73	0.45	มากที่สุด
เกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัด ($\mu \geq 3.51, \sigma < 1.50$)	สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	

จากตาราง 1 ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีโก้มหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72, \sigma = 0.48$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัด

พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ตัวชี้วัด ($4.74 \geq \mu \geq 4.73, 0.47 \geq \sigma \geq 0.45$) และผ่านเกณฑ์การประเมิน ทุกตัวชี้วัด

1.2 ด้านปัจจัย (Input) ผลปรากฏ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลของการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีโก้มหาวิทยาลัย ด้านปัจจัย (N = 13)

ตัวชี้วัดการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1. ความพร้อมของทรัพยากร	4.73	0.45	มากที่สุด
2. การจัดการทรัพยากร	4.71	0.45	มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ย	4.72	0.45	มากที่สุด
เกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัด ($\mu \geq 3.51, \sigma < 1.50$)	สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	

จากตาราง 2 ผลการประเมิน ด้านปัจจัยของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีโก้มหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73, \sigma = 0.44$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตาม

ตัวชี้วัด พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ตัวชี้วัด ($4.73 \geq \mu \geq 4.71, \sigma = 0.35$) และผ่านเกณฑ์การประเมิน ทุกตัวชี้วัด

1.3 ด้านกระบวนการ (Process) ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลของการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีปุ่มวิทยา ด้านกระบวนการ (N = 13)

ตัวชี้วัดการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.82	0.38	มากที่สุด
2. การพัฒนาครูให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.73	0.46	มากที่สุด
3. การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.87	0.35	มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ย	4.81	0.39	มากที่สุด
เกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัด ($\mu \geq 3.51, \sigma < 1.50$)	สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	

จากตาราง 3 ผลการประเมิน ด้านกระบวนการ ของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีปุ่มวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.81, \sigma = 0.39$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัด พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ตัวชี้วัด ($4.87 \geq \mu \geq 4.73, 0.46 \geq \sigma \geq 0.35$) และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด

1.4 ด้านผลผลิต (Product) ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีปุ่มวิทยา ด้านผลผลิต (N = 13)

ตัวชี้วัดการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1. ด้านคุณภาพของผู้เรียน	4.83	0.39	มากที่สุด
2. ด้านคุณภาพของครู	4.73	0.45	มากที่สุด
3. ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ	4.83	0.45	มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ย	4.80	0.43	มากที่สุด
เกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัด ($\mu \geq 3.51, \sigma < 1.50$)	สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	

จากตาราง 4 ผลการประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีปุ่มวิทยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80, \sigma = 0.43$)

ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($4.83 \geq \mu \geq 4.73, 0.45 \geq \sigma \geq 0.39$) และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา โดยรวม (N = 13)

ตัวชี้วัดการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1. ด้านบริบท	4.73	0.45	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัย	4.72	0.45	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการ	4.81	0.39	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต	4.80	0.43	มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ย	4.77	0.42	มากที่สุด
เกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัด ($\mu \geq 3.51, \sigma < 1.50$)	สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	

จากตาราง 5 ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.77, \sigma = 0.42$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($4.81 \geq \mu \geq 4.72, 0.45 \geq \sigma \geq 0.39$) และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน

2. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา พบว่า ควรระดมทรัพยากรจากชุมชน เพื่อจัดหาสื่อ เทคโนโลยี มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการใช้งาน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเกิดความยั่งยืนในการพัฒนา

สรุปผล

1. ผลการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัย นำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดย

ภาพรวมของทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด เช่นเดียวกัน

ส่วนด้านผลกระทบ พบว่า โรงเรียนมีชื่อเสียงและได้รับการยกย่องชมเชยเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านประสิทธิผล พบว่า โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารและการจัดการมีคุณภาพ ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความยั่งยืน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือของคณะครูและผู้ปกครองนักเรียน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ พบว่า โรงเรียนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานระบบประกันคุณภาพภายในให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ที่มาศึกษาดูงาน

2. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีรัมย์วิทยา ควรระดมทรัพยากรจากชุมชน เพื่อจัดหาสื่อ เทคโนโลยี มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และช่วยในการบริหารจัดการ

ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเกิดความยั่งยืนในการพัฒนา

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนโนนไฮหนอง อีคุ้มวิทยาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัดความต้องการจำเป็นของโครงการ และความเป็นไปได้ของโครงการ ก็มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนโนนไฮหนองอีคุ้มวิทยาได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีครูผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในได้ตรวจสอบความเป็นไปได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาพ.ศ. 2561 ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ในงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพเป็นอย่างดี นอกจากนี้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการสนองต่อสภาพปัญหาของโรงเรียนโนนไฮหนองอีคุ้มวิทยา และเป็นเป้าหมายที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนได้ประชุมชี้แจงให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการประเมินด้านสถานะแวดล้อมของโครงการโดยมีคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นแนวทาง จึงเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ผลการประเมินด้านบริบทตามตัวชี้วัดความต้องการจำเป็นของโครงการ และความเป็นไปได้ของโครงการมีผลการประเมินอยู่ใน

ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนา อยู่สวัสดิ์ (2562: 110-111) ได้วิจัยการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ผลการประเมินบริบทของโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน และยังสอดคล้องกับผลการประเมินของ ประยูร เครื่องกันต์ (2561: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนชุมชนบ้านเจ็ดลัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนโนนไฮหนอง อีคุ้มวิทยา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัดความพร้อมของทรัพยากร และการจัดการทรัพยากร ก็มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนโนนไฮหนองอีคุ้มวิทยาได้พิจารณาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคณะทำงานเตรียมการ จัดประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหา วัสดุอุปกรณ์ การจัดทำเอกสาร จึงทำให้ปัจจัยตัวชี้วัดวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือ และความชัดเจนของงบประมาณอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีการวางแผนการใช้จ่ายเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงความประหยัดและคุ้มค่าเป็นสำคัญ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549: 70) ที่กล่าวว่า การพิจารณาความเหมาะสมของปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินการโครงการสิ่งที่ต้องพิจารณา เช่น จำนวนงบประมาณ คุณภาพและปริมาณของคณะกรรมการ ห้องประชุมอบรม วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ตลอดจนความเหมาะสมของเอกสาร เนื้อหาสาระ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม (1997: 261-265) ที่กล่าวว่าการประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น เรื่องของอาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ เวลา งบประมาณ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้โอกาสที่โครงการประสบผลสำเร็จมีมากขึ้น นอกจากนี้ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่มวิทยาในครั้งนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่มวิทยาสันนิษฐานให้ทุกฝ่ายดำเนินกิจกรรมตามโครงการ และยังมีความรู้เข้าใจในการดำเนินงานโครงการเป็นอย่างดี สามารถที่จะให้คำแนะนำ ช่วยเหลือคณะกรรมการได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นสาเหตุทำให้ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าตามตัวชี้วัดความพร้อมของทรัพยากร และการจัดการทรัพยากรของโครงการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โมกขสิทธิ์ ดวงกลาง (2564: บทคัดย่อ) ได้รายงานการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่าด้านปัจจัยของโครงการ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดนัยรัตน์ ภาคเกษม (2556: บทคัดย่อ) ได้รายงานการประเมินโครงการ

การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมุ่งไขพิทยาคม ผลการประเมิน พบว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนโนนไฮหนองอีกลุ่มวิทยาโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัด การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาครูให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้วางแผนการดำเนินงานของโครงการอย่างเป็นระบบตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยเริ่มตั้งแต่การประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกทราบ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี เมื่อสิ้นปีการศึกษา มีการนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ เพื่อรับรองผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และรายงานประจำปีต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งครู ผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด

สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และภารกิจสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2553: 30-41) นอกจากนี้

ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ได้ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ และมีความจริงจัง สม่ำเสมอต่อเนื่องเป็นไปตามขั้นตอน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติงานไว้ในแผนพัฒนาโรงเรียนแต่ละปี โดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงาน มอบหมายความรับผิดชอบแต่ละขั้นตอนให้ตรงตามทักษะและประสบการณ์ของแต่ละคนภายใต้ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนไฮหนองอีแก้ววิทยาให้บรรลุตามพันธกิจของโรงเรียนที่ตั้งไว้ จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นสาเหตุทำให้ผลการประเมินด้านกระบวนการตามตัวชี้วัดมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรพีญ ทองดวง (2562: 98) ได้วิจัยการประเมินโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ด้านกระบวนการ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัครวรรธน ยศเดชาภักดิ์ (2560: 120) ได้ประเมินโครงการการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านแปลง 2 อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนโนนไฮหนองอีแก้ววิทยาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัด ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณภาพของครู และด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ

พบว่า ทุกตัวบ่งชี้มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนโนนไฮหนองอีแก้ววิทยา ได้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาใน 3 ส่วนสำคัญ คือ 1) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูในแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหารซึ่งมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง การนำผลการสรุปรายงานไปวางแผนพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป 2) การพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมค่ายวิชาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางวิชาการ การนำนวัตกรรมจิตศึกษาเข้ามาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความพร้อมทางด้านจิตใจและสติปัญญาของผู้เรียน ฯลฯ และ 3) การพัฒนาครูให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (Active Learning) สู่การพัฒนา คุณภาพเด็กไทยยุค 4.0 การอบรมเชิงปฏิบัติการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเชิงปฏิบัติการวิทยากรแกนนำ โครงการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนเชิงระบบด้วยนวัตกรรม จิตศึกษา PBL และ PLC (ปีที่ 2) จากการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผ่านเกณฑ์การประเมิน ครูมีทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและผู้บริหารมีทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการบริหารและการจัดการในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องตามแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโนนโฮหนองอีแก้ววิทยาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรพีญ ทองดวง (2562: 98) ได้วิจัยการประเมินโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ด้านผลผลิต ผู้บริหารและครูนักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดนัยรัตน์ กาศเกษม (2556: บทคัดย่อ) ได้รายงานการประเมินโครงการการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม พบว่า การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการประเมินด้านบริบทของโครงการตามตัวชี้วัดความต้องการและความจำเป็น

ของโครงการ มีรายการ โครงการสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มีระดับคุณภาพผลการประเมินอยู่ในระดับมากซึ่งต่ำกว่ารายการอื่นๆ สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบโครงการให้มีการสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ให้มากขึ้นอีก

1.2 จากผลการประเมินด้านปัจจัยของโครงการตามตัวชี้วัดความพร้อมของทรัพยากร มีรายการงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการมีระดับคุณภาพผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ซึ่งต่ำกว่ารายการอื่น ๆ ผู้บริหารควรมีการระดมทุนจากชุมชนเพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.3 จากผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการตามตัวชี้วัดคุณภาพของครู มีรายการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้และทักษะด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินต่ำกว่ารายการอื่น ๆ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและพัฒนาครูในประเด็นดังกล่าวเพื่อให้เกิดทักษะในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้กับสถานศึกษาต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบที่ส่งผลต่อการสร้างความตระหนักของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งเสริมการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์เพ็ญ ทองดวง. (2562). การประเมินโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. ผลงานทางวิชาการ. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีทางการศึกษาทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- दनัยรัตน์ กาศเกษม. (2556). รายงานการประเมินโครงการการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม. ผลงานทางวิชาการ. แพร่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37.
- โมกขสิทธิ์ ดวงกลาง. (2564). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี. ผลงานทางวิชาการ. อุดรธานี: เทศบาลนครอุดรธานี.
- ประยูร เครื่องกันต์. (2561). การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนชุมชนบ้านเจียดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. ผลงานทางวิชาการ. อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
- รัตนา อยู่สวัสดิ์. (2562). การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. ผลงานทางวิชาการ. จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). การนำการจัดระดับเทียบเคียงมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 29(3), 1.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

อัศววรรณ ยศเดชาภิตต์. (2560). การประเมินโครงการการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน บ้านแปลง 2 อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. ผลงานทางวิชาการ. เชียงใหม่: สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5.

Stufflebeam, D.L., *et al.* (1997). *Educational Evaluation and Decision Making*. Illinois: Peacock Publishers., Inc.

Stufflebeam and Shinkfield. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. John Wiley and Son, Inc.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

Academic Leadership of Administrators Affecting The Organizational Climate of Schools Under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3

อภิวัฒน์ คุ่มศรีไวย¹, หทัย น้อยสมบัติ²
Apiwat kumsriwai¹, Hatai Noisombut²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) ศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ.97 และ แบบสอบถามบรรยากาศองค์การในโรงเรียน เท่ากับ.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)=.867 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Graduate Student Master of Education. Educational Administration Program, Faculty of Education Roi-Et Rajabhat University

² Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y' = 0.782 + 0.348X_6 + 0.139X_1 + 0.123X_4 + 0.107X_2 + 0.091X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z'y = 0.444ZX_6 + 0.170ZX_1 + 0.162ZX_4 + 0.123ZX_2 + 0.108ZX_5$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, บรรยากาศองค์การในโรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study academic leadership of school administrators under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, 2) study schools climate under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, 3) study the relationship between academic leadership of school administrators and schools climate under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 and 4) study administrators academic leadership affecting schools climate under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. The samples were 320 school administrators and teachers in Kalasin Primary Educational Service Area, divided into 22 school administrators and 298 teachers. The research instrument used for data collection was a five rating scales questionnaire with reliabilities of Cronbach's alpha coefficient were 0.97 and 0.85. The statistical techniques employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. Regression equations were created for predicting dependent variables through Stepwise Multiple Regression analysis.

The research findings were as follows:

1. Academic leadership of school administrators under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 in overall in overall and each aspect were at a high level.
2. Schools climate of schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 in overall in overall and each aspect were at a high level.
3. The relationship of academic leadership of school administrators with Schools climate of schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, overall the relationship was very positive ($r_{xy} = .867^{**}$) at the .01 level of significance.
4. Academic leadership of school administrators affecting schools climate of schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 consisted of 5 aspects: monitoring

student progress (X_6), setting goals and missions for schools (X_1), education supervision (X_4), curriculum and teaching administration (X_2), and measurement and evaluation (X_5). The five variables predicted the variance of Schools climate of schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. It could predict 87.10% at the.05 level of significance. The prediction equations could be written as follow:

The regressive equation in the form of raw score (Unstandardized Score)

$$Y' = 0.782 + 0.348X_6 + 0.139X_1 + 0.123X_4 + 0.107X_2 + 0.091X_5$$

The regressive equation in the form of standard score (Standardized Score)

$$Z'y = 0.444ZX_6 + 0.170ZX_1 + 0.162ZX_4 + 0.123ZX_2 + 0.108ZX_5$$

Keywords: Academic leadership, Schools climate of schools, Under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

โลกปัจจุบันถูกห้อมล้อมด้วยองค์การขนาดใหญ่จำนวนมาก ชีวิตมนุษย์ต้องผูกพันกับองค์การและทำงานร่วมกับองค์การ มนุษย์จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากการมีสัมพันธ์กับองค์การไปได้ (Robbins and Judge, 2012: 34-35) บรรยากาขององค์การเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาองค์การของมนุษย์ บรรยากาที่พึงประสงค์ย่อมส่งผลที่ดีต่อการทำงานของบุคลากรและนำมาซึ่งความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์การ (ตุลา มหาพสุธานนท์, 2547: 95) สถานศึกษาซึ่งเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีหน้าที่สร้างและพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ สถานศึกษาจึงต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาอย่างก้าวกระโดดเพื่อเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา นั้น บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง นั่นคือผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำพาสถานศึกษาบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักทฤษฎีภาวะผู้นำ รู้วิธีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาบรรยากาขององค์การให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ออนไลน์)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ O-NET ช่วงชั้นที่ 2 (ป.6) ปีการศึกษา 2562 ยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศ ซึ่งพบว่า คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ยังคงไม่ประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าคุณภาพทางการศึกษาอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง (นาวา สุธรรมย์, 2550: 3) ปัญหาด้านการเรียนการสอนพบว่า ครูบางคนสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก และครูบางคนยังขาดประสบการณ์ในการผลิตการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, 2562) อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาถึงสาเหตุของการยื่นคำร้องขอย้ายของข้าราชการครูจำนวนหนึ่งที่ได้ยื่นเรื่องขอย้าย เหตุผลหนึ่งเนื่องมาจากบรรยากาศในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาคน พัฒนางาน มอบหมายงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ

ขาดการติดตาม กำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้ส่งผลต่องานด้านวิชาการและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนลดลง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นผลจากการขาดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงานในสถานศึกษา เพราะบรรยากาศองค์การมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานของคนในองค์กร บรรยากาศโรงเรียนในเชิงบวกนั้นมีส่วนช่วยให้ปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนลดลง สามารถสร้างประสบการณ์ความสำเร็จในทางวิชาการได้ (Haynes and Corner, 1993)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544: 2) ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำในสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการจะต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมวิชาการ ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นาวา สุขธมย์, 2550: 3)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางและข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการขององค์การต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 2,303 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, 2562: 3)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 320 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง (Krejcie & Morgan บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-44)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ	ลำดับ
1 ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน	4.32	0.51	มาก	4
2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	4.36	0.48	มาก	2
3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.43	0.48	มาก	1
4 ด้านการนิเทศการศึกษา	4.29	0.55	มาก	5
5 ด้านการวัดและประเมินผล	4.33	0.50	มาก	3
6 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน	4.27	0.53	มาก	6
โดยรวม	4.33	0.43	มาก	

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบขั้นตอนของทางบัณฑิตวิทยาลัย โดยการแจกและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมดังตาราง 1

จากตาราง 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน และด้าน

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3 โดยรวมและรายด้าน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

บรรยากาศองค์การในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบรรยากาศองค์การ	ลำดับ
1 ด้านโครงสร้างองค์การ	4.38	0.49	มาก	3
2 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน	4.44	0.52	มาก	1
3 ด้านขวัญและกำลังใจ	3.99	0.49	มาก	5
4 ด้านการยอมรับนับถือ	4.10	0.49	มาก	4
5 ด้านความเสี่ยง	4.39	0.49	มาก	2
โดยรวม	4.26	0.42	มาก	

จากตาราง 2 พบว่าบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความเสี่ยงส่วน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านขวัญและกำลังใจ

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3

ตาราง 3 ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	Y	ระดับความสัมพันธ์
X_1	1	-	-	-	-	-	.728**	สูง
X_2	.691**	1	-	-	-	-	.737**	สูง
X_3	.649**	.620**	1	-	-	-	.684**	สูง
X_4	.626**	.642**	.652**	1	-	-	.726**	สูง
X_5	.673**	.700**	.690**	.739**	1	-	.741**	สูง

ตาราง 3 ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (ต่อ)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y	ระดับความสัมพันธ์
X ₆	.675**	.715**	.647**	.675**	.706**	1	.832**	สูงมาก
X							.867**	สูงมาก

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูงมาก ($r_{xy} = .867^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	P
1	X ₆	.832	.692	714.054	0.000
2	X ₆ , X ₁	.862	.743	458.078	0.000
3	X ₆ , X ₁ , X ₄	.877	.769	350.418	0.000
4	X ₆ , X ₁ , X ₄ , X ₂	.882	.777	274.699	0.000
5	X ₆ , X ₁ , X ₄ , X ₂ , X ₅	.884	.781	223.993	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษา ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (X₆) ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน (X₁) ด้านการนิตศการศึกษา (X₄) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X₂) ด้านการวัดและประเมินผล (X₅) ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 0.782 + 0.348X_6 + 0.139X_1 + 0.123X_4 + 0.107X_2 + 0.091X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.444ZX_6 + 0.170ZX_1 + 0.162ZX_4 + 0.123ZX_2 + 0.108ZX_5$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้พบข้อประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายและนำเสนอดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสอน และมีการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน และผู้บริหารได้ใช้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มาดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้ตามหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตรที่ทันสมัยอยู่เสมอ และนำวิธีการต่างๆ มาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน กระตุ้นให้ครูปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการสอน และการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้การทำงานในองค์กรกับคณะครูบุคลากรมีประสิทธิภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล เทินสะเกษ และยุวธิดา ชำปัญญา (2563: 199-

207) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ราชชยุแสน และธัญยาภรณ์ นวลสิงห์ (2562: 473-485) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช เสงยศมาก และอาคม อึ้งพวง (2559: 112-118) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุด ดังนี้ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการส่งเสริม การทำงานเป็นทีม ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการกำหนดเป้าหมายโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญจิ มีชัย (2554: 94) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการบริหาร

จัดการหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการเรียน การสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการ นิเทศการศึกษา ตามลำดับ

2. บรรยากาศองค์การในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาลสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความ เสี่ยง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีกระบวนการ ดำเนินงานที่มีความสำคัญและความชัดเจนในการ ปฏิบัติงานตามกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและแนวปฏิบัติ ในการทำงาน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่าง ชัดเจน ไม่เพียงแค่นั้น ผู้บริหารยังดำเนินงานของ สถานศึกษาในการบริหารจัดการเกี่ยวกับโอกาส ที่จะเกิดความผิดพลาดในงาน ได้แก่ การป้องกัน ความเสี่ยง การตัดสินใจ การประชุมปรึกษาหารือ และการกล้าเผชิญความเสี่ยง ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้การทำงานประสบผลสำเร็จทำให้งาน มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ กมลกาญจน์ อรุณรัตน์ และ อัญญาภรณ์ นวลสิงห์ (2563: 18-26) ได้ศึกษา เรื่องบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้าน ค่านิยมและพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านโครงสร้างองค์การ และด้านมาตรฐานการ ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ บุญธรรมมา และประหยัด ภูมิโคกรักษ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมบรรยากาศ

องค์การและความผูกพันต่อองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บรรยากาศองค์การด้านการก้าวหน้าทาง วิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือและด้าน การเอื้ออาทรต่อกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษากาลสินธุ์ เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับที่สูงมาก ($r=.867$) อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทาง บวกในระดับสูง โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับ สูงสุด คือ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้า ของนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมิน ผล ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการ กำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ด้านการ นิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ จากผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทางด้าน การจัดการศึกษานั้น มีองค์ประกอบสำคัญของความ สำเร็จในอันดับต้น ๆ นั่นคือ ผู้บริหารโรงเรียน กำหนดแนวทางตรวจสอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ นักเรียนตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ โดยติดตาม ตรวจสอบประเมินความก้าวหน้าผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีควบคุมกำกับนิเทศ และนำผลการประเมิน ไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ละอองดาว ปะโพธิง (2554: 81-82) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถาน ศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่า ความ

สัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วส่งผลกระทบต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ตัวแปร ตามลำดับ ได้แก่ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน และด้านการวัดและประเมินผล จะเห็นได้ว่าตัวแปรเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน เพื่อใช้ทิศทางการพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งนิเทศติดตามและวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ กระตุ้นให้ครูปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการสอน และการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ อีกด้านที่สำคัญคือการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ ต้องติดตามตรวจสอบประเมินความก้าวหน้าผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง กำหนดปฏิทินการวัดผล ติดตาม กำกับนิเทศ และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพนักเรียน การรวบรวมการสรุปและรายงานข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและรายงานต่อผู้ปกครองโดยสิ่งเหล่านี้จะทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้อง

กับสอดคล้องกับแนวคิดของ David & Thomas (1989: 74) กล่าวว่า การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนมีแนวทางดังนี้ คือ 1) ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย 2) กำกับดูแลการเรียนของนักเรียนผ่านการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการและการสัมผัสโดยตรง 3) การพัฒนาและใช้วิธีการง่าย ๆ จากการทำงานประจำในการรวบรวม การสรุปและการรายงานข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 4) การสำรวจนักเรียนที่เรียนอ่อนรายบุคคล และเป็นกลุ่มโดยดูจากข้อมูลคะแนนในห้องเรียน รวมทั้งระดับผลการเรียน เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนโดยใช้เวลานอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน 5) ใช้ผลที่ได้จากการประเมินความต้องการของคณะครูในการประเมินวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูและ 6) ให้ผู้ปกครองตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการตรวจสอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ติดตามตรวจสอบประเมินความก้าวหน้าผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง กำหนดปฏิทินการวัดผล การดูแลควบคุม กำกับนิเทศ และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อไป
2. จากการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาภาคพลินธุ์ เขต 3 ด้านขวัญและกำลังใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความใส่ใจบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีกำลังใจและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านสังคม และชื่นชมในเวลาทีประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน จะทำให้งานทำงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน เพื่อเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ และมีการติดตามตรวจสอบประเมินความก้าวหน้าผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการรวบรวมการสรุปและรายงานข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้และรายงานต่อผู้ปกครอง เพื่อเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ได้คุณภาพ ส่งผลทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. จากการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ไม่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แสดงให้เห็นว่า ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอโดยคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศองค์การในโรงเรียนที่เอื้อต่อบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เท่านั้น ในครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความครอบคลุมสถานศึกษาให้มากที่สุด

2. งานวิจัยนี้กำหนดตัวแปรตามแนวคิดที่กำหนดไว้เท่านั้น จึงควรมีการวิจัยโดยใช้แนวคิดทฤษฎีอื่น ซึ่งอาจมีตัวแปรที่แตกต่างไปเพื่อจะได้ข้อมูลในมิติอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนอย่างรอบด้าน

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ไม่เพียงแต่ตัวแปรด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับตัวแปรที่มีบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียนต่อไป

4. งานวิจัยนี้ พบว่าการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนมากที่สุด จึงควรศึกษาเชิงลึก ว่าเหตุใดการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนจึงส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กมลกาญจน์ อรุณรัตน์ และธัญยาภรณ์ นวลสิงห์. (2563). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 10(1), 18-26.
- ตุลา มหาพสุธานนท์. (2547). *สภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ: เจริญผล.

- นาวา สุขรมย์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *จิตวิทยาบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- มาโนช เสงยศมาก และอาคม อึ้งพวง. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์*. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(4), 112-118.
- ละอองดาว ปะโพธิง. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วันเผด็จ มีชัย. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิเชียร ทองคลี. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุกัญญา ราชชูแสน และธันยาภรณ์ นวลสิงห์. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33*. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์ครั้งที่ 10 วันที่ 19-20 กันยายน 2562. 473-485.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (2562). *ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ปีการศึกษา 2562*. กาฬสินธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (2562). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2562*. กาฬสินธุ์ เขต 3. กาฬสินธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2563. สืบค้นจาก <http://www.bpp.mua.go.th/main/download/plan/EducationPlan12.pdf>.
- อรรถพล เทินสะเกษ และยุวธิดา ซาปัญญา. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 14(3), 199-207.

อุไรวรรณ บุญธรรมมา และประหยัด ภูมิโคกรักษ์. (2559). แนวทางการส่งเสริมบรรยากาศองค์การและความผูกพันต่อองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31. *วารสารราชพฤกษ์*, 14(3), 87-94.

David C. & Thomas, D.A. (1989). *Leadership in Organization*. (2nd ed). Englewood cliffs, NJ: P Hall.

Haynes & Corner. (1993). Content Validity in Psychological Assessment: Functional Approach to Concepts and Method. *Psychological Assessment*, 3(2), 209-230.

Robbins, S.P. and Judge, T.A. (2012). *Organizational Behavior*. (12th ed). New Jersey: Pearson Education.

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Development of lesson plans by using problem-based learning and Questioning techniques to develop Reading skills and Analytic thinking of Primary 5 students

อังค้วรา ยานะสกุล¹, ลำไย สีหามาตย์²

Angwara Yanasakul¹, Lumyai Seehamat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา โรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลห้วยซ้อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 คน ได้มาโดยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม แบบคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียน (ฉบับนักเรียน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 1 การอ่าน ตอนที่ 2 การอ่านรู้เรื่อง และแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test (t-test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา สอดแทรกการใช้คำถามระดับความรู้ ความเข้าใจ ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา สอดแทรกการใช้คำถามระดับความรู้ ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า สอดแทรกการใช้คำถามระดับความเข้าใจ ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ สอดแทรกการใช้คำถามระดับความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ขั้นที่ 5

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา e-mail: my.angwara@gmail.com

² อาจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา e-mail: lumyai.se@up.ac.th

¹ Graduate Student Master of Education. Curriculum and Instruction, School of Education, University of Phayao

² Instructor Dr., Curriculum and Instruction, School of Education, University of Phayao

สรุปและประเมินค่า สอดแทรกการใช้คำถามระดับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงานสอดแทรกการใช้คำถามระดับ การวิเคราะห์ การประเมินค่า ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถเพื่อพัฒนาความสามารถ การอ่าน คติวิเคราะห์ของผู้เรียนได้

2. ความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: แผนการจัดการเรียนรู้, รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม, ความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop lesson plans which apply problem-based learning and questioning techniques to develop the reading and analytic thinking skills of Primary 5 students, 2) to compare the reading and analytic thinking skills before and after studying in accordance with the lesson plans which apply problem-based learning and questioning techniques to develop reading skills and analytic thinking of Primary 5 students. The sample group consisted of 18 students of Primary 5, Bankaen Wittaya School, Huai So Subdistrict, Education Network Center School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office, Region 4 during the first semester of the Academic year 2021. They were selected by purposive sampling. The research instruments consist of 1) lesson plans, 2) reading and writing ability screening forms (Student Version) Primary 5 students of the Thai Language Institute Office of Academic Affairs and Educational Standards Office of the Basic Education Commission Ministry of Education, Issue 1, Reading, Part 2, Reading Comprehension และ 3) test of analytic thinking. The data were analyzed by finding the mean value, standard deviation and using the t-test for dependent samples.

The research found that 1. The development of lesson plans comprises of 6 steps. These were 1) identify the problem while the teacher ask questions at knowledge and understanding level, 2) understanding the problem while answering questions at knowledge level, 3) Searching information about the problem while answering comprehension questions, 4) synthesizing knowledge while the teacher uses questions at comprehension, application, analysis and synthesis level, 5) summarizing and evaluating while the teacher uses questions at knowledge, comprehension, application, analysis, synthesis and evaluation level and 6) presenting and evaluating the task, while answering questions at analytical level. This lesson plans were able to develop the reading and analytic thinking skills of the students. 2. The reading and analytic thinking skills of Primary 5 students were significantly higher after

studying in accordance with the lesson plans applying problem-based learning and questioning techniques than before learning at the.05 level.

Keywords: Lesson plans, Using problem-based learning and Questioning techniques, Reading skills and Analytic thinking, Primary 5 students

บทนำ

สภาเศรษฐกิจโลก(World Economic Forum: WEF) ได้สรุปทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หรือ 21st Century Skills เป็น 16 ทักษะ โดยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ซึ่งพบว่ากลุ่มทักษะพื้นฐาน (Foundational Literacies) มีทักษะการอ่านเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาทั่วโลก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนดให้การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนของมนุษย์ ตั้งเป้าหมายให้ผลคะแนนการสอบ PISA ในแต่ละวิชาต้องไม่ต่ำกว่า 500 คะแนน มีการใช้อินเทอร์เน็ตในการอ่านเพื่อหาความรู้เพิ่มขึ้น และการอ่านของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 85 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 66) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ของประเทศไทย มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนคือ การอ่านออก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 79) และเป็นไปในทางเดียวกันกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 22, 23 และ 24 ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้

อย่างเต็มศักยภาพ โดยเห็นความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ ทักษะการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ฝึกกระบวนการคิด และแก้ไขปัญหา จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดให้ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นหนึ่งในเกณฑ์การตัดสินเลื่อนชั้นและการจบการศึกษาของแต่ละระดับการศึกษา สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังและพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนนั้น การอ่านคิดวิเคราะห์ได้รับการกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ที่ผ่านมาพบว่า แม้การจัดการศึกษาจะมีการมุ่งเน้นความสำคัญของการอ่าน คิดวิเคราะห์ แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากสภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง โดยรูปแบบการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมและการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์และเสริมสร้าง

ความคิดด้วยตนเองยังมีน้อย ดังเห็นได้จากข้อมูลในการประเมินทักษะการอ่านตามโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA โดยในปี 2018 พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา เมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมิน PISA 2015 กับ PISA 2018 พบว่า ด้านการอ่านมีคะแนนลดลงประมาณ 16 คะแนน และการอ่านยังเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุดอย่างต่อเนื่อง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562: 9) สอดคล้องกับการเปรียบเทียบผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 กับปีการศึกษา 2562 ที่ประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า ค่าสถิติคะแนนเฉลี่ย O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 ระดับชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 เรื่องการอ่าน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 55.82 ซึ่งลดลงจากคะแนนเฉลี่ยปีการศึกษา 2561 ที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 61.23 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562: 7)

จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ และข้อค้นพบจากผลการประเมิน PISA 2018 ในด้านการอ่าน และผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 เรื่องการอ่าน ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่เรียนจบสาขาวิชาภาษาไทย จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ พบว่า รูปแบบการสอนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น คือ รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เนื่องจากการสอนโดยใช้รูปแบบ

การสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของการคิด (Quality of Thinking) โดยการสืบเสาะแสวงหาความรู้ แสวงหาคำตอบของปัญหาจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (สุภามาส เทียนทอง, 2553: 5) การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงนับว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหา โดยที่ปัญหาจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และแสวงหาความรู้ เพื่อที่จะได้พบคำตอบหรือความเข้าใจในปัญหานั้นด้วยตนเอง พร้อมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ได้ เพราะผู้เรียนเกิดภาวะสงสัย และต้องการที่จะแสวงหาความรู้เพื่อขจัดข้อสงสัยที่เกิดจากการอ่าน ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์ต่าง ๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา นั้น ๆ ส่วนเทคนิคการใช้คำถาม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่า เพื่อจะตอบคำถาม อารมณ์ ใจเที่ยง (2553: 185) กล่าวว่าการใช้คำถามมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน เป็นการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ครูผู้สอนควรมีความสามารถในการถามคำถามอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ มารีแย เจะยะปาร์ (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องระบบภายในร่างกายมนุษย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมุ่งแก้ปัญหาการสอนภาษาไทยด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ สำหรับสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ว่ามีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนอย่างไร สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานงานวิจัย

ความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร โรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษา ตำบลห้วยซ้อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 4 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา โรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลห้วยซ้อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 คน ได้มาโดยการใช่วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะเวลาในการวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่
  - 2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ ใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกัน โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
  - 2.2 แบบคัดกรองความสามารถในการอ่าน และการเขียน (ฉบับนักเรียน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 1 การอ่าน ตอนที่ 2 การอ่านรู้เรื่อง โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

การดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ประเมินความสามารถในการอ่านนักเรียน โดยใช้แบบคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียน (ฉบับนักเรียน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉบับที่ 1 การอ่าน ตอนที่ 2 การอ่านรู้เรื่อง จำนวน 20 ข้อ

3. ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบและแบบคัดกรองความสามารถในการอ่าน เพื่อหาค่าเฉลี่ย ของคะแนนความสามารถด้านการอ่าน คิตวิเคราะห์ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเรียนกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 6 แผน

5. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนเพียงแต่สลับตัวเลือก

6. นักเรียนทำแบบประเมินความสามารถในการอ่าน โดยใช้แบบคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียน (ฉบับนักเรียน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉบับที่ 1 การอ่าน ตอนที่ 2 การอ่านรู้เรื่อง จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบคัดกรองความสามารถในการอ่านชุดเดียวกันกับแบบคัดกรองความสามารถในการอ่านก่อนเรียน

7. ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบและแบบคัดกรองความสามารถในการอ่านหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย ของคะแนนความสามารถด้านการอ่าน คิตวิเคราะห์ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่าน คิตวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบ

แบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้ และวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test Dependent)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิตวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิตวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ป. 5/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ป.5/5 วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต โดยนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้ได้นำไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยรวม เท่ากับ 0.98 หมายความว่า ความสอดคล้องของเนื้อหา มีความ

เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

2. ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

โดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายละเอียดดังตาราง

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม

การทดสอบ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	18	20	7.61	2.45	9.67*	.000
หลังเรียน	18	20	13.78	2.13		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า คะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.45 และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.13 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม

หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

3. ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม

การทดสอบ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	18	20	8.00	4.00	10.19*	.000
หลังเรียน	18	20	14.89	2.25		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.00 และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.25 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยพบว่า ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 5 ที่เรียนโดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนโดย ขั้นสอนจัดกิจกรรมการอ่าน คิดวิเคราะห์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา สอดแทรกการใช้คำถามระดับความรู้ ความเข้าใจ ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา สอดแทรกการใช้คำถามระดับความรู้ ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า สอดแทรกการใช้คำถามระดับความเข้าใจ ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ สอดแทรกการใช้คำถามระดับความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่า สอดแทรกการใช้คำถามระดับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน สอดแทรกการใช้คำถามระดับการวิเคราะห์ การประเมินค่า และขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ และพัฒนาผลการเรียนของผู้เรียนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เป็นกระบวนการที่เสริมสร้างทักษะด้านการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาที่พบเจอในเรื่องที่อ่าน ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ อย่างมีเหตุผลเป็นขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจสถานการณ์ปัญหา เชื่อมโยงและระบุปัญหา

กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง รู้เท่าทันปัญหาอย่างมีเหตุผล เห็นความสัมพันธ์ของปัญหา รู้จักการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ อย่างเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ เพื่อหลีกเลี่ยงแก้ไข หรือบรรเทาปัญหาในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 8) กล่าวถึงขั้นตอนในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เชื่อมโยงปัญหาและระบุปัญหา เป็นขั้นที่ระบุสิ่งที่ปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากรเรียน และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 2 กำหนดแนวทางที่เป็นไปได้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจ อภิปรายปัญหาภายในกลุ่ม ระดมสมองคิดวิเคราะห์ เพื่อหาวิธีการหาคำตอบ ผู้สอนคอยช่วยเหลือ กระตุ้น ให้เกิดการอภิปรายภายในกลุ่ม ให้ผู้เรียนเข้าใจ วิเคราะห์ปัญหาแหล่งข้อมูล ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียน ดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยวิธีการหลากหลาย ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนนำข้อค้นพบความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายผล และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลงานว่า ข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเอง คอยตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระทุกกลุ่ม ช่วยกันแก้ปัญหาในภาพรวมอีกครั้ง และขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้และทักษะกระบวนการ เนื้อหา

สำหรับเทคนิคการใช้คำถาม ใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) ด้านพุทธิพิสัย ซึ่งใช้วัตถุประสงค์ทางการศึกษาเป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 6 ประเภท เรียงตามลำดับความคิดต่ำสุด

ถึงความคิดสูงสุด คือ ถามความรู้ ถามความเข้าใจ ถามการนำไปใช้ ถามการวิเคราะห์ ถามการสังเคราะห์ และถามการประเมินค่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่า เพื่อจะตอบคำถาม สอดคล้องกับแนวคิดของทศนา ชนมณี (2548: 400-408) ได้อธิบายและยกตัวอย่างพฤติกรรมที่บ่งชี้ระดับการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม และนำมาเป็นแนวทางในการแบ่งประเภทของคำถาม ได้แก่ ถามความรู้ คำถามที่ใช้มักเป็นคำถามที่ถามถึงข้อมูล สารระ ายละเอียดของสิ่งที่ได้เรียนรู้ และให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่าตนมีความรู้ ความจำในเรื่องนั้นๆ ถามความเข้าใจ คำถามในระดับนี้มักเป็นคำถามที่ช่วยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความเข้าใจของตนในเรื่องนั้นๆ ถามการนำไปใช้ คำถามในระดับนี้มักประกอบด้วย สถานการณ์ที่นักเรียนจะต้องดึงความรู้ ความเข้าใจ มาใช้ในการหาคำตอบ ถามการวิเคราะห์ ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาคำตอบจากการแยกแยะข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะนั้น หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ถามเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจับใจความได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ เหตุผล หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลัง ถามการสังเคราะห์ การเรียนรู้ในระดับการสังเคราะห์ หมายถึง การเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่นักเรียนสามารถคิด ประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมา อาจอยู่ในรูปของสิ่งประดิษฐ์ ความคิดหรือภาษา สามารถทำนายสถานการณ์ในอนาคต คิดวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาในขั้นนี้อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ และถามการประเมินค่า หมายถึง การเรียนรู้ในระดับที่นักเรียนต้องใช้การตัดสินใจคุณค่า ซึ่งหมายความว่า นักเรียนจะต้องสามารถตั้งเกณฑ์ในการประเมินหรือตัดสินคุณค่าต่างๆ ได้ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถ

การอ่าน คิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม พบว่า ความสามารถการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.61 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.45 และสามารถการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.78 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.13 เมื่อทดสอบพบว่า ความสามารถการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.00 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.00 และสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.89 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.25 เมื่อทดสอบพบว่า ความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สามารถช่วยพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือ ความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองจากปัญหาหรือเรื่องที่อ่าน การที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ

ทำให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองได้ จึงนำไปสู่การคิดวิเคราะห์จากสิ่งที่อ่านหรือจากสถานการณ์ปัญหาอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง ทูมทอง (2556: 23) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผึกการคิดสร้างสรรค์ นักเรียนมีส่วนร่วมและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น ผึกความรับผิดชอบ การนำตนเอง เกิดการเชื่อมโยงความรู้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา วรรัตน์ (2560: 80) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับการใช้เว็บเควสท์ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิเวศวิทยาและ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดตราด พบว่า ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการใช้เว็บเควสท์ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรี นาคผง (2562: 130) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พลังงานความร้อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารพันธ์ บากา (2560: 133) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับการวิเคราะห์ เรื่อง การสลายสารอาหารระดับเซลล์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับการวิเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนสามารถสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ถ่ายโอนการเรียนรู้ วิเคราะห์ความสำคัญ ความสัมพันธ์ และหลักการของประเด็นต่างๆ ในใบงานได้อย่างถูกต้อง

จากการดำเนินการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สามารถพัฒนาพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์เนื้อหา คิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และคิดวิเคราะห์หลักการจากเรื่องที่อ่าน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง อันนำไปสู่การอ่าน คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ผู้สอนต้องฝึกทักษะการตั้งประเด็นคำถามหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ ผู้สอนควรใช้คำถามที่เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เป็นต้น

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์ ควรให้เวลาในการทำกิจกรรมแก่

ผู้เรียนอย่างเหมาะสม มีการยืดหยุ่นเวลาให้ผู้เรียนได้คิด และปฏิบัติมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของสมาชิกในห้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากข้อค้นพบที่เจอ คือ ครูผู้สอนต้องฝึกทักษะการตั้งประเด็นคำถามหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ ผู้สอนควรใช้คำถามที่เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เป็นต้น ดังนั้นประเด็นในการทำวิจัย คือ การพัฒนาทักษะ

การตั้งคำถามของครูเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของผู้เรียน

2.2 ควรมีการวิจัยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 อื่นๆ เช่น ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาศึกษาเพื่อเปรียบเทียบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จรรยา วรรัตน์. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการใช้เว็บแควสท์ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทศนา แชมมณี. (2548). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอส. พรินต์ติ้ง ไทย แฟคตอรี.
- พัชรี นาคพง. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มารีแย เจะยะปาร์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่องระบบภายในร่างกายมนุษย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษามหาบัณฑิต (การสอบวิทยาสตร คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์). มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2562). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562. ค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2563, จาก www.newonetresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2562.pdf

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). *ผลการประเมิน PISA 2018: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุภามาต เทียนทอง. (2553). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารพันธ์ บากา. (2560). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับการวิเคราะห์เรื่อง การสลายสารอาหารระดับเซลล์*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(2), 120-133.